

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Iža

Tento projekt bol realizovaný s finančnou pomocou Európskej únie
z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ERDF) prostredníctvom Operačného programu Základná infraštruktúra, ktorého
riadiacim orgánom je Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR.

2006
Aktualizácia 2010

Zhotoviteľ:

Ing.arch. Peter Varga, Bratislava

Riešiteľský kolektív:

Mgr. Gábor Lelkes, PhD., Dunajská Streda

Ing. Ema Vasiová, Regionálna rozvojová agentúra Komárno, Komárno

Ing. Mária Tóth Kurucz, starostka obce Iža

František Sámson, starosta obce Iža

Domin István, starosta obce Iža

Bratislava - Komárno – Iža, 2006

Aktualizácia 2010, Iža – Komárno – Dunajská Streda

Tento projekt bol realizovaný s finančnou pomocou Európskej únie z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ERDF) prostredníctvom Operačného programu Základná infraštruktúra, ktorého riadiacim orgánom je Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR.

2006
Aktualizácia 2010

Obsah

A1. ÚVOD.....	4
A2. VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA.....	6
A3. FYZICKO-GEOGRAFICKÁ POLOHA OBCE	7
A3.1. Geomorfológia a geológia územia	7
A3.2. Klimatické podmienky územia	7
A3.3. Pedologické podmienky územia	8
A3.4. Rastlinstvo, živočíšstvo	9
A3.5. Nerastné suroviny	9
A3.6. Hydrologické pomery	9
A3.7. Súčasná krajinná štruktúra	10
A3.8. Ochrana prírody	10
A4. SOCIO-GEOGRAFICKÁ POLOHA OBCE, SÍDELNÁ ŠTRUKTÚRA ÚZEMIA, ROZVOJOVÉ OSI	13
A5. ĽUDSKÉ ZDROJE, TRH PRÁCE.....	16
A5.1. Prírodný pohyb obyvateľstva.....	18
A5.2. Mechanický pohyb obyvateľstva	20
A5.3. Sociálno-ekonomický pohyb obyvateľstva	21
A5.3.1. Nezamestnanosť	24
A5.3.2. Mzdy	27
A5.3.3. Ľudia ohrození rizikom sociálneho vylúčenia	28
A6. DOMOVÝ A BYTOVÝ FOND, DOMÁCNOSTI AKO SPOLOČENSKÉ JEDNOTKY	30
A7. INFRAŠTRUKTÚRA.....	36
A8. HOSPODÁRSKO-EKONOMICKÝ POTENCIÁL OBCE	39
A8.1. Poľnohospodárstvo	39
A8.2. Priemysel	40
A8.3. Trhové služby, maloobchod	40
A8.4. Podnikateľská aktivita	41
A8.5. Cestovný ruch.....	42
A9. OBČIANSKA VYBAVENOSŤ OBCE	46
A10. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO.....	52
A11. ROZVOJ VIDIEKA	56
A12. FINANCOVANIE OBCE, MAJETKOVÁ A ROZPOČTOVÁ SITUÁCIA OBCE	58
B. SWOT ANALÝZA POTENCIÁLU ROZVOJA OBCE.....	61
B1. Poloha, prírodné pomery, životné prostredie	61
B2. Bytový fond, technická infraštruktúra	61
B3. Ľudské zdroje, trh práce, školstvo, zdravotníctvo, sociálna oblasť, šport, kultúra	62
B4. Hospodárstvo, ekonomický rozvoj	63
C. ROZVOJOVÁ STRATÉGIA OBCE	64
C1. Strategická vízia obce Iža	70
C2. Strategický program.....	70
D. AKČNÝ PLÁN OBCE IŽA NA OBDOBIE 2010-2016.....	77
E. INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE	87
F. ZÁVER.....	88
G. PRÍLOHY.....	89
G1. Vybrané rozvojové aktivity obce Iža v období 2006-2010.....	89
G2. Vybrané rozvojové aktivity obce Iža v období 1990-2005.....	91
G3. Monitorovanie rozvoja obce – vybrané ukazovatele kvality dobrého riadenia rozvoja územia.....	92
G4. Fotodokumentácia	94
G5. Použité materiály pre spracovanie programového dokumentu	100

A1. Úvod

Dokument Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Iža je základným dokumentom, ktorým sa samospráva obce pri výkone svojej činnosti stará o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov.

Strategický dokument Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Iža na základe zákona č. 503/2001 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja bol vypracovaný v roku 2006. Aktualizácia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Iža bola realizovaná v roku 2010 podľa zákona č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja.

Cieľom Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Iža je zmapovanie sociálno-ekonomickej priestorovej štruktúry obce Iža – nachádzajúcej sa na juhozápadnom Slovensku – a na základe výsledkov týchto analýz vytvoriť program hospodárskeho a sociálneho rozvoja daného územia, ktorý bude základným strednodobým programovým dokumentom na podporu regionálneho rozvoja na úrovni obce. Vlastne je to program cielených opatrení na stimuláciu ekonomického a sociálneho rozvoja obce, ktorého cieľom je navrhnúť systematickú a funkčne trvalo udržateľnú rozvojovú stratégiu, zameranú na realizáciu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce pri rešpektovaní globálnych cieľov regionálneho vývoja, resp. štátnej regionálnej politiky.

Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Iža sa uskutočňuje podpora regionálneho rozvoja na miestnej úrovni s dôrazom na sociálnu, ekonomickú a kultúrnu sféru. Je to program cielených opatrení, navrhnutý pre oživenie sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja obce, ktorý na základe výsledkov ročného hodnotenia bude priebežne aktualizovaný a doplňovaný.

Tento programový dokument je previazaný so sektorovými operačnými programami prioritných odvetví rezortov v rámci Národného plánu regionálneho rozvoja SR a Národného strategického referenčného rámca Slovenskej republiky 2007-2013, ako aj Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2008-2015, Územným plánom veľkého územného celku Nitriansky kraj a Územným plánom obce Iža. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Iža bol vypracovaný na základe metodiky, ktorú vydalo Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky.

Pri vypracovaní programového dokumentu boli zohľadnené aj priority Národného strategického referenčného rámca Slovenskej republiky 2007-2013, ako aj jeho strategický cieľ: výrazne zvýšiť do roku 2013 konkurencieschopnosť a výkonnosť regiónov a slovenskej ekonomiky a zamestnanosť pri rešpektovaní trvalo udržateľného rozvoja. Do stratégie rozvoja obce Iža taktiež boli zakompované ciele a priority 4 rozvojových osí Národného strategického plánu rozvoja vidieka SR na programovacie obdobie 2007-2013.

Na základe východísk stratégie a v nadväznosti na vytýčený strategický cieľ SR rozvojová stratégia obce – vychádzajúc z Národného strategického referenčného rámca Slovenskej republiky 2007-2013 – je postavená na troch strategických prioritách a ich troch cieľoch, ktoré sa budú snažiť prostredníctvom financovania projektov v programovom období 2007-2013 naplniť.

Strategické priority Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Iža vychádzajúc z Národného strategického referenčného rámca Slovenskej republiky 2007-2013

Strategická priorita	Cieľ strategickkej priority
1. Infraštruktúra a regionálna dostupnosť	Zvýšenie hustoty vybavenia regiónov infraštruktúrou a zvýšenie efektívnosti s ňou súvisiacich verejných služieb
2. Vedomostná ekonomika	Rozvoj zdrojov trvalo udržateľného ekonomického rastu a zvyšovanie konkurencieschopnosti priemyslu a služieb
3. Ľudské zdroje	Zvýšenie zamestnanosti, rast kvality pracovnej sily pre potreby vedomostnej ekonomiky a zvýšenie sociálnej inklúzie rizikových skupín

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Iža schvaľuje Obecné zastupiteľstvo v Iži, čo bude potom realizovať vykonateľnosť, kontrolu, monitorovanie, hodnotenie a aktualizáciu tohto programu.

A2. Vymedzenie riešeného územia

Územie obce Iža je územný celok, ktorý tvorí jedno katastrálne územie, a to katastrálne územie Iža.

Obec Iža sa nachádza v juhozápadnej časti Slovenskej republiky (ďalej SR). Z hľadiska územnosprávneho členenia SR obec na úrovni NUTS 3 patrí do Nitrianskeho kraja, na úrovni obvodov/okresov obec Iža sa nachádza v obvode/okrese Komárno.

Základné charakteristiky obce Iža

Ukazovateľ	Hodnota
Kód obce	501174
Názov okresu	Komárno
Názov kraja	Nitriansky
Štatút obce	obec
PSČ	946 39
Telefónne smerové číslo	035
Prvá písomná zmienka o obci - rok	1268
Nadmorská výška obce - v m	108
Celková výmera územia obce [m ²]	28 021 644
Hustota obyvateľstva na km ²	59

Prameň: Štatistický úrad SR

A3. Fyzicko-geografická poloha obce

A3.1. Geomorfológia a geológia územia

Územie obce je súčasťou Alpsko-Himalájskej sústavy, v rámci nej je súčasťou podsústavy Panónska panva, provincie Západopanónska panva, subprovincie Malá Dunajská kotlina, oblasti Podunajská nížina. Menšia časť k.ú. obce - severná polovica k.ú. obce – zasahuje do celku Podunajská pahorkatina, kým väčšia časť katastrálneho územia obce zasahuje do Podunajskej pahorkatiny. Z Podunajskej roviny na území obce sa vyskytuje časť Martovská mokraď (zasahuje do severnej polovice k.ú. obce), z Podunajskej pahorkatiny na území obce sa vyskytujú časti Chrbát a Hurbanovské terasy (v rámci oddielu Hronská pahorkatina).

Nadmorská výška k.ú. obce sa pohybuje medzi 107-120m n.m..

Typ geologického substrátu a typ reliéfu predstavujú prvotný diferenciačný prvok z hľadiska ostatných prírodných zložiek krajiny, ale aj z hľadiska možného využitia človekom. Geologický podklad južnej polovice riešeného územia je tvorený kvartérnymi holocénnymi nivnými sedimentmi. Severná polovica riešeného územia je tvorená kvartérnymi pleistocénnymi formami: spraše a sprašové hliny, fluviálne štrkopieskové terasy (prevažne risské). Najsevernejšia časť k.ú. obce tvorí neogén (pont-panón: jazerné, sčasti slabo brakické sedimenty – íly, piesky, štrky).

Základné kvartérne útvary k.ú. obce sú fluviálno-nivné sedimenty (holocén), pričom na malých plochách sa vyskytujú aj viate piesky (würm až holocén). V severnej polovici k.ú. obce kvartérne útvary sú fluviálne sedimenty stredných terás so sprašovým krytom (riss). Najsevernejšiu časť k.ú. obce tvoria kvartérne útvary fluviálne sedimenty stredných terás (riss).

Z hľadiska hydrogeologického podklad väčšej časti riešeného územia tvoria kvartérne piesky a štrky prekryté sprašou – priepustnosť zvodnených vrstiev na väčšine územia je pórová - veľmi dobrá. V severnej polovici k.ú. obce - ktorú tvoria kvartérne piesky a štrky význačnejších terás a náplavových kužeľov - priepustnosť zvodnených vrstiev je pórová – dobrá. V najsevernejšom cípe k.ú. obce – tvorený neogénom – priepustnosť zvodnených vrstiev je pórová – dobrá až slabá (artézske vody).

Na väčšine riešeného územia základným typom reliéfu je reliéf rovín a nív, avšak severná polovica k.ú. zasahuje cez reliéf zvlnených rovín do reliéfu nížinných pahorkatín.

Na základe exogénnych procesov väčšia časť k.ú. obce je akumulácnym reliéfom, ide o fluviálny reliéf (fluviálna rovina). V severnej časti k.ú. obce – zasahujúcej do Podunajskej pahorkatiny typ reliéfu je akumuláčno-erózný reliéf s dvomi subtypmi: fluviálno-eolický reliéf (fluviálno-eolická zvlnená rovina) a proluviálno-eolický reliéf (z neho proluviálno-eolická zvlnená rovina). Na väčšine územia je to reliéf s nepatrným uplatnením litológie, len v severnej polovici sa vyskytuje so slabým uplatnením litológie.

Na väčšine územia až 70% podzemnej vody je dopĺňovaná z riek a ich prítokov.

Z hľadiska seizmických pomerov sa územie obce zaraďuje medzi aktívne oblasti v rámci Slovenska (zemetrasenia v riešenom území dosahujú intenzitu 6 až 90 MSK).

A3.2. Klimatické podmienky územia

Na základe klimatickogeografických typov Slovenska študované územie leží v suchej až mierne suchej oblasti teplej a prevažne teplej nížinnej klímy s miernou inverziou teplôt. Suma teplôt 10°C a viac za jeden rok je 3000-3200.

Priemerná ročná teplota vzduchu v obci je 9,9 °C. Najchladnejší je mesiac január, kedy priemerná mesačná teplota vzduchu dosahuje hodnoty -2,1 °C. Najteplejší je mesiac júl s priemernou mesačnou teplotou 20,5 °C.

Tab. 1: Priemerné mesačné a ročné teploty vzduchu (v °C)

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok	Amplitúda
Teplota (°C)	-2,1	-0,2	4,6	10,5	15,4	19	20,5	19,6	15,7	10	5	0,6	9,9	22,6

Prameň: Lukniš a kol. (1972)

Záujmové územie nie je len našou najteplejšou oblasťou, ale patrí aj medzi najsuchšie oblasti Slovenska (oblasť je chránená pred západnými vetrami predhorím Álp a Malými Karpatmi), priemerný ročný úhrn zrážok je 550-600 mm. Najviac zrážok padne v mesiacoch máj, jún a júl – priemerne za mesiac 59,3 mm zrážok.

Tab. 2: Priemerný počet dní so zrážkami 1,0 mm a viac

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
Priemerný počet dní	6,9	6,9	6,8	6,7	8,1	7,6	7,3	6,9	4,9	7,0	8,8	8,5	86,4

Prameň: Lukniš a kol. (1972)

Tab. 3: Priemerné mesačné a ročné úhrny zrážok (v mm)

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
Zrážky (mm)	32	33	37	43	56	62	60	48	42	48	50	44	555

Prameň: Lukniš a kol. (1972)

Časť zrážok v zimnom období padne u nás vo forme snehu, z ktorého sa pri teplotách pod nulou utvorí pokrývka dlhšieho alebo kratšieho trvania podľa priebehu počasia. Výskyt snehu a trvanie snehovej pokrývky na danom území sú z roka na rok veľmi premenlivé v závislosti od rázu zimy. Priemerný dátum prvého dňa so snehovou pokrývkou pripadá na začiatok decembra. Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou za rok je 35,0, pričom najviac dní pripadá na mesiace január a február.

Tab. 4: Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
Priemerný počet dní	13,3	11,1	3,6	-	-	-	-	-	-	-	0,4	6,6	35,0

Prameň: Lukniš a kol. (1972)

Z hľadiska veterných pomerov obec leží v jednej z najveternejších oblastí Slovenska. Najväčšie rýchlosti vetra a aj najviac veterných dní sa vyskytuje v zimnom a jarnom období. V chladnom polroku (od októbra do marca) priemerná rýchlosť vetra je 3,1 m/s, kým v teplom polroku (apríl až september) je 2,8 m/s. Prevládajúci smer vetra je SZ (24,5%), výskyt ostatných vetrov je nasledovný: S (17,7%), JV (16,3%), Z (8,5%), V (8,5%), J (6,1%), SV (6%), JZ (4,3%).

A3.3. Pedologické podmienky územia

V k.ú. obce prevládajú hlinito-piesočnaté a piesočnato-hlinité pôdne druhy, miestami sa však (popri juhovýchodnej hranici riešeného územia) vyskytujú aj hlinité pôdy. V severnej polovici k.ú. obce sa vyskytujú aj piesočnaté pôdy. Pôdy sú bez skeletu až slabo skeletnaté. Potenciálna erózia pôdy na väčšej časti riešeného územia je nijaká až nepatrná (v severnej polovici k.ú. obce je slabá).

Hlavné pôdne typy v k.ú. obce sú černozeme slabo glejové, sprievodné čiernice a sporadicky zasolené alkalické pôdy, nivné pôdy glejové, čiernice karbonátové a čiernice glejové, sporadicky zasolené alkalické pôdy, regosoly až černozeme prevažne na karbonátových pieskoch a černozeme karbonátové.

Bonita poľnohospodárskych pôd je vysoká.

A3.4. Rastlinstvo, živočíšstvo

Z hľadiska fytogeografického členenia riešené územie patrí do oblasti panónskej flóry (Pannonicum), obvodu eupanónskej xerotermej flóry (Eupannonicum), okresu Podunajská nížina.

Potenciálna prirodzená vegetácia je vegetácia, ktorá by sa za daných klimatických, pôdnych a hydrologických pomerov vyvinula na určitom mieste (biotope), keby vplyv ľudskej činnosti ihneď prestal pôsobiť. Poznanie prirodzenej potenciálnej vegetácie územia je dôležité najmä z hľadiska rekonštrukcie, obnovy a ďalšieho prirodzeného vývoja vegetácie (lesnej aj nelesnej) s cieľom jej priblíženia sa či úplného prinavrátenia do prirodzeného stavu, aby sa tak zabezpečila ekologická stabilita územia.

Potenciálnu prirodzenú vegetáciu na väčšine riešeného územia – v južnej polovici – predstavujú jaseňovo-brestovo-dubové, jelšové lužné lesy a vrbovo-topoľové lužné lesy. V severnej polovici k.ú. obce potenciálnu prirodzenú vegetáciu tvoria dubovo-hrabové lesy, dubové a cerovo-dubové lesy.

Vplyvom intenzívneho hospodárenia pôvodná vegetačná pokrývka bola vo väčšej časti odstránená (zachovali sa zvyšky lesov a lesíkov, ktoré umožňujú vytvoriť obraz o ich prirodzenom alebo jemu blízkom zložení - ochrana týchto lesov je veľmi dôležitá, lebo spôsobujú ako ekostabilizačný faktor), na miestach prirodzených kultúr sa nachádzajú najúrodnejšie poľnohospodárske pôdy Slovenska.

Živočíchy tvoria nezastupiteľnú zložku všetkých typov spoločenstiev biosféry. V zložitých potravných reťazcoch rozhodujúcou mierou prispievajú k ekologickej rovnováhe v obehú látok a energie. Čím väčšia je druhová rozmanitosť, tým lepšie podmienky sa vytvárajú pre ďalší rozvoj územia aj v prípade, ak ich chápeme z hľadiska ekologickej stratégie ľudskej spoločnosti. Dnešné rozšírenie a zloženie fauny je výsledkom dlhodobého vývinu.

Z hľadiska živočíšnej regionalizácie Slovenska územie obce patrí do Panónskej oblasti, v rámci ktorej do juhoslovenského obvodu lužného dunajského okrsku.

Na území obce sa z poľovnej (srstnatej i pernatej) zveri vo voľnej prírode nachádzajú všetky významné druhy (srnec, diviak, bažant, jarabica a zajac).

A3.5. Nerastné suroviny

Za nerasty sa podľa zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) považujú tuhé, kvapalné a plynné časti zemskej kôry. Ložiskom nerastov je prírodné nahromadenie nerastov. V riešenom území sa vyskytujú významné zásoby štrkopieskov nadregionálneho významu na báze riečnych náplavov Dunaja.

A3.6. Hydrologické pomery

Katastrálne územie obce Iža patrí do povodia toku Dunaj, ktorý tvorí južnú hranicu riešeného územia. Dlhodobý priemerný prietok Dunaja v Komárne je 2 290 m³/s. V

porovnaní s dlhodobým priemerným mesačným prietokom na Dunaji nadpriemerné vodné mesiace sú marec, apríl, máj a jún (maximum).

Tab. 5: Sumárne hydrologické údaje

Tok-profil	Plocha povodia	Dĺžka povodia	Súčiniteľ L/F^2	Priemerné prietoky $[m^3.s^{-1}]$			
	F $[km^2]$	L $[km]$		Q_a	Q_{355d}	Q_{364d}	Q_{100}
Dunaj - Komárno	171 622,60	1 093,0	0,14	2 290,0	949,00	716,00	9 600,00

Prameň: ÚPN VÚC Nitrianskeho kraja

Režim podzemnej vody v riešenej oblasti ovplyvňuje spomenutý veľtok – Dunaj.

Cez riešené územie preteká aj viac odvodňovaco-zavlažovacích kanálov – Patinský kanál, Ižiansky kanál, Chotínsky kanál, Sedmerovský kanál, kanál Komárno-Iža. Na vybudovaných odvodňovaco-zavlažovacích kanáloch je prietok regulovaný manipuláciou so stavidlami v závislosti od hladinového režimu a požiadaviek na povrchovú vodu, resp. na odvodnenie tej-ktorej oblasti.

Súčasťou vodných plôch sú mŕtve ramená prírodných tokov a ostatné vodné plochy, ktoré vytvárajú plochy so stojatou vodou pri Patinskom a Sedmerovskom kanály. V období vysokého stavu hladiny vody v Dunaji sa v terénnych zníženiach objavuje podzemná voda. Pri vysokých stavoch Dunaja sa vody vylievajú z koryta a zaplavujú rozsiahle pozemky, hlavne luky, pasienky a lesy, až po protipovodňovú hrádzu. Aj tieto vodné plochy plnia významnú krajinotvornú funkciu v krajine.

Riešené územie je chránené voči ohrozeniu záplavami protipovodňovými hrádzami, vody sú regulované sieťou kanálov a územie je monitorované. Pozdĺž rieky Dunaj sú vybudované ochranné hrádze a povodňové záplavy sú obmedzené do medzihrádzového (inundačného) priestoru.

A3.7. Súčasná krajinná štruktúra

Súčasná krajinná štruktúra je tvorená súborom prvkov, ktoré človek ovplyvnil, čiastočne alebo úplne pozmenil, resp. novovytvoril ako umelé prvky krajiny. Typ súčasnej krajiny je poľnohospodársky, so sústredenými vidieckymi sídlami. Ide o nízinnú rovinnú oráčinovú krajinu.

Tab. 6: Štruktúra využitia zeme (v m^2)

Obec	Celková výmera	Poľnohospodárska pôda	Lesné pozemky	Vodné plochy	Zastavené plochy	Ostatné plochy
Iža	28 072 919	22 843 772	497 236	1 987 504	1 330 458	1 413 949

Poznámka: Údaje k 1.1.2004
Prameň: VÚGK, 2005

A3.8. Ochrana prírody

Ochranou prírody a krajiny sa rozumie obmedzovanie zásahov, ktoré môžu ohroziť, poškodiť alebo zničiť podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, vzhľad krajiny a znížiť jej ekologickú stabilitu, ako i odstraňovanie takýchto zásahov. Cieľom ochrany prírody a krajiny je chrániť prírodu pre optimálne využitie krajiny. Príroda a jej časti v rámci krajiny predstavujú pre život nesmierne dôležitú, až existenčnú zložku životného prostredia. Prírodu

a krajinu treba chrániť nielen z hľadiska súčasných životných potrieb, ale aj pre potrebu zachovať ju pre budúce pokolenie ako zdravú.

Územná ochrana

Natura 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie a hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre Európsku úniu ako celok. Táto sústava chránených území má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii. Sústavu NATURA 2000 tvoria dva typy území: chránené vtáčie územia a územia európskeho významu.

Biotopy druhov vtákov európskeho významu a biotopy sťahovavých druhov vtákov možno na účel zabezpečenia ich prežitia a rozmnožovania vyhlásiť za chránené vtáčie územia. Do riešeného územia zasahuje 1 chránené vtáčie územie: Chránené vtáčie územie Dunajské luhy, určené vyhláškou Ministerstva životného prostredia SR č. 440/2008 Z.z..

Tab. 7: Vybrané charakteristiky Chráneného vtáčieho územia Dunajské luhy

Výmera [ha] :	18 845
Prekryv so sieťou CHÚ	55%
V pôsobnosti :	CHKO Dunajské luhy, RSOPK Bratislava
Lokalizácia chráneného územia :	
Kraj :	Nitriansky, Trnavský, Bratislavský
Okres :	Bratislava I, II, IV, V, Dunajská Streda, Komárno, Nové Zámky, Senec
Kataster :	Staré Mesto, Ružinov, Podunajské Biskupice, Nivy, Devín, Karlova Ves, Petržalka, Jarovce, Rusovce, Čunovo, Šamorín, Mliečno, Čilistov, Dobrohošť, Kyselica, Vojka nad Dunajom, Bodíky, Baka, Gabčíkovo, Sap, Medveďov, Kľúčovec, Komárno, Čičov, Iža, Zlatná na Ostrove, Trávník, Nová Stráž, Veľké Kosihy, Klížska Nemá, Moča, Kravany nad Dunajom, Patince, Radvaň nad Dunajom, Kamenica nad Hronom, Chľaba, Mužla, Obid, Štúrovo, Nové Košariská, Kalinkovo, Hamuliakovo
Charakteristika : Územie reprezentuje hlavný tok rieky Dunaj a jej ľavý breh s lužnými lesmi. Dostatok prirodzených vodných biotopov (riek, močiarov), ale aj umelých vodných nádrží poskytuje dobré predpoklady pre hniezdenie volavky striebritej (Egretta garzetta), bučička močiarného (Ixobrychus minutus), rybára riečného (Sterna hirundo), kačice chrapľavej (Anas querquedula), kalužiaka červenonohého (Tringa totanus). Prítomnosť lesných biotopov, zvlášť vysokokmenných porastov, s výskytom hniezdísk orliaka morského (Haliaeetus albicilla) a haje tmavej (Milvus migrans) ešte viac znásobuje hodnotu chráneného vtáčieho územia.	

Prameň: ŠOP SR, 2005

V riešenom území sa nachádza 1 územie zaradené do národného zoznamu území európskeho významu na základe výnosu Ministerstva životného prostredia SR č. 3/2004-5.1 zo dňa 14. júla 2004:

- Bokrošské slanisko

Výmera lokality: 10,20 ha

Katastrálne územie: Okres Komárno: Iža

Vymedzenie stupňa územnej ochrany podľa parciel a katastrálnych území:

Stupeň ochrany: 3

Katastrálne územie: Iža

Parcely: 4542/1

Odôvodnenie návrhu ochrany: Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu: Nížinné a podhorské kosné lúky (6510), Vnútrozemské slaniská a slané lúky (1340) a z dôvodu ochrany druhu európskeho významu: vydra riečna (Lutra lutra).

Na základe zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v k.ú. obce Iža sa nachádza 1 prírodná rezervácia:

- Bokrošské slanisko - prírodná rezervácia (PR), ktorá sa nachádza na území obce Iža. Za PR bola vyhlásená v roku 1988 na ochranu zvyškov slaniska Podunajskej nížiny so zriedkavou slanmilnou vegetáciou. Jeden z posledných najsever. vysunutých výbežkov sol'. maďarských púští, ktoré patria do typu sol'. stepí rusko-ázijských. Celková výmera PR je 14,06 ha.

A4. Socio-geografická poloha obce, sídelná štruktúra územia, rozvojové osi

Obec Iža má výmeru 2807,3 ha a nachádza sa v juhozápadnej časti Slovenskej republiky. Z hľadiska územnosprávneho členenia SR obec na úrovni NUTS 3 patrí do Nitrianskeho kraja, na úrovni obvodov/okresov do obvodu/okresu Komárno (leží v jeho juhovýchodnej časti).

Obec Iža zo severu susedí s obcami Marcelová, Svätý Peter a Chotín, z východnej strany s obcou Patince, zo západu s mestom Komárno. Na juhu je obec ohraničená štátnou hranicou s Maďarskou republikou.

Charakter osídlenia v mikropriestore obce je bodový v poľnohospodárskej krajine, centrálnym rozvojovým pólom sídelnej štruktúry priestoru obce je mesto Komárno (leží približne v 10 km vzdialenosti na západ od obce). Obec je typovo hromadná cestná dedina, ktorá sa historicky vyvinula z obce cestného lineárneho typu.

Rozvojové osi sú súčasťou vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry. Podporujú sídelné väzby medzi obcami a rovnovážny sídelný rozvoj vrátane rozvoja vidieka. Vytvárajú podmienky pre dostupnosť k infraštruktúram, zachovanie a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva a zabezpečujú požiadavky, ktoré sú na sídelnú štruktúru kladené z hľadiska ekonomických, sociálnych a environmentálnych súvislostí. Rozvojové osi tak efektívne plnia požiadavky trvalej udržateľnosti a vytvárania zdravého a environmentálne vhodného obytného i pracovného prostredia.

Obec Iža leží v priestore dvoch rozvojových osí:

- rozvojová os tretieho stupňa: dudvážsko-dunajská rozvojová os (Galanta - Dunajská Streda - Veľký Meder - Komárno - Štúrovo),
- rozvojová os druhého stupňa: ponitrianska rozvojová os (Trenčín - Bánovce nad Bebravou - Topoľčany - Nitra - Nové Zámky - Komárno).

Poloha obce voči rozvojovým pólom prvého stupňa ako Komárno (37 tisíc obyvateľov a podľa KURS 2001 je to sídlo nadregionálneho až celoštátneho významu) a Nové Zámky (45 tisíc obyvateľov a podľa Koncepcie územného rozvoja Slovenska 2001 - KURS 2001 - rovnako je to sídlo nadregionálneho až celoštátneho významu) je dobrá, obec je vzdialená od tých miest na 10, resp. 30 km.

Spoločný vstup Slovenska a Maďarska do EU vyvolal otváranie a priechodnosť spoločnej štátnej hranice týchto dvoch krajín, a tým aj vznik nových priestorových väzieb. V nových geopolitických podmienkach rozvoj obce (i jej mikropriestoru) začína ovplyvňovať stále silnejšie aj maďarské mesto Komárom (20 tisíc obyvateľov) a jeho zázemie (značná časť pracovnej sily obce už pracuje v susednom Maďarsku). Táto pohraničná poloha spolu s dobrými prírodnými a klimatickými podmienkami vytvárajú perspektívne predpoklady ďalšieho rozvoja obce.

Obec je súčasťou dvoch euroregionálnych združení:

- Euroregión Váh-Dunaj-Ipeľ,
- Euroregión Dunaj.

Euroregión Váh-Dunaj-Ipeľ vznikol v obci Neszmély (v Maďarsku) 3. júla 1999, kedy zástupcovia samospráv žúp Komárom-Esztergom a Pest a prednosta Krajského úradu v Nitre podpísaním zmluvy o spolupráci vyjadrili presvedčenie, že upevnenie a rozšírenie

obojstrannej spolupráce nitrianskeho regiónu so župami Komárom-Esztergom a Pest je predpokladom pre obojstranne prospešný ekonomický, sociálny i kultúrny rozvoj dotknutých území. Reprezentantom euroregiónu na Slovensku je Regionálne združenie Váh-Dunaj-Ipeľ (RVDI). Cieľom RVDI v rámci Euroregiónu Váh-Dunaj-Ipeľ je spolupracovať na:

- zvýšení príťažlivosti regiónu,
- zosúladiť rozvoja v oblasti hospodárstva a cudzineckého ruchu,
- rozvíjanie vzťahov v oblasti školstva a vedy,
- zosúladiť územného rozvoja,
- spolupráci v oblasti ochrany prírody, životného prostredia a vodných zdrojov, odvrátenia živelných pohrôm,
- zosúladiť rozvoja dopravy,
- spolupráci v humanitárnej a sociálnej oblasti,
- zachovanie spoločného kultúrneho dedičstva,
- dosiahnutí úspešnej účasti vo finančných programoch spoločenstva EU,
- vytvorenie podmienok výmeny informácií a zabezpečení ich toku,
- vypracovanie návrhov, odporúčaní a koordinácií spoločných projektov a programov.

Euroregión Dunaj vznikol v roku 2003 v obci Neszmély, avšak je to euroregión s menším priestorovým rozšírením ako Euroregión Váh-Dunaj-Ipeľ: zmluvu o spolupráci podpísali obec Neszmély, Mikroregionálny rozvojový spolok okolia mesta Tata a Združenie obcí Most priateľstva. Medzi hlavnými cieľmi Euroregiónu Dunaj je zabezpečiť užšiu spoluprácu medzi obcami ležiacimi v blízkosti Dunaja: koordinovať rozvoj hospodárstva, sociálneho a kultúrneho života. Euroregión Dunaj najviac aktivít vyvíja na vytvorenie spoločných produktov cestovného ruchu v záujmovom území (výstavba „Európskej dediny“ v obciach Bűc a Neszmély, čo vlastne bude skanzen európskej ľudovej architektúry) a na zabezpečenie lodnej dopravy medzi obcami ležiacimi na pravom a ľavom brehu Dunaja v danom regióne.

V živote každého pohraničného regiónu základnú úlohu zohráva úroveň spojitosti s regiónom zo susedného štátu. V lete 2006 bol vytvorený štátny hraničný priechod v obci Iža cez Dunaj pomocou vodnej dopravy medzi obcami Iža a Almásfüzitő (susedná obec ležiaca na pravom brehu Dunaja v Maďarsku). Zriadenie tohto štátneho hraničného priechodu bude mať kladný dopad na všeobecný (hospodársky a sociálny) rozvoj územia (15 rokov po páde železnej opony úroveň izolácie regiónu je stále veľký). Najbližšie cestné hraničné priechody zabezpečujúce prepojenie so susednými regiónmi z Maďarska sú v prevádzke v nasledovných mestách: Komárno – Komárom (MR), Štúrovo – Esztergom (MR).

Okolie obce sa vyznačuje významným rurálnym charakterom. Hustota obyvateľstva mikropriestoru obce – okresu Komárno – je pod celoslovenským priemerom, priemerná hustota obyvateľstva je pod 100 osôb/km².

Ďalší vývoj sídelnej štruktúry záujmového územia je potrebné vnímať v nových súvislostiach. Tieto nespočívajú len v zmenených politických a hospodárskych podmienkach Slovenska, ale predovšetkým v súvislostiach a podmienkach tzv. postindustriálnej etapy vývoja spoločnosti. Podstatou tejto etapy vývoja spoločnosti je jej transformácia zo spoločnosti “industriálnej” na spoločnosť “informačnú”, pre ktorú je determinantom rozvoja transformácia z produkcie hmotných statkov na produkciu duchovných hodnôt. Súčasne s tým sa očakáva v súlade s charakterom postindustriálneho vývoja ďalší rozvoj primárneho

a sekundárneho sektora, ktorého ďalší rozvoj tkvie v ekologizácii výroby, spôsobe spracovania a využívania ich produktov.

Pri ďalšom rozvoji obce i jej mikropriestoru sa žiada akceptovať charakteristické znaky vývoja vidieckeho osídlenia a kultúrnej krajiny, a to pri rozvoji sídiel a pri lokalizovaní výrobných a technických diel v krajine, stavieb a areálov, trás dopravy a technickej infraštruktúry a hospodárskej činnosti. To znamená:

- pri novej výstavbe akceptovať a nadväzovať na historicky utvorenú štruktúru osídlenia s cieľom dosiahnuť ich vzájomnú funkčnú a priestorovú previazanosť pri zachovaní identity, špecifičnosti a pod. pôvodného osídlenia,
- rešpektovať kultúrno-historické urbanistické celky a architektonické objekty až areály v širšom zábere než požaduje ochrana pamiatok, tzn. podchytením aj ďalších hodnôt prostredia s cieľom zabezpečiť pre ne potrebnú ochranu,
- rešpektovať potenciál kultúrnych, historických, spoločenských, technických, hospodárskych a ďalších hodnôt charakterizujúcich prostredie, a to v polohe hmotnej aj nehmotnej a vytvárať pre ne vhodné prostredie.

Pre obce nachádzajúce sa v obvode/okrese Komárno funkciu obvodného/okresného sídla plní mesto Komárno, čo vymedzuje funkčné väzby obce Iža k centru Komárno.

A5. Ľudské zdroje, trh práce

Obyvateľstvo nemožno považovať za statický element, ale naopak vyznačuje sa silnou dynamikou jeho počtu, štruktúry, priestorového rozloženia a ďalších znakov. Logickým a nevyhnutným dôsledkom transformačných pohybov v politickej a ekonomickej sfére slovenskej spoločnosti po roku 1989 sú aj posuny v demografickom vývoji.

Počet obyvateľov obce v 20. stor. mal stabilne stúpajúcu tendenciu až do roku 1961 (vtedy obec mala 2200 obyvateľov – toto číslo predstavovalo historické maximum). Potom vo vývoji počtu obyvateľov obce nastal pokles až do konca 90-ych rokov posledného storočia, čo zas vymenil postupný nárast v poslednom poldesiatročí. Pri SODB k 26.5.2001 obec mala 1589 trvale bývajúcich obyvateľov. K 1.1.2010 v obci bývalo už 1689 osôb, čo predstavoval nárast vyše 5% za 9 rokov.

Tab. 8: Vývoj počtu obyvateľstva

Rok	Počet obyvateľov
1950	1999
1961	2200
1970	1901
1980	1837
1991	1642
2001	1589
2002	1684
2003	1663
2004	1664
2005	1639
2006	1653
2007	1636
2008	1662
2009	1689
2010	1689

Poznámka: 1950-2001 údaje zo SODB

2002- 2010 údaje k 1.1.

Prameň: Obecný úrad, SODB 1950-2001

Poznámka: PHSR vychádza z počtu obyvateľstva zistených v SODB 2001.

Predpoklad vývoja obyvateľov obce pre výhľadové obdobie sa vychádza z nasledujúcich cieľov:

- zmeniť nepriaznivý vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva obce,
- vytvoriť podmienky pre stabilizáciu a postupný nárast počtu obyvateľov obce,
- vytvoriť podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít v obci.

V blízkej budúcnosti vplyvom očakávaného oživenia hospodárstva v obci i jej mikropriestore – vplyvom rozvoja cestovného ruchu – sa očakáva stabilizácia počtu obyvateľstva (do roku 2012 sa očakáva výstavba min. 20 rodinných domov a ďalších nájomných bytov, čo vyvolá predpoklad rastu počtu obyvateľstva) na úrovni cca 1700 obyvateľov.

Tzv. pomer závislosti definovaný ako podiel populácie v poproduktívnom veku k populácii v produktívnom veku už mierne rastie (intenzívnejším nárastom sa počíta po roku 2012 ako dôsledok výraznej redukcie miery pôrodnosti po roku 1989). Ak hodnotíme stav pomocou indexu vitality (index vitality = počet obyvateľov v predproduktívnom veku / počet obyvateľov v poproduktívnom veku x 100), tak jeho hodnota (53,1) svedčí o veľmi intenzívnom starnutí obyvateľstva obce.

Podľa priemerného veku obyvateľstva obec vykazuje relatívne zlé hodnoty, hodnota tohto ukazovateľa svedčí o silnej váhe obyvateľov v produktívnom veku: priemerný vek obyvateľstva obce je 41,3 rokov, kým celoštátny priemer tohto ukazovateľa je 36,1 rokov.

Z hľadiska národnostného zloženia obyvateľstvo obce je heterogénne. Podľa SODB 2001 72,8% obyvateľstva obce sa hlásilo k maďarskej národnosti, kým 24,2% k slovenskej národnosti.

Podľa SODB k 26.5.2001 v náboženskej štruktúre obyvateľstva obce dominujú obyvatelia, ktorí sa prihlasujú k rímskokatolíckemu náboženskému vyznaniu (tvoria 74,6% obyvateľstva obce). Počet osôb bez náboženského vyznania je 139.

Tab. 9: Bývajúce obyvateľstvo podľa pohlavia a podľa národnosti

Národnosť	Iža		
	Muži	Ženy	Spolu
Slovenská	184	201	385
Maďarská	547	609	1 156
Rómska	12	12	24
Rusínska	-	-	-
Ukrajinská	-	-	-
Česká	9	8	17
Nemecká	-	-	-
Poľská	-	-	-
Chorvátska	-	-	-
Srbská	-	-	-
Ruská	-	-	-
Židovská	-	-	-
Ostatné, nezistené	4	3	7
Spolu	756	833	1 589

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Tab. 10: Bývajúce obyvateľstvo podľa pohlavia a náboženského vyznania

Náboženské vyznanie / cirkev	Iža		
	Muži	Ženy	Spolu
Rímskokatolícka cirkev	546	639	1 185
Gréckokatolícka cirkev	4	3	7
Pravoslávna cirkev	-	-	-
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	44	59	103
Reformovaná kresťanská cirkev	46	55	101
Evanjelická cirkev metodistická	11	9	20
Apoštolská cirkev	-	-	-
Starokatolícka cirkev	1	2	3
Bratská jednota baptistov	-	-	-
Cirkev československá husitská	-	-	-
Cirkev adventistov siedmeho dňa	-	-	-
Cirkev bratská	-	-	-
Kresťanské zbory	-	-	-
Židovské náboženské obce	-	-	-
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	0	1	1
Ostatné	1	0	1
Bez vyznania	90	49	139
Nezistené	13	16	29
Spolu	756	833	1 589

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Ekonomická a sociálna situácia obyvateľov obce sa nevyhnutne odráža na spoločenskom vedomí i správaní. Zmenená životná situácia má vplyv na hodnotenie prebiehajúcich zmien a utvára novú spoločenskú klímu vrátane populačnej.

V období transformácie vzrástli príjmové a sociálne rozdiely - diferencovali sa možnosti získania bytu, objavili sa ohrozenia a obavy zo straty zamestnania, čo v konečnom

dôsledku viedlo a vedie k diferencovanému prístupu k takým rozhodnutiam, ako je uzatvorenie manželstva, založenie rodiny a počet detí.

Veľké množstvo rozličných foriem demografickej dynamiky možno rozdeliť do troch kategórií pohybu: prirodzený pohyb obyvateľstva, mechanický pohyb obyvateľstva, sociálno-ekonomický pohyb obyvateľstva.

A5.1. Prirodzený pohyb obyvateľstva

Populácia obce má mierne podpriemernú úroveň pôrodnosti. V období 2000-2005 miera natality bola na úrovni celoštátneho priemeru, na úrovni 8-9‰.

V období 2000-2009 miera úmrtnosti v obci bola nad celoštátnym priemerom – v danom období na 1000 obyvateľov obce pripadalo ročne takmer 15 zomretých (celoslovenský priemer bol 10 zomretých), t.j. miera mortality bola okolo 15‰. Táto nepriaznivá vysoká úmrtnosť je výsledkom pôsobenia viacerých faktorov - ekonomická a sociálna situácia, výživové návyky, životný štýl, úroveň zdravotníckej starostlivosti a silne starnúca populácia. V úmrtnosti podľa príčin smrti, podobne ako v celej republike, tak aj v mikropriestore obce dominuje úmrtnosť na ochorenia obehovej sústavy, predovšetkým ischemické choroby srdca. V riešenom regióne vysoká je aj úmrtnosť na nádorové ochorenia, na ochorenia dýchacej a tráviacej sústavy, na cievne choroby mozgu.

Tab. 11: Vývoj počtu narodených v obci v období 2000-2009

Obec	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Iža	14	16	12	16	14	11	18	15	18	12

Prameň: Obecný úrad

Tab. 12: Vývoj počtu zomretých v obci v období 2000-2009

Obec	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Iža	17	19	27	33	23	26	26	23	24	25

Prameň: Obecný úrad

Graf 1

Prameň: Obecný úrad

Rozdiel medzi počtom živonarodených a zomretých indikuje výrazný prirodzený úbytok obyvateľstva v obci (v období 2002-2009 počet narodených bol 116, kým počet zomretých bol 207), čo zapríčiňuje viac faktorov. Okrem špecifickej úmrtnosti a pôrodnosti obyvateľov maďarskej národnosti sa medzi dôvody uvádza zhoršenie podmienok pre založenie rodiny, diferenciacia životných stratégií a orientácií mladých ľudí (sobáš prestal byť jedinou cestou osamostatnenia sa od rodičovskej rodiny) a emigrácia mladých ľudí do rozvojových pólů.

V budúcich 10 rokoch na základe prirodzeného vývoja bez vplyvu migračného salda (kladného alebo záporného) celkový počet obyvateľov obce bude mierne klesať.

Podiel populácie v predproduktívnom (veková skupina 0-14), produktívnom (muži 15-59, ženy 15-54) a poproduktívnom (muži nad 60, ženy nad 55) veku na celkovej populácii obce je nepriaznivejší ako celoštátny trend, čo vyvoláva do určitej miery špecifická veková štruktúra maďarskej menšiny žijúcej v obci. Práve všeobecné starnutie obyvateľov obce si vyžaduje adekvátne zaobchádzanie sa so staršími ľuďmi (napríklad podpora klubovej činnosti dôchodcov, skvalitnenie opatrovateľských služieb atď.).

Stredná dĺžka života vyjadruje očakávanú dĺžku života pri narodení jedinca pri zohľadnení počtu úmrtí vo všetkých vekových kategóriách. Obec (ako i jej mikropriestor) v porovnaní so SR dosahuje nižšiu strednú dĺžku života aj u mužov aj u žien.

Tab. 13: Stredná dĺžka života pri narodení na rôznych regionálnych úrovniach

Územie	Muži - rok	Ženy - rok
Okres Komárno	68.63	76.02
Nitriansky kraj	68.43	76.94
SR	68.82	76.79

Prameň: SAŽP, 2003

Poznámka: údaje za roky 1998-2000

Tab. 14: Bývajúce obyvateľstvo podľa veku

Vek	Iža			
	Muži	Ženy	Úhrn	v %
0 - 2	16	24	40	2,5
3 - 4	12	14	26	1,6
5	4	4	8	0,5
6 - 9	23	30	53	3,3
10 - 14	57	45	102	6,4
15	9	3	12	0,8
16 - 17	15	22	37	2,3
18 - 19	19	25	44	2,8
20 - 24	75	49	124	7,8
25 - 29	64	51	115	7,2
30 - 34	52	51	103	6,5
35 - 39	52	46	98	6,2
40 - 44	61	52	113	7,1
45 - 49	60	61	121	7,6
50 - 54	48	58	106	6,7
55 - 59	44	53	97	6,1
60 - 64	39	62	101	6,4
65 - 69	49	47	96	6
70 - 74	21	45	66	4,2
75 - 79	17	44	61	3,8
80 - 84	9	18	27	1,7
85+	5	22	27	1,7
Nezistený vek	5	7	12	0,8
Spolu	756	833	1 589	100

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Nekoordinovaná exploatácia prírodných zdrojov, znečisťovanie ovzdušia, vody a pôdy, dopravná záťaž so všetkými negatívnymi dôsledkami spôsobuje prenikanie cudzorodých látok do prostredia a tým do potravinového reťazca. Nedomyslené sceľovanie pozemkov a nie vždy odborne vyriešené odvodnenie v synergii s vyššie menovanými negatívnymi javmi podmieňujú celkové zhoršenie stavu prostredia, čo má nepriaznivý dopad na genofond rastlín a živočíchov. To všetko prispieva k celkovému zníženiu kvality štruktúry krajiny a ekosystémov a vo svojich dôsledkoch negatívne ovplyvňuje vek a zdravotný stav ľudskej populácie v tomto regióne.

Populačný vývoj ovplyvňuje aj ďalší významný demografický ukazovateľ – potratovosť, na ktorom má určitý podiel aj environmentálny aspekt, nakoľko pôsobenie škodlivín v ovzduší, vode a potravinách sa dokázateľne negatívne prejavuje najmä u tehotných žien. Index potratovosti v mikropriestore obce (v okrese Komárno) je vyšší než celoštátny priemer. Počet živonarodených s vrodenou chybou v záujmovom regióne je tiež nad celoštátnym priemerom.

Tab. 15: Prehľad vybraných ukazovateľov zdravotného stavu obyvateľstva

Región	Index potratovosti (na 100 narodených)	Živonarodení s vrodenou chybou na 10000 živonarodených	Počet hlásených ochorení tuberkulózy na 100 000 obyv.	Liečeni užívatelia drog na 100 000 obyvateľov
Okres Komárno	70,2	520,3	21,2	29,5
Nitriansky kraj	50,9	265,8	17,8	31,4
Slovensko	43,4	277,1	19,6	39,2

Prameň: HEALTH STATISTICS YEARBOOK OF THE SLOVAK REPUBLIC 2002

Tab. 16: Prehľad vybraných ukazovateľov vekovej štruktúry obyvateľstva

Podiel obyvateľstva (%)	Iža			Slovensko		
	Muži	Ženy	spolu	Muži	Ženy	spolu
0 - 5	4,2	5	4,7	6,6	5,9	6,3
6 - 14	10,6	9	9,8	13,3	12	12,6
Produktívny	66	50,2	57,7	66,7	58,1	62,3
Poproduktívny	18,5	34,9	27,1	12,5	23,1	18
Priemerný vek	38,8	43,6	41,3	34,5	37,6	36,1

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

A5.2. Mechanický pohyb obyvateľstva

Priestorová a sociálna mobilita obyvateľstva navzájom od seba závisia. Zmena sociálnej štruktúry vyvoláva priestorové pohyby obyvateľstva. Rozvoj priemyslu a terciárnych aktivít a ich lokalizácia predovšetkým v mestských sídlach vyvolali rozsiahle presuny obyvateľstva do miest – migrácia občanov obce v podstate odráža rozdiely medzi okolitými sídlami v sociálnych a ekonomických podmienkach života ľudí.

Z priestorového hodnotenia dochádzky do zamestnania rozhodujúca zložka pracovnej sily je zamestnaná v Komárne a v susednom Maďarsku (predovšetkým v meste Komárom). Podľa SODB 2001 295 osôb, t.j. 37,8% ekonomicky aktívnych obyvateľov obce malo svoje pracovisko v inej obci. V členení podľa pohlavia bola dochádzka žien do zamestnania mimo obce nižšia ako mužov, čo je spôsobené hlavne tým, že ženy vzhľadom na svoje materské povinnosti sú menej mobilné. V odvetvovej štruktúre hospodárstva najvyšší odchod za prácou majú priemyselná výroba a služby. Najnižší odchod za prácou je v poľnohospodárstve.

Migrácia obyvateľstva je taký pohyb obyvateľstva, ktorý sa viaže na zmenu trvalého bydliska. Pri tomto pohybe vznikajú významné zmeny v priestorovom rozmiestnení pracovnej sily. Tá je však do značnej miery ovplyvňovaná predovšetkým možnosťou získania

bývania a zamestnania. 58,7% obyvateľov obce sa narodilo v obci súčasného bydliska, čo svedčí o tom, že podiel ľudí prisťahovaných do obce je výrazný. V období 2002-2009 do obce sa prisťahovalo 406 osôb, pričom v tom istom období z obce sa odsťahovalo len 233 osôb. Tieto údaje svedčia o veľkom migračnom prírastku obyvateľstva, čo vyvolal záujem ľudí bývať v obci s dobrými životnými podmienkami v blízkosti hospodárskeho centra Komárno-Komárom. V najbližších rokoch prvoradou úlohou bude ďalšia podpora migračného prírastku obyvateľstva obce (napr. podporou výstavby nájomných bytov).

Tab. 17: Vývoj počtu odsťahovaných z obce v období 2000-2009

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Počet odhlásených v priebehu roka	18	20	9	28	21	29	44	34	40	28

Prameň: Obecný úrad

Tab. 18: Vývoj počtu prisťahovaných do obce v období 2000-2009

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Počet prisťahovaných v priebehu roka	33	28	45	44	55	30	50	68	73	41

Prameň: Obecný úrad

Graf 2

Prameň: Obecný úrad

Tab. 19: Bývajúce obyvateľstvo podľa miesta narodenia

Obec	Pohlavie	Úhm obyvateľov	Narodení v obci súčasného bydliska	
			spolu	v %
Iža	muži	756	461	61
	ženy	833	472	56,7
	spolu	1 589	933	58,7

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

A5.3. Sociálno-ekonomický pohyb obyvateľstva

Táto mobilita zahŕňa presuny obyvateľstva medzi jednotlivými sociálnymi skupinami. Výsledkom tohto pohybu sú zmeny v štruktúre obyvateľstva podľa ekonomických a kultúrnych znakov.

Miera ekonomickej aktivity obyvateľov obce je 49,1% (celoštatný priemer je 48,2%). V čase SODB 2001 v obci bolo 227 nezamestnaných, čo predstavovalo až 29,1%

ekonomicky aktívnych osôb. V období 2001-2005 počet nezamestnaných výrazne klesol, v roku 2006 miera evidovanej nezamestnanosti bola na úrovni okolo 10-11%, v dôsledku globálnej ekonomickej krízy však tá miera je zas na vysokej úrovni: v septembri 2010 miera evidovanej nezamestnanosti bola na úrovni okolo 16%. 27,8% obyvateľstva obce je nepracujúcim dôchodcom.

Tab. 20: Bývajúce obyvateľstvo podľa stupňa ekonomickej aktivity, podľa pohlavia I.

Obec	Pohlavie	Osoby ekonomicky aktívne						Nepracujúci dôchodcovia	Ostatní nezávislí
		spolu	v %	z toho					
				na materskej dovolenke	pracujúci dôchodcovia	vypomáhajúci v rod. podniku	nezamestnaní		
Iža	muži	431	57	0	3	0	129	152	14
	ženy	349	41,9	35	4	0	98	290	4
	spolu	780	49.1	35	7	0	227	442	18

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Tab. 21: Bývajúce obyvateľstvo podľa stupňa ekonomickej aktivity, podľa pohlavia II.

Obec	Pohlavie	Deti a žiaci ZŠ	Žiaci a študenti			
			spolu	v tom		
				z učilišť (SOU)	zo stredných škôl	z vysokých škôl
Iža	muži	121	33	7	14	12
	ženy	120	41	3	22	16
	spolu	241	74	10	36	28

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

V čase SODB 2001 v obci bolo 241 detí a žiakov ZŠ a 74 študentov na stredných a vysokých školách. Podiel vysokoškolákov na celkovom počte obyvateľstva bol na úrovni celoštátneho priemeru: až 1,8% obyvateľstva obce navštevovalo vysokú školu (celoslovenský priemer bol 1,9%).

Tab. 22: Bývajúce obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa pohlavia, dochádzky do zamestnania a podľa odvetvia hospodárstva

Odvetvie hospodárstva	Ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho odchádza do zamestnania
Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a súvisiace služby	61	26	87	7
Lesníctvo, ťažba dreva a pridružené služby	-	-	-	-
Rybolov, chov rýb	-	-	-	-
Ťažba nerastných surovín	0	1	1	1
Priemyselná výroba	58	48	106	81
Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	12	1	13	11
Stavebníctvo	20	4	24	11
Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	33	40	73	30
Hotely a reštaurácie	1	4	5	3
Doprava, skladovanie a spoje	17	6	23	12
Peňažníctvo a poisťovníctvo	2	6	8	7
Nehnutelnosti, prenájom a obchodné služby, výskum a vývoj	15	3	18	15
Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	31	26	57	25
Školstvo	4	30	34	15
Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	9	24	33	26
Ostatné verejné, sociálne a osobné služby	5	10	15	9
Súkromné domácnosti s domácim personálom	-	-	-	-
Exteritoriálne organizácie a združenia	-	-	-	-
EA bez udania odvetví	163	120	283	42
Spolu	431	349	780	295

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Za posledných 10 rokov došlo k úbytku pracovných príležitostí v mnohých sektoroch hospodárstva mikroregiónu obce, v najväčšej miere v nosných výrobných odvetviach riešeného územia – v pôdohospodárstve a priemysle. Súčasnú zamestnanosť v obci (i jej mikropriestore) ovplyvňuje okrem kvalitných agroprodukčných prírodných podmienok najmä proces privatizácie hospodárstva, stav a rozvoj malého a stredného podnikania a priemyselné parky v susednom Maďarsku.

Základom hospodárskej aktivity a zdrojom obživy tunajšieho obyvateľstva bola od najstarších čias poľnohospodárska výroba, ktorá sa realizovala vo veľmi priaznivých prírodných podmienkach. V dôsledku reštrukturalizácie hospodárstva v minulom desaťročí mierne klesol počet pracovníkov v tomto odvetví, avšak v čase SODB 2001 ešte 87 osôb stále pracovalo v primárnom sektore, t.j. 11,2% ekonomicky aktívneho obyvateľstva pracovalo v poľnohospodárstve a súvisiacich službách (celkový počet EA k SODB 2001 bol 780). Priemyselná výroba bezprostredného okolia obce zažila veľmi ťažké chvíle v období transformácie (tvorba nových pracovných miest v tomto odvetví v obvode/okrese Komárno je ešte stále nízka), avšak blízkosť maďarského priemyselného priestoru – v meste Komárom – umožnila umiestnenie uvoľňujúcej priemyselnej pracovnej sily.

Školské vzdelanie je výrazom kultúrnej vyspelosti každej spoločnosti. Je jedným z činiteľov ovplyvňujúcich životnú úroveň a podmieňujúcich úspešný rozvoj národného hospodárstva vo všetkých jeho oblastiach.

Tab. 23: Bývajúce obyvateľstvo podľa pohlavia a podľa najvyššieho skončeného stupňa školského vzdelania

Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	Muži	Ženy	Spolu
Základné	162	327	489
Učňovské (bez maturity)	290	157	447
Stredné odborné (bez maturity)	-	-	-
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	24	10	34
Úplné stredné odborné (s maturitou)	88	127	215
Úplné stredné všeobecné	28	53	81
Vyššie	5	5	10
Vysokoškolské bakalárske	1	1	2
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	40	31	71
Vysokoškolské doktorandské	2	0	2
Vysokoškolské spolu	43	32	75
Vysokoškolské podľa zamerania:			
- univerzitné	14	19	33
- technické	13	4	17
- ekonomické	4	2	6
- poľnohospodárske	3	2	5
- ostatné	9	5	14
Ostatní bez udania školského vzdelania	1	1	2
Ostatní bez školského vzdelania	1	2	3
Deti do 16 rokov	114	119	233
Úhrn	756	833	1 589

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Z hľadiska vzdelanosti obyvateľstva vykazuje obec (ako aj celý obvod/okres Komárno) veľmi nízku vzdelanostnú úroveň. Nízka vzdelanostná úroveň obyvateľstva je dôsledkom viacerých faktorov: malá mobilita obyvateľstva obce vplyvom jazykovej bariéry (tak v súčasnosti, ako aj v minulosti – jazyková uzavretosť komunity je typickou črtou záujmového územia), rurálny charakter územia (čo sa všeobecne vyznačuje podpriemernou vzdelanostnou štruktúrou, študovanie nie je rodinným príkladom), neúplný školský systém

pre obyvateľov maďarskej národnosti, nepriaznivá veková štruktúra obyvateľstva obce (vysoký podiel osôb v poproduktívnom veku, ktorí majú väčšinou len základné vzdelanie).

V štruktúre školského vzdelania na úrovni obce a Slovenska sú extrémne veľké rozdiely. Index vzdelanosti obyvateľov obce Iža nedosahuje ani polovicu celoštátneho priemeru.

Potreby našej ekonomiky a štruktúrne zmeny v technike, technológii a medzi odvetviami vyvolali analogické zmeny v sociálnej štruktúre ekonomicky aktívneho obyvateľstva.

V období 1997-2004 vzrástol podiel podnikateľov, avšak sa znížil podiel družstevných poľnohospodárov. Podnikateľská aktivita v obci (ako aj v jej mikropriestore) je na relatívne dobrej úrovni – 3,7% ekonomicky aktívneho obyv. vykonáva podnikateľskú aktivitu bez zamestnanca a 3,5% ekonomicky aktívneho obyv. je podnikateľom so zamestnancami (celoslovenský priemer prvého ukazovateľa je 4,6%, celoslovenský priemer druhého ukazovateľa je 3,1%).

Tab. 24: Bývajúcce obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa spoločenskej skupiny a podľa pohlavia

Obec	Zamestnanec pracujúci za mzdu, plat, iný druh odmeny				Členovia produkčných družstiev	Podnikatelia		Ostatní a nezistení	Ekonomicky aktívni	
	v štátnom podniku	v súkromnom podniku	v poľnoh. družstve alebo inej družs. organizácii	u iného zamestnávateľa		bez zamestnancov	so zamestnancami		spolu	z toho robotníci
Muži	118	92	52	1	0	21	17	130	431	226
Ženy	110	80	22	4	2	8	10	113	349	122
Spolu	228	172	74	5	2	29	27	243	780	348
v %	29,2	22,1	9,5	0,6	0,3	3,7	3,5	31,2	100	44,6

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Podiel robotníkov na celkovom počte ekonomicky aktívneho obyvateľstva je 44,6%, kým celoslovenský priemer je 45,4%.

A5.3.1. Nezamestnanosť

Najvýznamnejším ukazovateľom situácie na trhu práce je miera nezamestnanosti, ktorá je jedným zo základných kritérií pre klasifikovanie problémových regiónov. Sprievodným javom vysokej miery nezamestnanosti je sociálna a ekonomická ohrozenosť.

Ekonomická recesia, likvidácia veľkých zamestnávateľov a nízka reštrukturalizácia ekonomickej základne vyvolali aj v záujmovom regióne silný tlak na trh práce – miera nezamestnanosti v širšom okolí obce, v obvode/okrese Komárno je na celoštátnom priemere. K 31.3.2006 v obci bolo 81 nezamestnaných (z toho 26 žien), miera nezamestnanosti bola 10,4%. V dôsledku globálnej krízy a krízy ekonomiky Slovenska úroveň miery nezamestnanosti v mikropriestore riešeného územia - v okrese Komárno narástol, v súčasnosti je nad celoštátnym priemerom – k 30.9.2010 miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Komárno bola 15,81%, kým celoštátny priemer bol 12,42% (priemer v Nitrianskom kraji bol 11,71%). K 30.9.2010 v obci bolo 123 nezamestnaných, miera nezamestnanosti bola 15,76%.

Tab. 25: Základné ukazovatele o evidovanej nezamestnanosti v okresoch Nitrianskeho kraja k 30. 6. 2010

Územie	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	Uchádzači o zamest. spolu	v tom				Miera evidovanej nezamestnanosti (%)
			disponibilný počet uchádzačov o zamestnanie	vzdelávanie a príprava pre trh práce	dočasná prac. neschopnosť a OČR	absolventská prax	
Slovenská republika	2 687 048	376 769	331 655	674	36 596	7 844	12,34
z toho							
Nitriansky kraj	345 675	45 651	40 512	31	4 245	863	11,72
v tom							
Komárno	51 775	8 958	8 298	–	571	89	16,03
Levice	57 086	9 750	8 195	–	1 206	349	14,36
Nitra	81 644	6 981	6 266	–	643	72	7,67
Nové Zámky	71 147	10 041	8 959	–	865	217	12,59
Šaľa	26 834	3 014	2 764	–	208	42	10,30
Topoľčany	37 269	4 638	4 066	30	481	61	10,91
Zlaté Moravce	19 920	2 269	1 964	1	271	33	9,86

Prameň: ŠÚ SR, 2010

Najväčšie problémy súčasného trhu práce sú vysoká miera nezamestnanosti ľudí vo veku nad 40 rokov a dlhodobá nezamestnanosť (nezamestnanosť trvajúca dlhšie ako 12 mesiacov). Podľa dĺžky trvania nezamestnanosti prevláda dlhodobá nezamestnanosť.

Vzdelanostná štruktúra nezamestnaných odhaľuje, že najzraniteľnejšie sú skupiny s najnižšou kvalifikáciou a vzdelaním. Z hľadiska dosiahnutého stupňa vzdelania najväčšiu skupinu tvoria vyučení uchádzači o zamestnanie.

Nízky stupeň vzdelania predstavuje hlavnú prekážku pri uplatnení sa na trhu práce. Vysoká nezamestnanosť osôb s nízkym vzdelaním svedčí o štrukturálnych zmenách v dopyte po práci a jeho orientácii na kvalifikovanú a kvalifikačne flexibilnú pracovnú silu.

Tab. 26: Vývoj počtu evidovaných nezamestnaných v obci v rokoch 2005, 2006 a 2010

Obec	Stav k 31.1.2005		Stav k 31.3.2006		Stav k 30.9.2010	
	Počet EN	Miera nezamestnanosti %	Počet EN	Miera nezamestnanosti %	Počet EN	Miera nezamestnanosti %
Iža	123	15,76	81	10,4	123	15,76

Prameň: UPSVAR Komárno, 2010

Tab. 27: Štruktúra evidovaných nezamestnaných podľa doby evidencie k 30.9.2010

UoZ spolu	do 3 mesiacov	4-6 mesiacov	7-9 mesiacov	10 -12 mesiacov	13-24 mesiacov	nad 24 mesiacov
123	24	10	17	11	41	20

Prameň: UPSVAR, 2010

Tab. 28: UoZ podľa klasifikácie zamestnaní k 30.9.2010

Obec	UoZ spolu	z toho										
		KZAM1	KZAM2	KZAM3	KZAM4	KZAM5	KZAM6	KZAM7	KZAM8	KZAM9	KZAM0	KZAMA
Iža	123	0	1	1	5	8	0	15	5	25	0	63

KZAM - klasifikácia zamestnaní podľa jednotlivých tried

A - osoby bez pracovného zaradenia

1 - riadiaci pracovníci

2 - vedeckí, odborní pracovníci

3 - technickí pracovníci

4 - úradníci

5 - zamestnanci v službách a obchode

6 - robotníci v poľnohospodárstve

7 - remeselníci

8 - obsluha strojov

9 - pomocní a nekvalifikovaní pracovníci

0 - príslušníci armády (profesionálni vojaci)

Prameň: UPSVAR, 2010

Tab. 29: Štruktúra evidovaných nezamestnaných podľa najvyššieho ukončeného stupňa vzdelania k 30.9.2010

Obec	UoZ spolu	Vzdelanie UoZ									
		Nedokončené a bez vzdelania	Základné vzdelanie	Vyučení	SOU bez maturity	SOU US s maturitou	Gymnázium	SOS s maturitou	Vyššie vzdelanie	Vysokoškolské vzdelanie	Vedecká výchova
Iža	123	0	41	48	0	11	5	15	0	3	0

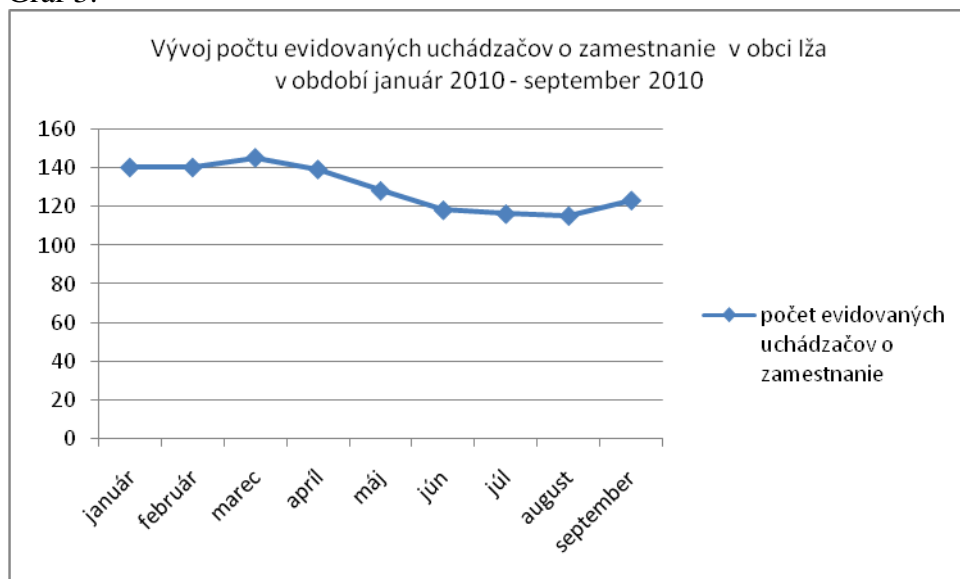
Prameň: UPSVAR, 2010

Tab. 30: Veková štruktúra evidovaných nezamestnaných k 30.9.2010

UoZ spolu	Do r19	r20_24	r25_29	r30_34	r35_39	r40_44	r45_49	r50_54	r55_59	r60_
123	5	16	12	24	9	12	7	19	18	1

Prameň: UPSVAR, 2010

Graf 3:

Prameň: UPSVAR Komárno, 2010

A5.3.2. Mzdy

Jedným z najdôležitejších ukazovateľov vyspelosti regiónov je cena práce. Cena práce je nemotivačným faktorom z pozície zamestnávateľa, ak je jej rast rýchlejší než rast produktivity práce. V rokoch 2001-2004 v študovanom regióne došlo k výraznému vzájomnému odchýleniu medzi vývojom produktivity práce a vývojom reálnych miezd – zatiaľ čo produktivita práce už prekonalala svoju predtransformačnú úroveň, reálne mzdy ešte za touto úrovňou výrazne zaostávajú. V budúcom období sa očakáva mierne oživovanie rastu reálnych i nominálnych miezd, keď súčasná úroveň priemernej nominálnej mesačnej mzdy v okrese/obvode Komárno dosahuje len 72,1% celoštátneho ukazovateľa.

Tab. 31: Zamestnané osoby a priemerné mesačné mzdy na rôznych regionálnych úrovniach za 1. polrok 2010

Územie	priemerná nominálna mesačná mzda (v eurách)	
	skutočnosť v sledov. období	index rovn. obdobie m.r. = 100
Spolu SR	815	103,6
z toho		
Nitriansky kraj	673	102,6
v tom okres		
Komárno	588	102,1
Levice	685	102,6
Nitra	726	103,1
Nové Zámky	608	98,9
Šaľa	776	102,6
Topoľčany	645	107,6
Zlaté Moravce	656	102,6

Prameň: ŠÚ SR, 2010

V prvom polroku 2010 priemerná mzda v obvode/okrese Komárno bola 588 EUR – pričom priemerná mesačná mzda v SR bola 815 EUR (v Nitrianskom kraji bola 673 EUR Sk – v rámci kraja v okrese Komárno bola priemerná mzda najnižšia). Nízka úroveň nominálnej mzdy v záujmovom regióne - priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca v okrese Komárno bola nižšia o 227 Eur ako priemer v SR - je odrazom faktorov, ako nemoderná štruktúra hospodárstva (v regióne dominuje poľnohospodárstvo), nízka kvalifikačná štruktúra obyvateľov regiónu a nedostatok pracovných možností. Príjmy obyvateľov riešeného územia sú pod okresným priemerom.

Tab. 32: Štruktúra priemernej nominálnej mesačnej mzdy v EUR podľa hospodárskych aktivít v okrese Komárno v roku 2009*

Okres Komárno	Priemerná nominálna mesačná mzda v EUR
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	557,73
Priemysel spolu	588,64
Ťažba a dobývanie	..
Priemyselná výroba	567,56
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	993,44
Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	687,84
Stavebníctvo	609,98
Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov	500,61
Doprava a skladovanie	491,01
Ubytovacie a stravovacie služby	D
Informácie a komunikácia	D
Finančné a poisťovacie činnosti	857,40
Činnosti v oblasti nehnuteľností	503,54
Odborné, vedecké a technické činnosti	785,45
Administratívne a podporné služby	452,05
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	722,50
Vzdelávanie	635,05
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	567,79
Umenie, zábava a rekreácia	534,33
Ostatné činnosti	460,29
Spolu	580,79

*) Od roku 2009 sú údaje spracované výberovým zisťovaním za podniky a organizácie s 20 a viac zamestnancami a podľa novej klasifikácie SK NACE Rev. 2, ktorá je v platnosti od 1. 1. 2008.

D – nedostupný údaj

Prameň: ŠÚ SR, 2010

A5.3.3. Ľudia ohrození rizikom sociálneho vylúčenia

Najpočetnejšou skupinou ľudí ohrozených rizikom sociálneho vylúčenia sú nezamestnaní. V najbližších rokoch bude potrebné sústrediť pozornosť aj na pracovnú silu vo

vekových skupinách nad 40 rokov, ktorí sú ohrození rizikom sociálneho vylúčenia, lebo väčšinou majú nízku adaptabilitu na meniace sa požiadavky pracovného trhu a majú zväčša nevyhovujúcu kvalifikáciu, čoho dôsledok je ich nízka atraktivita pre zamestnávateľa (majú malú šancu uplatniť sa na trhu práce).

Ďalšou skupinou ľudí ohrozených rizikom sociálneho vylúčenia sú starší obyvatelia, ktorí sú poberateľmi starobných dôchodkov (výraznejšie vyššie vekové kategórie) a zdravotne, zmyslovo a duševne postihnutí občania. Takíto občania sú v prevažnej miere poberateľmi invalidných dôchodkov.

Ďalšou významnou skupinou ľudí, ktorých možno zaradiť medzi ohrozených rizikom sociálneho vylúčenia, sú deti odkázané na pomoc cudzích a prípadne iné sociálne ohrozené skupiny obyvateľov.

V budúcom období možno predpokladať zvýšený záujem občanov o sociálne služby, keďže dochádza k starnutiu populácie, čo predstavuje celoeurópsky trend.

A6. Domový a bytový fond, domácnosti ako spoločenské jednotky

Úroveň bývania je jednou zo základných charakteristík životnej úrovne obyvateľstva. Jej vývoj úzko súvisí s rastom počtu obyvateľstva, jeho štruktúrou a rozmiestnením. Ovplyvňuje úroveň reprodukcie pracovných síl, pôsobí na celkový životný štýl obyvateľstva.

Jedným zo základných predpokladov na riešenie celkovej nepriaznivej situácie v regióne, ako sú nízka ekonomická aktivita obyvateľov a nepriaznivý demografický vývoj s priamym dopadom na jeho vekovú štruktúru, je vytváranie podmienok na bývanie.

V čase SODB 2001 v obci bolo 536 trvalo obývaných bytov. Na domovom fonde obce 95,0%-ný podiel mali rodinné domy. Počet neobývaných bytov v obci bol veľmi vysoký, 104 rodinných domov bolo voľných, z ktorých 5 rodinných domov bolo určených na rekreáciu. Veľká časť neobývaných bytov je určitou rezervou pre skvalitňovanie domového fondu, nakoľko po ich rekonštrukcii sa spravidla zvýši ich vybavenosť.

Od mája 2001 došlo k miernym zmenám v počte a štruktúre domového fondu:

- v období 2001-2009 bolo vybudovaných 17 rodinných domov (priemerne 2 rod. domy ročne).
- v období 2001-2009 bolo vybudovaných 25 nájomných bytov v 3 bytových domoch.

Vyššia dynamika výstavby bytov svedčí o trende rastu výstavby bytov v obci, ktorý bude udržateľný aj v strednodobom horizonte (v období 2006-2012 bude vymeraných ďalších 13 nových stavebných pozemkov vytvorením novej ulice).

V strednodobom horizonte sa plánuje aj výstavba nových nájomných bytov, pre riešenie otázky bývania rodín s nízkymi príjmami obec plánuje realizovať výstavbu bytového domu s 8 byt. jednotkami s nižším štandardom.

Tab. 33: Vývoj počtu postavených rod. domov a bytových domov v období 2000-2009

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Počet postavených rod. domov	2	1	1	2	2	4	0	3	3	1
Počet postavených bytových domov / počet bytov v nich	-	-	-	1/10	-	1/10	-	-	-	1/5

Prameň: Obecný úrad

Tab. 34: Trvale obývané byty podľa druhu budovy, podľa obdobia výstavby

Obdobie výstavby	Iža			
	Rodinné domy	Bytové domy	Ostatné budovy	Domový fond spolu
- 1899 a nezistené	77	0	9	86
1900 - 1919	12	0	0	12
1920 - 1945	36	0	0	36
1946 - 1970	259	4	9	272
1971 - 1980	57	0	1	58
1981 - 1990	43	0	2	45
1991 - 2001	25	0	2	27
spolu	509	4	23	536
%	95	0,7	4,3	100
Úhm - z toho 1996 - 2001	12	0	1	13

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Trvalo obývané domy vykazujú priaznivú vekovú štruktúru, priemerný vek domového fondu je 37 rokov (celoslovenský priemer je 38 rokov). Od veku bytov čiastočne závisia aj všetky ostatné charakteristiky, počínajúc veľkosťou, až po ich technické vybavenie.

Bývanie a jeho úroveň patria k dôležitým aspektom celkových životných podmienok obyvateľstva. Byt neplní iba materiálnu funkciu prirodzených potrieb rodiny ako základnej jednotky spoločnosti, ale zároveň je výraznou zložkou kultúrneho štandardu obyvateľstva a v nemalej miere aktívne pôsobí na regeneráciu ľudí.

Na celkovú úroveň bývania pôsobí predovšetkým počet obyvateľov bývajúcich v bytoch a domácnostiach, čo je však popri celkovom počte bytov a ich vybavení podmienené demografickou skladbou obyvateľstva a domácností.

Vo všetkých základných ukazovateľoch úrovne bývania došlo za obdobie 1991-2001 k pozitívnemu vývoju. Priemerná veľkosť obytnej plochy v m² na 1 osobu je nad celoštátnym priemerom, v obci Iža na jednu osobu prípadne obytná plocha 24,1 m² (celoštátny priemer je 17 m²). Priemerný počet obytných miestností na 1 byt je 3,71 (celoštátny priemer je 3,21). Priemerný počet osôb na 1 obytnú miestnosť je 0,78 (celoštátny priemer je 0,99).

Ďalším dôležitým ukazovateľom bývania rodín je spoločné bývanie domácností. Napriek tomu, že v mnohých prípadoch ide o vzájomne želané spolužitie (tzv. viacgeneračné rodiny), spoločné bývanie je väčšinou dôsledkom nevyriešeného bytového problému. Dotýka sa to predovšetkým mladých rodín.

Úroveň bývania a jej vzťah k úrovni vybavenia bytu a jeho zariadenia do bytovej kategórie nie je taký jednoznačný ako v predchádzajúcich prípadoch. Bytový fond obce má priemerný štandard vybavenosti v porovnaní s celoštátnymi údajmi: v obci 64,7% bytového fondu patrí do 1. kategórie (do najvyššej kategórie), 22,8% bytov do 2. kategórie, 4,5% bytov do 3. kategórie, kým 8,0% bytov do 4. kategórie (na úrovni Slovenska diferenciácia predchádzajúcich ukazovateľov je nasledovná: 77,8%, 11,8%, 2,9% a 7,5%).

Spoločne hospodáriace domácnosti tvoria osoby spoločne bývajúce a spoločne hospodáriace. Na rozdiel od cenзовých domácností, u ktorých hlavným a rozhodujúcim kritériom je rodinný zväzok, základom hospodáriacich domácností je prehlásenie ich členov, že hospodária spoločne.

Pri sčítaní ľudu v roku 2001 v obci bolo 611 cenзовých domácností, 534 bytových domácností a 562 spoločne hospodáriacich domácností. Ich vzájomný pomer je 1,14 : 1 : 1,05. Táto vyváženosť svedčí o vysokej kultúre bývania a o vysokom ekonomickom stupni samostatnosti domácností. Malý rozdiel medzi tromi uvedenými kategóriami domácností naznačuje, že v prevažnej väčšine býva v jednom byte jedna censová domácnosť. Vývoj počtu cenзовých domácností ovplyvnil predovšetkým zvyšovanie životnej úrovne obyvateľstva, ale aj rast počtu ovdovených ako aj rozvodov.

Na celkovom počte cenзовých domácností podiel úplných domácností, v ktorých bývajú spolu obidvaja rodičia buď sami alebo so svojimi deťmi, sú prevládajúcim typom domácností. Ich podiel je 58,8%. Neúplné domácnosti tvoria 15,2% všetkých cenзовých domácností, kým podiel jednotlivcov v rámci všetkých cenзовých domácností je 23,2% (celoštátny podiel týchto domácností je 30,0%). V poslednom desaťročí došlo k nárastu počtu neúplných rodín, najmä v dôsledku stúpajúcej rozvodovosti, čo je nepriaznivým javom z hľadiska ďalšej reprodukcie populácie. Veľkostná skladba cenзовých domácností ukazuje, že najrozšírenejším typom domácností je 2 členná domácnosť. Úplné domácnosti so závislými deťmi majú 24,1%-ný podiel na celkovom počte cenзовých domácností.

Tab. 35: Základné charakteristiky domového a bytového fondu

Počet	Rodinné domy	Bytové domy	Ostatné budovy	Domový fond spolu
Domov spolu	602	1	32	635
Trvale obývaných domov	517	1	23	541
v %	95,6	0,2	4,3	100
v tom vlastníctvo:				
štátu	0	0	1	1
bytového družstva	2	0	0	2
obce	1	1	0	2
fyzickej osoby	484	0	15	499
právnickej osoby	-	-	-	-
ostatných	30	0	7	37
s 1-2 nadzemnými podlažiami a nezistené	516	1	23	540
s 3-4 nadzemnými podlažiami	1	0	0	1
s 5+ nadzemnými podlažiami	-	-	-	-
Ubytovacích zariadení bez bytu	-	-	-	-
Neobývaných domov	85	0	9	94
z toho: určených na rekreáciu	4	0	0	4
Priemerný vek domu	37	36	29	37
Bytov spolu	604	4	32	640
v tom: trvale obývané	509	4	23	536
v %	95	0,7	4,3	100
z toho družstevné	2	0	0	2
byty vo vlastníctve občana v bytovom dome	-	-	-	-
neobývané	95	0	9	104
neobývané z dôvodu zmeny užívateľa	8	0	0	8
neobývané, určené na rekreáciu	5	0	0	5
neobývané, uvoľnené na prestavbu	7	0	1	8
neobývané, nespôsobilé na bývanie	29	0	5	34
neobývané po kolaudácii	-	-	-	-
neobývané v pozostalostnom alebo súdnom konaní	1	0	0	1
neobývané z iných dôvodov	35	0	3	38
nezistené	10	0	0	10
Trvale obývané byty:				
Materiál nosných múrov: kameň, tehly	369	4	11	384
drevo	-	-	-	-
nepálené tehly	36	0	0	36
ostatné a nezistené	104	0	12	116
Veľkosť bytu: 1 obytná miestnosť	4	0	0	4
2 izby	71	0	3	74
3 izby	176	4	11	191
4 izby	151	0	4	155
5+ izieb	107	0	5	112
Bývajúcich osôb	1 478	11	61	1 550
Počet CD	571	4	24	599
Počet HD	525	4	22	551
Obytné miestnosti	1 893	12	84	1 989
Počet osôb na 1: byt	2,9	2,75	2,65	2,89
obytné miestnosti	0,78	0,92	0,73	0,78
CD	2,59	2,75	2,54	2,59
HD	2,82	2,75	2,77	2,81
Obytná plocha bytu v m ²	35 497	180	1 660	37 337
Celková plocha bytu v m ²	54 997	220	2 473	57 690
Priemerný počet:				
- m ² obytnej plochy na 1 byt	69,7	45	72,2	69,7
- m ² celkovej plochy na 1 byt	108	55	107,5	107,6
- m ² obytnej plochy na 1 osobu	24	16,4	27,2	24,1
- obytných miestností na 1 byt	3,72	3	3,65	3,71

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Tab. 36: Charakteristika bytového fondu podľa kategórie bytov (%)

Územie	Kategórie bytov			
	I. kategória	II. kategória	III. kategória	IV. kategória
Iža	64.7	22.8	4.5	8.0
Slovensko	77.8	11.8	2.9	7.5

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Tab. 37: Vybrané charakteristiky domácností podľa typu a počtu členov

Domácnosti	Domácnosti s počtom členov						Domácnosti spolu
	1	2	3	4	5	6+	
Bytové:							
s 1 CD	111	134	109	91	30	3	478
s 2+ CD	0	3	2	8	18	25	56
spolu	111	137	111	99	48	28	534
Hospodáriace:							
s 1 CD	129	140	115	98	32	5	519
s 2+ CD	0	0	2	5	15	21	43
spolu	129	140	117	103	47	26	562
Cenzové:							
úplné:							
bez závislých detí	0	118	58	26	9	1	212
so závislými deťmi	0	0	57	71	17	2	147
spolu	0	118	115	97	26	3	359
neúplné:							
bez závislých detí	0	27	14	10	8	2	61
so závislými deťmi	0	12	16	3	1	0	32
spolu	0	39	30	13	9	2	93
viacčlenné nerodinné	0	10	4	0	2	1	17
jednotlivci:							
vo vlastnom byte	119	0	0	0	0	0	119
v inom byte	20	0	0	0	0	0	20
podnájomníci	3	0	0	0	0	0	3
spolu	142	0	0	0	0	0	142
úhm	142	167	149	110	37	6	611

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Tab. 38: Cenzové domácnosti rodinné podľa počtu závislých detí

Počet závislých detí	Úplné rodiny		Neúplné rodiny
	ženy ekonomicky aktívne	ženy ostatné	
1	69	8	20
2	60	2	9
3	5	2	3
4+	1	0	0
Spolu	135	12	32

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

V obci 58,40% trvale obývaných bytov má ústredné kúrenie lokálne, z ostatných spôsobov druhý najrozšírenejší je kúrenie pomocou kachlí. V čase SODB 2001 ani v jednom byte nebolo ústredné kúrenie diaľkové.

Z hľadiska ochrany životného prostredia má veľký význam použité palivo. V záujmovom území plynofikácia je na dobrej úrovni: v čase SODB 2001 89,4% trvale obývaných bytov používalo plyn na vykurovanie.

Celkový charakter životnej úrovne obyvateľstva sa prejavuje rastom hmotnej spotreby obyvateľstva a jej kvality. Konkrétnym prejavom toho je vysoká vybavenosť domácností predmetmi dlhodobej spotreby.

V riešenom území až 457 bytov malo farebný televízor k SODB 2001, čo znamenal 85,3%-ný podiel na celkovom bytovom fonde (celoštatný priemer bol 86,6%). Vybavenosť bytov s pevnou telefónnou linkou od T-com a.s. bola 42,7%-ná (celoslovenský priemer bol 70%). Úroveň vybavenia domácností osobným automobilom bola 45,7% (celoštatný priemer bol 39,1%). Pri vlastníctve osobného počítača obec bola mierne nad celoslovenským priemerom – 13,0% obyvateľov obce malo možnosť používať ho doma (celoslovenský priemer bol 12,5%). Počet domácností napojených na internet bol pod celoštatným priemerom. V čase SODB 2001 len v 11 bytoch (čo predstavilo 2,2% všetkých bytov v obci) bol osobný počítač s internetom (celoštatný priemer bol 3,3%). V strednodobom horizonte bude potrebné zvýšiť dostupnosť internetu občanov obce.

Tab. 39: Vybavenie trvale obývaných bytov I.

Vybavenie	Počet	
	bytov	osôb v bytoch
Bytov spolu	536	1 550
z toho:		
s plynom zo siete	510	1 459
s vodovodom		
v byte	503	1 451
mimo bytu	13	30
bez vodovodu	10	34
nezistené	10	35
s kanalizáciou		
prípoika na kanalizačnú sieť	12	34
septik (žumpa)	439	1 284
so splachovacím záchodom	442	1 293
s kúpeľňou alebo sprchovacím	494	1 426

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Tab. 40: Spôsob vykurovania trvale obývaných bytov

Spôsob vykurovania	Počet	
	bytov	osôb v bytoch
Ústredné kúrenie diaľkové	-	-
Ústredné kúrenie lokálne	313	910
na pevné palivo	1	2
na plyn	306	891
elektrické	1	6
Etážové kúrenie		
na pevné palivo	2	7
na plyn	73	220
ostatné	2	6
Kachle		
na pevné palivo	15	62
elektrické	-	-
plynové	100	268
ostatné	3	4
Iné	28	73
Spolu	536	1 550

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Rozvoj obytnej funkcie je navrhnutý v návaznosti na súčasné obytné plochy. Je to funkcia, ktorá predstavuje ťažiskový rozvoj koncepcie UPN obce. Rozvoj tejto funkcie je riešený v dvoch rovinách :

- na vytýpaných ucelených plochách, samostatne pre rozvoj IBV a samostatne pre rozvoj HBV,

- na vytypovaných plochách v súčasnosti využívaných ako záhrady pri rodinných domoch,
- dostavbou v prielukách existujúcej štruktúry IBV , vrátane zobytnenia existujúcich podkroví, či nadstavbou, prístavbou a prestavbou existujúcich objektov a to IBV i HBV.

Navrhované obytné plochy prispievajú ku skompaktňaniu sídla, hlavne v jeho okrajovej polohe (severovýchodná a juhovýchodná časť obce). Rozsah navrhovaného riešenia vyplynul z demografického trendu, predpokladaného zníženia obložnosti bytov (na 3,04 obyv./byt), minimálneho úbytku bytového fondu a hlavne z predpokladaných potrieb nových bytov, v súvislosti s rozvojom zamestnanosti (priemysel, občianska vybavenosť) a následnou migráciou obyvateľstva do obce. Taktiež predpoklad rozvoja obytných plôch vychádza z atraktivity obce ako takej, jej významu v štruktúre osídlenia, atraktivity polohy v príjemnom obytnom prostredí pri rieke Dunaj. Navrhované rozvojové plochy tiež vychádzajú z pozitívnych daností, vyplývajúcich z optimálnych podmienok dostupnosti vybudovanej technickej infraštruktúry.

Tab. 41: Vybavenie trvale obývaných bytov II.

Vybavenie domácnosti	Počet	
	bytov	osôb v bytoch
Samostatná chladnička	426	1 221
Chladnička s mrazničkou	245	774
Samostatná mraznička	298	899
Automatická práčka	290	940
Farebný televízor	457	1 386
Telefón v byte	229	677
Mobilný telefón	137	480
Rekreačná chata, domček, chalupa	13	31
Osobný automobil	245	813
Osobný počítač	58	207
Osobný počítač s internetom	12	35

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

A7. Infraštruktúra

Rozvoj infraštruktúry je jedným zo základných predpokladov rozvoja každého regiónu i obce a výrazne ovplyvňuje hospodársky potenciál, spôsob života a životnú úroveň obyvateľstva.

Dopravná infraštruktúra

Kvalitná dopravná infraštruktúra a dobrá dopravná dostupnosť sú základné predpoklady rozvoja obce, ktoré významne ovplyvňujú jej hospodársky potenciál, spôsob života i životnú úroveň jej obyvateľov. Veľký význam dopravy je daný jej podstatným vplyvom na efektívnosť dovozu vstupov do územia a vývozu výstupov výroby z daného územia.

Záujmové územie sa nachádza v blízkosti križovatiek viacerých ciest európskeho významu, čo v budúcnosti môže znamenať silný rozvojový impulz pre daný región.

Cez riešené územie priamo prechádza európsky multimodálny koridor č. VII. (vodná cesta Dunaj), kým v blízkosti obce prebieha európsky multimodálny koridor č. IV. (Berlín/Norimberg – Praha – Kúty – Bratislava – Nové Zámky / Komárno – Štúrovo – MR lokalizovaný pre trate železničnej a kombinovanej dopravy).

Obec má relatívne dobrú dopravnú polohu aj vo vzťahu k diaľničnému systému Európy: 35 km južne od obce, na území Maďarskej republiky prechádza diaľnica E75.

Tieto dopravné koridory patria medzi najvýznamnejšie komunikačné osi v Európe. V budúcnosti teda nevyhnutnou úlohou bude využiť prítomnosť hore uvedených európskych komunikačných systémov (bude potrebné zlepšiť infraštruktúrne prepojenia na hore uvedené európske multimodálne koridory).

Cestná infraštruktúra

Najvýznamnejším cestným ťahom prechádzajúcim cez riešené územie je cesta I/63 (Štúrovo – Komárno – Dunajská Streda – Bratislava), ktorá je jedným z najvýznamnejších cestných ťahov prechádzajúcich územím juhozápadného Slovenska. Cesta I/63 má v celom svojom priebehu nevyhovujúci šírkový parameter, čo má za následok zvýšenú nehodovosť a kolízie automobilovej dopravy s cyklistami a chodcami.

V blízkosti obce sa nachádza ďalšia významná dopravná os: cesta I. triedy I/64. Tento ťah v ďalekom výhľade môže byť v zmysle vládou schváleného „Projektu výstavby diaľnic a rýchlostných ciest“ v úseku Nitra – Nové Zámky – Komárno – hranica SR/MR prehodnotený a zaradený do siete rýchlostných ciest - Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 navrhuje ako výhľadový rýchlostný cestný ťah siete TINA prepojenie križovatky diaľnice D1 Hlohovec – Nitra – Nové Zámky – Komárno – št. hranica MR – Komárom – diaľnica M1.

Miestne komunikácie majú bezprašnú povrchovú úpravu (všetky miestne komunikácie majú spevnený povrch) a rôzne šírkové a smerové usporiadanie. Pre bezpečnosť cestnej premávky je potrebné ďalej rozvíjať miestny systém chodníkov, ako aj skvalitniť miestne komunikácie. V strednodobom horizonte je potrebná rozsiahla rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov.

V perspektíve dopravnú polohu záujmového územia kladne ovplyvní aj výstavba plánovanej rýchlostnej komunikácie R7 (Bratislava – Dunajská Streda – Nové Zámky – Lučenec).

Železničná doprava

Obec Iža nie je priamo napojená na európsky železničný systém, najbližšia železničná stanica je v meste Komárno na trati č. 135 Nové Zámky – Komárno – Komárom (MR). Trať č. 135 je elektrifikovaná.

Hromadná doprava

Integrovaný regionálny systém hromadnej dopravy zabezpečuje organizáciu a prepojenie hlavných zložiek hromadnej cestnej dopravy v hlavných smeroch pohybu cestujúcich, ktorými pre riešené územie sú:

- cesty do obvodného/okresného centra Komárno (10 km),
- cesty do regionálneho uzla Štúrovo (46 km),
- cesty do hlavného mesta Bratislava (115 km) na linke 4045051 (Štúrovo-Komárno-Veľký Meder-Dunajská Streda-Bratislava).

Najväčší podiel na hromadnej preprave osôb do zamestnania, škôl, úradov a za nákupmi má autobusová preprava prostredníctvom prímestských liniek, ktoré zabezpečuje SAD Nové Zámky a.s..

Ostatné druhy dopravy

Konfigurácia terénu, rozmiestnenie funkcií bývania, vybavenosti, práce, rekreácie a relatívne málo frekventovaný charakter dopravy v sídle dávajú predpoklady k významnejšiemu postaveniu bicyklovej dopravy ako jedného zo základných vnútro sídelných dopravných systémov a ekologicky najefektívnejšieho druhu dopravy. Smerovanie lokálnych cyklistických trás je orientované na:

- vzťahy na centrálnu časť obce,
- vzťahy k rekreačným cieľom súvisiacim s medzinárodnou cyklistickou trasou pozdĺž Dunaja.

Cez riešené územie prechádza najdôležitejšia cyklistická trasa na Slovensku, medzinárodná Dunajská cyklistická cesta.

V strednodobom horizonte obec Iža sa zapojí do projektu vybudovania cyklocesty na cyklotrase Komárno – Patince – Kravany nad Dunajom (obec Iža znáša náklady za úsek v katastri obce Iža).

Letisko s verejnou prepravou osôb a nákladov sa nachádza v 115 km vzdialenosti v Bratislave, resp. na území Maďarska v Budapešti. Regionálnym letiskom v Nitrianskom kraji je medzinárodné verejné letisko pre nepravidelnú leteckú dopravu v Nitre – Janíkovciach, ktorému bol udelený medzinárodný štatút.

Cez obec Iža prechádza Dunajská magistrálna vodná cesta E80.

V obci Iža sa nachádza aj vybudovaný prístav - prístavný pontón pre rekreačné plavidlá.

Zásobovanie pitnou a úžitkovou vodou

Obec je napojená na skupinový vodovod Komárno a má vybudovaný verejný vodovod. Stav vodovodnej siete umožňuje väčšine obyvateľov obce, ako aj organizáciám a podnikateľom napojiť sa na pitnú vodu z verejného vodovodu. Riešené územie je zásobované kvalitnou pitnou vodou.

Kanalizácia a čistenie odpadovej vody

Verejná kanalizačná sieť v obci je čiastočne vybudovaná a zároveň má aj ČOV. V tých častiach obce, kde chýba kanalizačná sieť, odpadové vody sú odvádzané do žump a septikov (čo sa potom vyváža na miestnu ČOV). Vzhľadom na nepomer napojenia obyvateľstva a podnikateľských subjektov na vodovodnú a kanalizačnú sieť požiadavka na dobudovanie kanalizačných rozvodov je výrazná, čo má zároveň výrazný dopad na čistotu a ochranu spodných vôd.

Dažďové vody z komunikácií, z nehnuteľností a zo spevnených plôch sú odvádzané jestvujúcimi prícestnými odvodňovacími rigolmi.

V strednodobom horizonte je potrebné dobudovanie kanalizácie a realizovať výstavbu čistiarne odpadových vôd.

Zásobovanie elektrickou energiou, verejné osvetlenie

Obec Iža je zásobovaná elektrickou energiou na dobrej úrovni, výkon transformátorov vyhovuje súčasným požiadavkám obce. Verejné osvetlenie je riešené inštalovaním výbojkových svietidiel na jestvujúcich elektrických betónových stĺpoch, staré svietidlá sú priebežne vymieňané za nové, úspornejšie.

V strednodobom horizonte je potrebná modernizácia verejného osvetlenia, elektrifikácie spolu s jej rozšírením do nedostatočne pokrytých častí obce (napr. nevysvietená časť vedúca na futbalový štadión).

Zásobovanie plynom

Obec je plno plynofikovaná. Zemný plyn je v prevažnej miere využívaný na vykurovanie, prípravu teplej vody a varenie. V prípade výstavby nových rodinných domov, objektov občianskej vybavenosti je možnosť predĺženia plynových rozvodov k týmto objektom.

Telekomunikácie

Rozvoj telekomunikácií za posledné desaťročie zaznamenal výrazný kvantitatívny i kvalitatívny rast, predstihujúci mnohonásobne rozvoj ostatných odvetví technickej infraštruktúry. Je to jednak prestavbou a rekonštrukciou pevnej telefónnej siete a ústrední, ale hlavne rozvojom mobilných telefónnych systémov a ich plošného uplatnenia a rozvojom internetovej siete.

Riešeným územím prechádzajú diaľkové telefónne káble. Obec má dobré GSM pokrytie od všetkých mobilných operátorov: Orange a.s., T-Mobile a.s. a Telefonica O2 a.s.. V obci je dostupný aj širokopásmový internet (dokonca aj širokopásmové mobilné dátové technológie napr. EDGE, UMTS).

A8. Hospodársko-ekonomický potenciál obce

Ekonomický potenciál obce je nižší ako priemer Slovenska (čo naznačovali aj ukazovatele, ako priemerná mesačná nominálna mzda a vzdelanostná štruktúra pracovnej sily v predchádzajúcich kapitolách), avšak vplyvom rozvoja cestovného ruchu sa môže stať veľmi prosperujúcim vidieckym sídlom.

Širší priestor obce – obvod/okres Komárno – patrí do kategórie priemyselnopoľnohospodárskych regiónov SR. Z pohľadu makroekonomickej štruktúry rozhodujúce postavenie má poľnohospodárstvo, potravinársky a elektrotechnický priemysel - odvetvia nenáročné na kvalifikačnú úroveň pracovnej sily.

A8.1. Poľnohospodárstvo

Poľnohospodárstvo je najrozšírenejšou aktivitou v záujmovom území. Celková výmera poľnohospodárskeho pôdneho fondu v obci je 2284,3 ha, čo predstavuje 81,4% z jej celkovej výmery. O intenzívnej poľnohospodárskej výrobe svedčí aj vysoký podiel poľnohospodárskej pôdy využívannej ako orná pôda – 83,7%.

Tab. 42: Štruktúra poľnohospodárskeho pôdneho fondu v obci (v m²)

Obec	Celková výmera v m ²	Orná pôda	Chmeľnice	Vinice	Záhrady	Ovocné sady	Trvalé trávne porasty	Výmera v m ² pre poľnohospo- dársku pôdu
Iža	28 072 919	19 114 465	0	658 508	689 273	242 065	2 139 461	22 843 772

Poznámka: Stav k 1.1.2004
Prameň: VUGK, 2005

V transformačnom procese novozaložené subjekty uprednostnili v podmienkach vysokej rizikovosti poľnohospodárskej výroby najmä právne formy s nižšou mierou osobnej zodpovednosti za záväzky podniku, väčšina účastníkov poľnohospodárskej produkcie mikropriestoru obce je aktívna v právnej forme spol. s r.o.. V obci najväčším poľnohospodárskym podnikom je Poľnohospodárske výrobné-obchodné družstvo Iža, druhým najvýznamnejším agropodnikom riešeného územia je DUMET s.r.o..

Rastlinná produkcia je výrazne ovplyvnená produkčným potenciálom pôd. Záujmový región patrí do vysokoprodukčnej poľnohospodárskej oblasti Slovenska, dobré prírodné a klimatické podmienky územia vytvorili predpoklady pre pestovanie všetkých poľnohospodárskych plodín Slovenska.

Rastlinná výroba regiónu obce sa zameriava prevažne na výrobu obilnín (najviac sa pestujú pšenica ozimná a jarná, sladovnícky jačmeň, kukurica na siláž a krmivo), ktoré zaberajú plochu tradične viac ako 2/3 ornej pôdy. Ďalšími významnými komoditami sú olejniný (repka olejná, slnečnica), cukrová repa a d'ateliny. K významným plodinám regiónu, pestovaným aj na ornej pôde aj v záhradách, patria zeleniny. Najviac sa pestujú uhorky, paprika, paradajky a kapusta. Pestovanie zelenín prebieha sčasti vo fóliovníkoch.

Živočíšna výroba je druhou základnou časťou poľnohospodárskej výroby, ktorej prvoradou úlohou je produkcia živočíšnych výrobkov pre spotrebu obyvateľstva, ako aj poskytovanie ďalších surovín pre priemyselnú výrobu. Nosným programom živočíšnej výroby záujmového územia bol v minulosti chov ošípaných, avšak v súčasnosti ich stav výrazne poklesol (prevažná väčšina stajní je prázdna). V obci (ako i v jej mikropriestore) tradične veľký význam má chov ošípaných a hydiny v prídumových hospodárstvach. Chov hydiny v prídumových hospodárstvach je orientovaný hlavne na sliepky a na produkciu vajec.

Všetky opatrenia v rastlinnej a živočíšnej výrobe sa musia smerovať k tomu, aby sa dosiahla primeraná rentabilita výroby, za dodržania pravidiel ochrany vôd, pôdy a ovzdušia.

Z ekologického hľadiska je dôležité podstatné obmedzenie používania anorganických hnojív a chemických prípravkov na ochranu rastlín. V rastlinnej výrobe sa i do budúcnosti predpokladá zachovanie jej intenzity s podmienkou udržiavania ekologickej stability poľnohospodárskej krajiny.

Obec (ako aj jej mikropriestor) poskytuje výborné možnosti pre poľovníkov prakticky na celom svojom území, kde vďaka ochrane a cieľavedomej starostlivosti žije široká škála poľovnej zveri (srnec, zajac, bažant).

Dávnej tradícii sa v okolí obce teší rybárstvo (nekonečne veľa možností rybolovu poskytuje rieka Dunaj), ktoré tvorí doplnkovú časť odvetvia pôdohospodárstva. Podmienky ochrany, chovu a lovu rýb a ostatných vodných organizmov tak, aby priamo alebo prostredníctvom ekologických väzieb nedochádzalo k narušeniu vodných ekosystémov a k ohrozeniu genofondu rýb, upravuje zákon č. 130/2002 Z.z., v znení neskorších predpisov.

Predmetné územie patrí k málo lesnatým územiám SR, lesnatosť k.ú. obce je extrémne nízka (podiel lesného pôdneho fondu je len 1,8%), čo je dôsledkom nížinnej polohy územia, kde maximum pôdy je intenzívne využívané na poľnohospodársku výrobu.

A8.2. Priemysel

Rozvoj priemyslu v mikropriestore obce (v okrese/obvode Komárno) je v podstate spojený s realizáciou programu industrializácie zo 60-tych rokov, ktorého cieľom bolo vybudovanie priemyselnej základne v dovtedy ekonomicky slabo rozvinutých a prevažne poľnohospodársky orientovaných oblastiach. Okrem spoločensko-politických faktorov sa v lokalizácii priemyslu v danom regióne uplatnili aj ďalšie faktory, a to hlavne dostatok pracovnej sily a čiastočne ekonomicko-geografická poloha.

Priemyselnú výrobu obce predstavujú predovšetkým tieto priemyselné odvetvia:

- textilný priemysel - výroba ponožiek a pančuchového tovaru – VZ s.r.o. (zamestnáva 20 osôb), výroba textilných výrobkov a doplnkov,
- výroba hliníkových okien, dverí, presklených fasád, interiérových stenových prepážok a iných výplní – H & O Konstruktion s.r.o. (zamestnáva 16 osôb).

Medzi základné ciele obce z hľadiska riešenia rozvoja priemyselnej výroby patrí vytvorenie podmienok pre rozvoj hospodárskych aktivít obce, pre tvorbu nových pracovných príležitostí a rozvoj zamestnanosti na území obce, predovšetkým pre miestne pracovné sily. V strednodobom horizonte je potrebné vyčleniť priemyselnú zónu v katastri obce pre potenciálny výrobný podnik.

A8.3. Trhové služby, maloobchod

Škála poskytovaných trhových služieb v obci je veľmi úzka a aj tie sa vo väčšine prípadov rozvíjajú na základe živnostenských oprávnení a v prevažnej miere v priestoroch rodinných domov (prípadne vo vyčlenených priestoroch pre tento účel). V obci sa nachádzajú služby, ako: poskytovanie služieb pánskeho a dámskeho kaderníctva, služby v oblasti zariaďovania interiérov, sprostredkovateľská činnosť v oblasti obchodu a služieb, reklamná a propagačná činnosť, predaj nápojov na priamu konzumáciu, poskytovanie ubytovania bez prevádzkovania pohostinských činností, prenájom nehnuteľností, obchodná činnosť s ovocím, zeleninou a kvetmi, administratívne a sekretárske práce atď..

V obci sa nachádzajú 4 pohostinstvá. Záverečnú časť pohybu materiálnych produktov na ich ceste od výroby k spotrebe zabezpečuje maloobchod, ktorého cieľom je predaj

vyrobených tovarov spotrebiteľom. Sieť maloobchodných predajní predstavujú 6 predajní potravín, 1 predajňa domácich potrieb, 1 predajňa textilu.

Obchodné zariadenia sa nachádzajú v centrálnej časti obci, ale sú rozložené aj vo viacerých samostatných, poprípade združených objektoch v obytnej zástavbe rodinných domoch v rámci súkromného podnikania.

Priemerný obrat maloobchodov na jedného obyvateľa je nižší než celoslovenský priemer, čo je dôvodom nízkych finančných príjmov tunajšieho obyvateľstva.

Zariadenia peňažných služieb v obci sa nenachádzajú (okrem Poštovej banky a.s. na miestnom poštovom úrade, ktorý sa nachádza v centre obce), najbližšie sú lokalizované v meste Komárno.

V strednodobom horizonte sa očakáva rast počtu a škály poskytovaných služieb v obci v dôsledku vybudovania nového funkčného centra obce v okolí rímskokatolíckeho kostola.

A8.4. Podnikateľská aktivita

K 1.1.2004 v obci bolo 137 aktívnych ekonomických subjektov. Z celkového počtu podnikateľských subjektov v obci vyše 90% tvorili fyzické osoby. Podnikateľská aktivita vyjadrená podielom fyzických a právnických osôb na celkovom počte obyvateľstva je relatívne dobrá. Rozhodujúca väčšina podnikateľov vyvíja svoju činnosť v službách.

Z pohľadu zamestnanosti efektívna by bola podpora aktivít vykonávaných fyzickými osobami v rámci živnostenského podnikania.

Tab. 43: Prehľad o počte ekonomických subjektov podľa druhu vlastníctva v obci Iža

Zatiaľ nezistené	Medzinár. s prevažujúcim verej. sektorom	Súkrom. tuzemské	Družstevné	Štátne	Vlastníctvo územ. samosprávy	Vlast. združenie, polit. strán a cirkvi	Zahraníčné	Medzinár. s prevaž. súkrom. sektorom	Zmiešané (kombinácia 1 až 8)	SPOLU
0	0	122	1	0	4	9	1	0	0	137

Poznámka: stav k 1.1.2004

Prameň: ŠÚ SR, 2005

Tab. 44: Prehľad o počte podnikateľských subjektov podľa formy v obci Iža

Živnostník	SHS roľník	FO-slob. povolanie	Živ. a SHR roľník	Spol. s r.o.	Družstvo	Rozpočt. org.	Príspevk. org.	Združenie (zväz, spolok)	Cirkev. org.	Org. jednotka združenia	Zájim. združ. práv. osôb	Obec, mesto
74	28	6	5	11	1	1	1	4	1	3	1	1

Poznámka: stav k 1.1.2004

Prameň: ŠÚ SR, 2005

Tab. 45: Prehľad o počte podnikateľských subjektov podľa hlavnej činnosti v obci Iža (I.)

Poľnoh., poľov. a služby	Lesníctvo, ťaž. dreva a súvis. služby	Ťažba ostat. nerast.	Výr. potrav. a nápojov	Textil. výr.	Odev. výr.	Úpr. kože a výr. obuvi	Drevár. výr.	Výr. cel. a papiera	Vydavateľ. a tlač	Výr. chemikálií	Výr. z gumy a plastov	Výr. ostat. nekov. výr.	Výr. kov. konštr.	Výr. strojov	Výr. kanc. strojov a poč.	Výr. el. stroj.	Výroba rádiov. a tv príjimačov	Výr. zdravot. a opt. str.	Výr. nábytku	Stavebníctvo
31	0	0	1	2	1	0	3	0	0	0	0	0	5	0	0	2	0	1	1	7

Poznámka: stav k 1.1.2004

Prameň: ŠÚ SR, 2005

Tab. 46: Prehľad o počte podnikateľských subjektov podľa hlavnej činnosti v obci Iža (II.)

Predaj a údrž. mot. voz. a predaj pohon. látok	Veľkoobchod	Malooobchod	Hotely a rešt.	Pozem. doprava	Vedľaj. čin. v dopr. a čin. cestov. kanc.	Pošta a telekom.	Peňažníctvo	Čin. v oblasti nehnut.	Prenájom strojov	Počítač. činn.	Výskum a vývoj	Iné obch. služby	Verej. správa	Školstvo	Zdravotníctvo	Čistenie odpad. vód, likv. odpadov	Činnosti člen. organiz.	Rekreac. kulta šport. činn.	Ostat. služby	SPOLU
3	12	25	3	4	2	1	0	0	0	2	0	11	1	1	5	1	7	2	3	83

Poznámka: stav k 1.1.2004
Prameň: ŠÚ SR, 2005

A8.5. Cestovný ruch

Cestovný ruch je interdisciplinárne odvetvie hospodárstva, na jeho realizácii sa podieľa mnoho ďalších oblastí, ako sú poľnohospodárstvo, priemysel, stavebníctvo, služby a pod. Predstavuje komplex vzťahov a javov, ktoré výrazne prispievajú k tvorbe pracovných miest, navyše investičné náklady na pracovné miesta sú nižšie než v priemysle.

Národný program rozvoja cestovného ruchu SR na základe zhodnotenia ponukovej stránky územia a jeho vybavenosti a posúdenia dlhodobých vývojových tendencií dopytu v cestovnom ruchu navrhuje rozvíjať nasledovné nosné formy cestovného ruchu: a) Letná rekreácia, pri vodných plochách založená na kúpaní a vodných športoch, hobby turizmus, cykloturizmus, rôzne alternatívne tzv. soft formy cestovného ruchu, poľovnícky cestovný ruch, rôzne športy. b) Mestský a kultúrny cestovný ruch. c) Zdravotný cestovný ruch v jeho klasickej liečebnej podobe, ktorý je potrebné zachovať a popritom rozvíjať zdravotný cestovný ruch (relax, fitness, prevencia, skrášľovanie, kondícia), ktorý začína prudko rásť prakticky v celosvetovom rozsahu. d) Vidiecky cestovný ruch a agroturistika. e) Doplnkové formy cestovného ruchu.

Na základe hore uvedenej klasifikácie nosných foriem cestovného ruchu Slovenska obec Iža má reálny potenciál predovšetkým pre rozvoj:

- letnej rekreácie, pri vodných plochách založenej na kúpaní a vodných športoch, hobby turizmus, cykloturizmus, rôzne alternatívne tzv. soft formy cestovného ruchu, poľovnícky cestovný ruch, rôzne športy,
- kultúrneho cestovného ruchu,
- vidieckej turistiky vrátane agroturistiky.

V obci Iža turisticky najhodnotnejšou lokalitou je Dievčí hrad – rímske opevnenie Kelemantia, ktorý sa nachádza 2 km západne od obce Iža na ľavom brehu Dunaja. Zrúcaniny rímskeho castella, ktoré bolo postavené na prelome 1. a 2. storočia ako súčasť pohraničného opevnenia Limes Romanus sú národnými kultúrnymi pamiatkami a sprístupnené ako múzeum v prírode (popisy pojednávajúce o význame a histórii tábora sú rozmiestnené po komplexe na kovových tabuliach s textami). Bol to jeden z najrozsiahlejších stavebných komplexov Rimanov v Barbariku, na sever od Dunaja. Význam tábora bol potvrdený bohatými archeologickými nálezmi – nálezy z archeologických výskumov v Iži sú vystavené v Rímskom lapidáriu Podunajského múzea v Komárne, v expozícii "Klenoty dávnej minulosti Slovenska" na Bratislavskom hrade a v Ponitrianskom múzeu v Nitre (prvé vykopávky tu viedol rodák z Iže János Tóth-Kurucz začiatkom 20. storočia, ďalšie výskumy sa tu uskutočnili v rokoch 1932, 1955, 1957 a od roku 1978 tu AúSAV uskutočňuje systematický

výskum), síce z bývalého vojenského tábora sa dodnes zachovali iba zvyšky základových múrov, ktorých značná časť padla za obeť ťažbe stavebného kameňa.

V obci Iža druhou turisticky najhodnotnejšou lokalitou je Dunajská cyklistická cesta, ktorá prechádza cez južný okraj obce. Všeobecne v obci sú veľmi dobré podmienky pre cykloturistiku vzhľadom na nížinný terén a pomerne menšiu dopravnú frekvenciu na miestnych cestách.

Z ostatných miestnych lokalít turistický význam majú:

- ⇒ *barokový rímskokatolícky kostol – zo 70-tych rokov 18. stor. (postavený na got. základoch, prestavaný v 19. storočí),*
- ⇒ *neskoroklasicistický reformovaný kostol – z r. 1871, v kostole sú umiestnené pamätné tabule na počesť padlých v 1. a 2. svetovej vojne,*
- ⇒ *pomník na povodeň z roku 1965 zničujúcu veľkú časť obce (pri povodni takmer 300 domov bolo totálne zničených),*
- ⇒ *pomníky obetiam 1. a 2. svetovej vojny,*
- ⇒ *malé sakrálné pamiatky pozdĺž cesty Komárno-Štúrovo,*
- ⇒ *PR Bokrošské slanisko.*

V obci sa nachádzajú aj ďalšie významné objekty vykazujúce pamiatkové hodnoty: reprezentujú typickú zástavbu – z nich je potrebné uviesť domy č. 202 na Hlavnej ulici a dom č. 377 na Kapitulskej ulici.

Veľkou atraktivitou obce sú jazdecké dni, v máji 2010 sa konal už 21. ročník jazdeckého festivalu.

V záujmovom regióne okrem vyššie uvedených foriem cestovného ruchu sú veľmi dobré predpoklady aj pre kulinársku turistiku - návštevníkov obce môže prilákať aj vychýrenou maďarskou a slovenskou kuchyňou. Kuchyňa obce (ako i jej mikropriestoru), ktorá je vzácnou zmesou tradícií a kultúr (ktoré sa na tomto území dlhodobo dotvárali), je oddávna založená na troch princípoch: vynikajúca kvalita surovín, generáciami k dokonalosti dopracované tradičné receptúry a dostatok času a poctivosti pri príprave jedál (varenie je doteraz v mnohých rodinách láskyplným obradom).

Základné služby cestovného ruchu v riešenom území zabezpečujú 4 pohostinstvá.

Cestovný ruch v mikropriestore obce

Host' – dovolenkár necestuje len do konkrétneho zariadenia alebo do konkrétneho mesta či obce, ale vníma príslušný región ako celok. Preto je potrebné, aby ponuky cestovného ruchu boli navzájom regionálne zosúladené, rozvíjané a uplatňované. Z týchto dôvodov sa nedá vnímať rozvoj cestovného ruchu v obci Iža izolovane od rozvoja cestovného ruchu v regióne obce a preto i tento materiál posudzuje stav a navrhuje rozvoj cestovného ruchu v tomto kontexte.

Širší priestor obce Iža sa vyznačuje diverzitou vidieckej krajiny, zachovalým jedinečným ľudovým umením, zvykmi a folklórom, čo vytvára priaznivé predpoklady pre rozvoj vidieckeho turizmu a agroturistiky.

V mikropriestore obce najvýznamnejšími turistickými cieľmi sú:

- mesto Komárno – nachádza sa približne 10 km od obce smerom na západ; mesto je významným kultúrnym centrom (je sídlom mnohých kult. inštitúcií: Jókaiho divadlo, Univerzita Jánosa Selyeho) a cestným hraničným priechodom do Maďarska;

najväčšou turistickou atrakciou je Mestská pamiatková zóna, Národná kultúrna pamiatka - pevnostný systém Komárna a termálne kúpalisko,

- mesto Komárom – nachádza sa približne 13 km od obce smerom na západ; mesto je významným centrom kúpeľného cestovného ruchu,
- mesto Hurbanovo – najväčšou turistickou atrakciou mesta je Slovenská ústredná hviezdáreň; hviezdáreň poskytuje programy pre verejnosť: projekciu videofilmov s astronomickou tematikou a v prípade priaznivého počasia verejné pozorovanie astronomických objektov,
- mesto Esztergom – mesto je vstupnou bránou do malebného Dunajského ohybu, mesto nazývané „maďarský Rím“ (v meste sa nachádza monumentálna Bazilika postavená medzi rokmi 1822-1869 v klasicistickom slohu, ktorá patrí medzi najväčšie sakrálné stavby v strednej Európe) ročne navštívi vyše milióna turistov,
- obec Patince – najvyhľadávanejšia kúpeľná obec na južnom Slovensku, od júna 2006 termálne kúpalisko bude mať celoročnú prevádzku,
- lokality vínnej turistiky v blízkych obciach (Radvaň nad Dunajom, Chotín, Moča, Marcelová atď.).

Podporu cestovného ruchu v Slovenskej republike, práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb pôsobiacich v cestovnom ruchu, tvorbu koncepčných dokumentov a financovanie rozvoja cestovného ruchu upravuje zákon č. 91/2010 Z.z. o podpore cestovného ruchu. § 6 tohto zákona definuje pôsobnosť obcí nasledovne:

- obec v cestovnom ruchu

- a) môže iniciovať vznik oblastnej organizácie a podieľa sa na spolufinancovaní jej aktivít,
- b) spolupracuje s organizáciami cestovného ruchu pri tvorbe programov a plánov hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja na území obce vrátane koncepcie rozvoja cestovného ruchu na území obce, ročného plánu aktivít a monitorovacej správy o vývoji cestovného ruchu na území obce,
- c) tvorí programy, plány, stratégie a koncepcie rozvoja cestovného ruchu,
- d) vytvára vlastné finančné zdroje na realizáciu aktivít v cestovnom ruchu,
- e) buduje infraštruktúru podporujúcu aktivity v cestovnom ruchu, ktorá spadá do pôsobnosti obce,
- f) sústreďuje štatistické údaje o cestovnom ruchu v obci,
- g) spolupracuje s ústrednými orgánmi štátnej správy a s orgánmi vyššieho územného celku pri realizácii štátnej politiky cestovného ruchu v Slovenskej republike,
- h) spolupracuje s Radou vlády Slovenskej republiky pre jednotnú prezentáciu Slovenska v zahraničí a podieľa sa na uplatňovaní mechanizmu fungovania jednotnej prezentácie Slovenskej republiky v zahraničí.

Súčasná úroveň návštevnosti obce je nízka, cestovný ruch však má mierny potenciál. V blízkej budúcnosti prvoradou úlohou pre rozvoj cestovného ruchu v obci bude:

- rozvíjať a skvalitniť služby cestovného ruchu,
- rozvíjať kvalitnú propagáciu a marketingové aktivity produktov (pl. *tradíciu jazdeckého športu*) a tak zabezpečovať efektívne využitie už existujúcich, ako aj plánovaných služieb cestovného ruchu.

V ďalšom rozvoji rekreačnej funkcie obce veľké rezervy predstavujú:

- *Dunajská cyklistická cesta,*
- *pohraničný styk so susednou obcou z Maďarska – Almásfüzitő,*

- *plánovaná výstavba Rímskeho a národopisného múzea Kelemantia (vypracovanie predinvestičnej projektovej dokumentácie v súvislosti so zriadením Rímskeho a národopisného múzea v lokalite Kelemantia-Iža už bolo realizované v roku 2007).*

A9. Občianska vybavenosť obce

Sociálnu infraštruktúru a občiansku vybavenosť v obci charakterizujú zariadenia v oblasti administratívy, kultúry, športové a sociálne zariadenia. Vybavenosť obce službami je rozmanitá a ich účel závisí od ľudských zdrojov, tradícií, podmienok a špecifických daností okolitého mikropriestoru.

Administratíva

V zmysle zákona o obecnom zriadení obec má dva orgány: obecné zastupiteľstvo a starosta obce. Každý z orgánov obce má svoje samostatné postavenie dané ústavou a zákonmi a nie sú vo vzťahu vzájomnej podriadenosti či nadriadenosti. Obyvatelia obce nepriamo, prostredníctvom týchto dvoch orgánov vykonávajú samosprávu obce. Ďalšie orgány, ako je napr. obecný úrad, komisie a pod. sú len odvodenými orgánmi obecného zastupiteľstva. Obecný úrad, ktorý je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu, zabezpečuje organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostu, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom. Stavebné povolenia pre obec sa vydávajú na Spoločnom stavebnom úrade v meste Komárno. V obci sa nachádza požiarňa zbrojnica. Požiarnu ochranu v obci zabezpečuje Hasičský a záchranný zbor v spolupráci s príslušníkmi Dobrovoľnej požiarnej ochrany.

Spádovosť obce

Ukazovateľ	Lokalita
Sídlo matričného úradu	Iža
Sídlo pracoviska daňového úradu	Komárno
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Komárno
Sídlo Okresného súdu	Komárno
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Komárno
Sídlo pracoviska obvodného úradu	Komárno
Sídlo Územnej vojenskej správy	Nitra
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Komárno
Sídlo Obvodného úradu životného prostredia	Komárno

Prameň: Štatistický úrad SR

Školstvo

Tab. 47: Vývoj počtu detí v MŠ a počtu žiakov v ZŠ v období 2000-2010

Školský rok	MŠ	ZŠ
2000/2001	27	90
2001/2002	25	87
2002/2003	20	83
2003/2004	25	75
2004/2005	31	73
2005/2006	32	69
2006/2007	28	76
2007/2008	27	74
2008/2009	28	72
2009/2010	30	75
2010/2011	29	77

Prameň: Obecný úrad

V obci sa nachádza 1 materská škola a 1 základná škola, obidve s vyuč. jaz. maďarským. Materskú školu s vyuč. jaz. maďarským v školskom roku 2010/2011 navštevovalo 29 detí, kým základnú školu s vyuč. jaz. maďarským v školskom roku 2010/2011 navštevovalo 77 žiakov.

Zariadenia škôl na základe očakávaného demografického vývoja, nízkej natality obyvateľstva sú kapacitne postačujúce a neočakáva sa nárast požiadaviek, ale bolo by potrebné sa zamerať na zvyšovanie kvalitatívneho štandardu jestvujúcich zariadení a dobudovanie materiálno-technickej základne škôl.

V strednodobom horizonte je potrebné výmenou kotlov v základnej škole znížiť energetickú spotrebu využívanú na vykurovanie objektov základnej školy.

Zdravotníctvo, sociálne služby

V obci je zabezpečená ordinácia 2 lekárov: všeobecného lekára pre dospelých a zubného lekára. V obci sú dostupné aj služby zubného technika. V období 2006-2010 bola realizovaná rekonštrukcia strechy a vykurovacieho systému Zdravotného strediska.

Komplexnejšie zdrav. služby sú zabezpečené v meste Komárno.

V obci sa nachádza 1 lekáreň.

Sociálna služba je činnosť poskytovaná ľuďom v nepriaznivej sociálnej situácii, podpora pri sociálnom začleňovaní a ochrane pred sociálnym vylúčením s cieľom umožniť im zapojenie do bežného života v spoločnosti. Tieto služby a pomoc sú poskytované verejnou správou (štát, samospráva) a súkromnými poskytovateľmi (občianske združenia, neziskové organizácie, cirkevné organizácie atď).

Kompetencie obcí v sociálnej oblasti sú rozsiahle a dotýkajú sa všetkých oblastí sociálneho zabezpečenia. Obec má nezastupiteľné miesto pri zabezpečovaní úloh spojených s riešením hmotnej aj sociálnej núdze občanov, sociálnej pomoci, sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately a najmä v oblasti sociálnych služieb. Zákon o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov č. 448/2008 Z. z. definuje pôsobnosť obce nasledovne (v § 80): obec

- a) vypracúva, schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
- b) utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja,
- c) je správnym orgánom v konaniach o

- 1. odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, o odkázanosti na opatrovateľskú službu a odkázanosti na prepravnú službu,

- 2. zániku odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode,

- 3. odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode po zmene stupňa odkázanosti,

- 4. povinnosti rodičov alebo detí platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť podľa § 73 ods. 11 a 12,

- d) vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu podľa § 51,

- e) poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie

- 1. sociálnej služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb v nocľahárni, v nízkoprahovom dennom centre,

- 2. sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre pre deti a rodinu, v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,

- 3. opatrovateľskej služby,

- 4. prepravnej služby,

5. odľahčovacej služby,
- f) poskytuje základné sociálne poradenstvo,
- g) môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby podľa § 12,
- h) uzatvára zmluvu
1. o poskytovaní sociálnej služby,
 2. o poskytovaní finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
 3. o uhradení ekonomicky oprávnených nákladov podľa § 71 ods. 6 s inou obcou, alebo s iným poskytovateľom sociálnej služby, ktorého zriadila alebo založila iná obec alebo iný vyšší územný celok,
 4. o zabezpečení poskytovania sociálnej služby s budúcim poskytovateľom sociálnej služby podľa § 8 ods. 8,
- i) zriaďuje, zakladá a kontroluje nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár,
- j) môže zriaďovať, zakladat' a kontrolovať aj iné zariadenia podľa tohto zákona,
- k) hradí inej obci alebo inému vyššiemu územnému celku ekonomicky oprávnené náklady podľa § 71 ods. 6,
- l) poskytuje podľa § 75 ods. 1 a 2 finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- m) môže poskytovať podľa § 75 ods. 7 finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- n) môže poskytovať podľa § 75 ods. 8 finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- o) kontroluje hospodárenie s finančným príspevkom pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a s finančným príspevkom na prevádzku poskytovanej sociálnej služby,
- p) ukladá opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov pri výkone pôsobnosti ustanovenej v písmene
- o) a kontroluje ich plnenie,
- q) kontroluje účelnosť využitia finančných prostriedkov poskytnutých podľa § 71 ods. 6,
- r) vedie evidenciu
1. posudkov o odkázanosti na sociálnu službu podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby,
 2. rozhodnutí podľa písmena c),
 3. prijímateľov sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
- s) vyhľadáva fyzické osoby, ktorým treba poskytnúť sociálnu službu,
- t) poskytuje štatistické údaje z oblasti poskytovania sociálnych služieb štátnym orgánom sociálnych služieb na účely spracovania štatistických zisťovaní a administratívnych zdrojov,
- u) uhrádza poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti zdravotné výkony na účely posúdenia odkázanosti na sociálnu službu.

Občania nad 60 rokov tvoria najväčšiu skupinu odkázanú alebo perspektívne odkázanú na sociálne služby. Ďalšie sociálne znevýhodnené skupiny v obci sú nezamestnaní, deti a mládež.

Kompetencie obce vyplývajúce zo zákona o pomoci v hmotnej núdzi č.599/2003 Z.z. v aktuálnom znení a zo zákonov o štátnych sociálnych dávkach:

- obec v rámci svojej samosprávnej pôsobnosti
 - rozhoduje o jednorazovej dávke v hmotnej núdzi,
 - vykonáva poradenstvo pri zabezpečení základných životných podmienok a pri pomoci v hmotnej núdzi,
 - zabezpečuje výkon osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi.

V obci nie je vybudované samostatné sociálne zariadenie.

K 1.10.2010 opatrovateľskú službu pre 5 opatrovaných zabezpečili 5 opatrovatelia.

V obci funguje základná organizácia Slovenského červeného kríža.

V strednodobom horizonte obec plánuje vybudovanie obytnej zóny pre dôchodcov, čo by významne prispelo k integrácii starých obyvateľov obce do spoločnosti.

Kultúra, šport a ostatné služby

Kultúra je nielen ozdobou našej spoločnosti, ale je nezastupiteľnou sférou spoločenského života v dnešnej dobe. Pôsobí na myslenie a duchovne obohacuje celkový život človeka.

Rozvoj miestnej kultúrnej činnosti, organizovanie umeleckej činnosti, kultúrnych podujatí, záujmových činností a súťaží, výstav, divadelných predstavení a koncertov zabezpečuje predovšetkým kultúrny dom (kapacita 220 miest) nachádzajúci sa v centre obce. Obec má aj obecnú knižnicu, nachádza sa v nej cca 8 tis. kníh. Od roku 1995 v obci funguje Klub mládeže v priestoroch kultúrneho domu, ktorý je otvorený tri dni v týždni (piatok-nedeľa) v čase od 16.00 do 22.00. V priestoroch kultúrneho domu je zriadený aj verejný internetový bod – Infoizba – pre obyvateľov a podnikateľov obce. V obci je zavedená káblová televízia, cez ktorej je zabezpečený aj vysielanie miestneho obecného televízneho programu.

Spoločensky najaktívnejšími organizáciami a združeniami obce sú:

- základná organizácia CSEMADOK-u,
- základná organizácia Matice slovenskej,
- klub dôchodcov (má cca 120 členov),
- dobrovoľný hasičský zbor,
- zväz invalidov,
- spolok miestnych dejín a tradícií obce Iža,
- zmiešaná spevácka skupina,
- jazdecký klub,
- zväz drobnochovateľov,
- poľovnícke združenie,
- červený kríž,
- zväz záhradkárov.

Tradičnými kultúrnymi akciami obce sú:

- oslavy revolúcie 15. marca,
- jazdecké dni (usporiadavané od roku 1989, tradične začiatkom mája),
- deň Károly a Dömeho (usporiadavané v druhej polovici mája),
- deň detí (usporiadavané 1. júna),
- deň dôchodcov (usporiadavané koncom novembra),

- mikulášske a vianočné slávnosti.

V obci viacročnú tradíciu majú letné tábory archeológov zo štátov V4 každoročne v letných mesiacoch.

V strednodobom horizonte obec plánuje realizovať rekonštrukciu kultúrneho domu (rekonštrukciu spoločenskej sály a administratívnej časti), tým vytvoriť lepšie prevádzkové podmienky v objekte.

V strednodobom horizonte obec plánuje aj vybudovať rímske a národopisné múzeum v spolupráci s obcou Almásfüzitő z Maďarska a tak posilniť cezhraničnú spoluprácu v oblasti rozvoja turizmu. Vypracovanie predinvestičnej projektovej dokumentácie v súvislosti so zriadením Rímskeho a národopisného múzea v lokalite Kelemantia-Iža už bolo realizované v roku 2007.

Šport má pre rozvoj spoločnosti kľúčový význam, športovanie prispieva k rozvoju osobnosti, rozvíja fyzické a duševné zdravie, vôľové vlastnosti a charakter človeka.

V zmysle zákona (č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, v znení neskorších zmien a doplnkov) obec vykonáva okrem iného výstavbu, údržbu a správu športových zariadení, utvára podmienky pre telesnú kultúru a šport. V zmysle zákona č. 288/1997 Z.z. o telesnej kultúre obec utvára podmienky pre rozvoj telesnej kultúry, najmä na rozvoj športu pre všetkých a podporuje organizovanie telovýchovných, turistických a športových podujatí.

Zariadenia pre športovú činnosť predstavujú nasledovné športové priestory:

- futbalový štadión,
- telocvična pri ZŠ,
- tenisové ihriská,
- fitnes klub.

V riešenom území registrovaným športovým klubom je Obecný športový klub Iža.

V strednodobom horizonte je potrebné zriadenie nasledovných športových plôch:

- ⇒ modernizácia športového centra (futbalové ihrisko, fitnes, tenisové kurty),
- ⇒ vybudovanie moderného detského parku, zabezpečujúceho aktívne využitie voľného času pre mladých.

Mimovládne organizácie, občianske združenia a ďalšie formy neziskových združení sú dôležitou súčasťou občianskej spoločnosti, so svojimi činnosťami prispievajú k výraznému zlepšeniu kvality života. V riešenom území sa nachádza viac mimovládnych organizácií, z ktorých najväčší význam majú občianske združenia. Podmienky vzniku občianskych združení a ich právne postavenie upravuje zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov, v znení neskorších predpisov. Z miestnych mimovládnych organizácií osobitné postavenie má Neinvestičný fond pre Základnú školu Károlya Dömeho.

Tab. 48: Zoznam občianskych združení so sídlom v obci Iža

Názov združenia
Izsa Faluiáért
Jazdecký a tradície zachovávalúci klub v
JAZDECKÝ KLUB KELEMANTIA
Obecný športový klub Iža
Prvý jazdecký a tradície zachovávalúci
Spolok miestnych dejín a tradícií obce

Poznámka: Stav k 1.11.2010
Prameň: MV SR, 2010

Ostatné služby

Okrem vyššie uvedených zariadení občianskej vybavenosti v obci sa nachádzajú aj 2 kostoly (tretí kostol bude dokončený do roku 2010), 1 cintorín a 1 dom smútku. V strednodobom horizonte je potrebná rekonštrukcia katolíckeho kostola a domu smútku.

Pre celkový rast úrovne občianskej vybavenosti obce a úrovne životného prostredia obce je potrebná rekonštrukcia a úprava centrálnej zóny obce v strednodobom horizonte. Týmto aktivitami sa zabezpečí skrášlenie centrálnej zóny obce, zvýšenie atraktívnosti obce tak pre miestnych obyvateľov, ako aj pre návštevníkov obce i regiónu.

A10. Životné prostredie a odpadové hospodárstvo

Súčasný stav kvality životného prostredia záujmového regiónu je výsledkom vzájomného priestorového a časového pôsobenia stresových faktorov rôznej intenzity.

Voda

Právna starostlivosť o vodu je vymedzená v zákone č. 184/2002 Z.z. o vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (vodný zákon). Tento zákon vytvára podmienky na všestrannú ochranu povrchových vôd a podzemných vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých krajinných ekosystémov, na zlepšenie stavu povrchových vôd a na ich účelné a hospodárne využívanie.

Dunaj, ktorý ohraničuje územie mikroregiónu, patrí medzi najznečistenejšie toky Slovenska, je kontaminovaný odpadovými vodami priemyselného a komunálneho charakteru, ako aj poľnohospodárskym znečistením. Z areálovo-bodových konfliktov má najpodstatnejší význam absencia odkanalizovania (akumulácia odpadových vôd v žumpách a septikoch) a poľnohospodárska činnosť (je to hlavne spôsobené dusičnanmi, pesticídmi a únikom zo silážnych štiav).

Tab. 49: Kvalita povrchových vôd za obdobie 2003-2004

Tok - miesto odberu vzorky	Trieda kvality povrchových vôd a určujúce ukazovatele jednotlivých skupín						
	Kyslíkový režim	Základné fyzikálno-chemické ukazovatele	Nutrienty	Biologické ukazovatele	Mikrobiologické ukazovatele	Mikropolutanty	Rádioaktivita
DUNAJ - KOMÁRNO	II	II	II	III	IV	IV	I

Poznámka: Povrchové vody sú podľa kvality vody zaraďované do 5 tried kvality: I. trieda - veľmi čistá voda, II. trieda - čistá voda, III. trieda - znečistená voda, IV. trieda - silne znečistená voda, V. trieda - veľmi silne znečistená voda

Prameň: Slovenský hydrometeorologický ústav, 2005

V období 2003-2004 na záujmovom úseku Dunaja kvalita vody bola v skupine ukazovateľov kyslíkového režimu zaradená do II. triedy kvality (čistá), v skupine základných fyzikálno-chemických ukazovateľov bola kvalita vody v toku na úrovni II. triedy kvality (čistá), v skupine biologických ukazovateľov voda bola zaradená do III. triedy kvality (znečistená), v skupine mikrobiologických ukazovateľov zaradená do IV. triedy kvality (silne znečistená). Na základe mikropolutantov voda Dunaja na danom úseku bola zaradená do IV. triedy kvality (silne znečistená), kým na základe nutrientov bola zaradená do II. triedy kvality.

Kvalita podzemných vôd v tejto oblasti sa pozoruje v kvartérnych sedimentoch rieky Dunaj. Zmeny režimu kolísania hladín v závislosti od hladiny v povrchovom toku patria k hlavným faktorom vplyvu zmien kvality podzemných vôd. V dôsledku vysokej priepustnosti zvodneného prostredia sa stáva problémom sekundárne znečistenie podzemných vôd poľnohospodárskou a priemyselnou výrobou, ale aj skládkovanie komunálnych odpadov a znečistenie komunálnych odpadových vôd.

Podzemné vody tejto oblasti sú vysoko mineralizované (od 680 mg/l do 1700 mg/l). Na vysokej mineralizácii sa výrazne podieľajú sírany - 650 mg/l, chloridy - 130 mg/l, taktiež obsah dusičnanov je zvýšený až na 65 mg/l. Príčinou tohto javu je vysoké zasolenie pôd vplyvom antropogénnej činnosti. K ďalším nevyhovujúcim ukazovateľom kvality podzemnej vody patrí nízke nasýtenie kyslíkom, železo je zvýšené do 2,6 mg/l. Z organických látok boli zistené ropné látky a prítomnosť benzopyrénu. Z pesticídnych látok bol identifikovaný lidan pod medznou hodnotou, avšak jeho prítomnosť potvrdzuje intenzívne poľnohospodárske

znečistenie. Sledovaná oblasť pririeknej zóny Dunaja je veľmi zraniteľná a zaťažená poľnohospodárskym znečistením.

V strednodobom horizonte je potrebné rozšíriť odvodňovaciu sieť v riešenom území ako ochranu proti vnútorným vodám a privalovými dažďami.

Ovzdušie

Zákon č. 478/2002 Zb. o ochrane ovzdušia, ktorým sa dopĺňa zákon č. 401/1998 Z.z. o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia, v znení neskorších predpisov (zákon o ovzduší) upravuje práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri ochrane ovzdušia pred vnášaním znečisťujúcich látok ľudskou činnosťou a spôsobom obmedzenia následkov znečisťovania.

Z hľadiska kvality ovzdušia záujmové územie nepatrí medzi zaťažené oblasti, ako aj širšie územie, obvod Komárno patrí v rámci SR z hľadiska znečistenia ovzdušia k menej zaťaženým územiám (čo je dôsledok spolupôsobenia viacerých faktorov: nížinný reliéf, absencia priemyselných závodov znečisťujúcich ovzdušie). Na znečisťovaní ovzdušia sa v regióne v podstatnej miere podieľajú existujúce stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia a automobilová doprava, ktoré zaťažujú ovzdušie hlavne tuhými znečisťujúcimi látkami, SO_x, NO_x a CO.

Rozhodujúce je znečistenie ovzdušia malými zdrojmi (lokálne kúreniská). Nemalý podiel na vysokej prašnosti má veterná erózia a poľnohospodárstvo. Závažné lokálne ohrozenia v znečistení ovzdušia spôsobujú v zberovej sezóne sušičky poľnohospodárskych podnikov, ako i aplikácia umelých pesticídov.

V obci Iža sa nenachádzajú výraznejšie (stredné) zdroje znečistenia ovzdušia.

Pôda

Z hľadiska kvality pôdneho fondu prevažná časť riešeného územia disponuje kvalitným pôdnym fondom. Pôdne pomery obce sú priaznivé pre rozvoj poľnohospodárstva, avšak s intenzívnym poľnohospodárstvom dochádza k zvyšovaniu veternej erózie. Kontaminované pôdy sa nenachádzajú v k.ú. obce. Všetky druhy pôd v rámci PPF v posledných desaťročiach dlhodobým pôsobením intenzifikačných činiteľov (nedoriešené koncovky v chovoch hospodárskych zvierat, veľkoblokový systém hospodárenia na ornej pôde, zjednodušené oševné procesy, chemizácia a mnohé ďalšie aktivity) a všeobecným zhoršovaním kvality životného prostredia utrpeli na kvalite, čiže sa znížila ich prirodzená úrodnosť.

Lesy

Základným právnym predpisom upravujúcim starostlivosť o lesy je zákon č. 61/1977 Zb. o lesoch, v znení neskorších predpisov. Podľa tohto zákona sú lesy jedným z najväčších bohatstiev Slovenska, sú jednou zo základných zložiek životného prostredia a poskytujú trvalý zdroj dreva pre priemyselné odvetvia. Lesy ovplyvňujú a zlepšujú podnebie, vodné a pôdne pomery, vytvárajú prirodzené prostredie pre mnohé druhy rastlín a živočíchov, aj ich spoločenstiev, uchovávajú prírodné krásy a sú aj zdrojom zdravia a osvieženia obyvateľstva.

V záujmovom území lesy majú malú rozlohu – lesné pozemky predstavujú len 1,7% výmery obce. V budúcnosti by bolo potrebné zvýšiť lesné plochy.

Hluk a vibrácie

K negatívnym faktorom, ktoré nepriaznivo pôsobia a zhoršujú kvalitu životného prostredia, patria hluk a vibrácie. Ochrana obyvateľstva pred nadmerným hlukom a

vibráciami je ošetrovaná zákonom č. 272/1994 Z.z. o ochrane zdravia ľudí. Prípustná hodnota hluku od roku 1997 je 60 dB pre dennú dobu a 50 dB pre nočnú dobu.

V záujmovom území najväčším zdrojom hluku je intenzívna doprava prechádzajúca obytnou zónou na ceste I/63. Vysokú preťaženosť obce s cestnou dopravou po št. ceste I/63 by bolo možné vyriešiť výstavbou obchvatu po ceste I/63.

Odpadové hospodárstvo

Základným právnym predpisom pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi je zákon č. 223/2001 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Účelom odpadového hospodárstva v zmysle zákona o odpadoch je predchádzať vzniku odpadov, obmedzovať ich tvorbu, znižovať nebezpečné vlastnosti odpadov a prednostne zabezpečiť zhodnocovanie odpadov pred ich zneškodňovaním. Uvedené činnosti sú zohľadnené v „Programu odpadového hospodárstva okresu Komárno do roku 2005“, ktorý vypracoval Okresný úrad v Komárne v r. 2002.

Infraštruktúru odpadového hospodárstva predstavujú zariadenia a objekty na nakladanie s odpadmi. Riešenie problematiky komunálneho odpadu a nový prístup k odpadom má vplyv na zlepšenie stavu životného prostredia a rast životnej úrovne obyvateľstva. Základným spôsobom zneškodňovania komunálneho odpadu je skládkovanie.

V obci Iža sú zabezpečené komplexné profesionálne služby v odpadovom hospodárstve na vysokej úrovni:

- komunálny odpad sa zbiera v dvojtyždňovom intervale (ukladá sa na riadenú miestnu skládku),
- v obci je zavedený komplexný separovaný zber odpadu (vrátane PET fliaš, skla, papiera, nebezpečného odpadu (napr. akumulátory), elektrospotrebičov atď.).

Vzhľadom na prevažne poľnohospodársky ráz územia významný podiel na celkovej skladbe odpadu má odpad organického pôvodu popri samotnom komunálnom odpade.

V budúcnosti by bolo vhodné zaviesť intenzívnejší separovaný zber biologicky rozložiteľných odpadov v obci, v strednodobom horizonte je potrebné využiť existenciu novovybudovanej kompostárne.

V nasledujúcich rokoch bude potrebné zvýšiť informovanosť občanov o separovanom zbere komunálnych odpadov.

Kvalita životného prostredia

V procese aktualizácie environmentálnej regionalizácie Slovenska sa v roku 2001 spracoval súbor tematických máp za územie Slovenskej republiky (spravidla v 1:500 000) vyjadrujúcich stav zložiek životného prostredia a mieru pôsobenia rizikových faktorov životného prostredia.

Na základe komplexného zhodnotenia stavu ovzdušia, podzemnej a povrchovej vody, pôdy, horninového prostredia, bioty a ďalších faktorov sa vymedzilo 5 stupňov kvality životného prostredia (ohrozené územia z hľadiska životného prostredia podľa environmentálnej regionalizácie sú tie, ktoré sú zaradené do 4. a 5. stupňa kvality životného prostredia).

Na základe vyššie uvedenej metodiky v celkovom hodnotení úrovní životného prostredia v riešenom území je 3. stupňa, čo znamená, že je to prostredie mierne narušené. Možno však konštatovať, že riešené územie patrí medzi najmenej znečistené územia v okrese Komárno. Hlavne je to spôsobené tým, že sa tu nenachádza žiadna priemyselná výroba a aj

poľnohospodárstvo je v súčasnosti v útlme a nevyužíva umelé hnojivá (tak ako to bolo v minulosti).

Riešeným územím prechádza biokoridor nadregionálneho významu, rieka Dunaj so svojimi sprievodnými brehovými rastlinnými a živočíšnymi spoločenstvami.

Ťažiskovú zeleň v zastavanom území obce budú naďalej tvoriť záhrady, s prevažne úžitkovou vzrastlou zeleňou, areálová zeleň a verejná zeleň, nachádzajúca sa pri objektoch občianskej vybavenosti. V rámci väčších areálov navrhovanej občianskej vybavenosti a zariadení športu a rekreácie bude nutne navrhnuť plochy verejnej zelene, pre umiestnenie dlhovekých vzrastlých stromov z autochtónnych druhov drevín. Taktiež bude nutne počítať s výsadbou verejnej zelene do ulíc budúcich nových zón individuálnej bytovej výstavby a hromadnej bytovej výstavby.

V strednodobom horizonte je potrebné realizovať vyčistenie brehu Dunaja v katastri obce Iža.

A11. Rozvoj vidieka

Mikropriestor obce – na základe kritérií Európskej únie (zamestnanosť v poľnohospodárstve > 5,1%, hustota obyvateľstva < 100/ km², miera nezamestnanosti > 10,7% - priemer za posledné tri roky) – je typickým vidieckym priestorom.

Na podporu rozvoja vidieckych obcí na Slovensku existuje viacero programov a nástrojov, z nich uvedieme tie najdôležitejšie.

Program obnovy dediny

Najrozšírenejším systémovým finančným nástrojom zamerajúcim sa na podporu rozvoja vidieckych obcí štátom na Slovensku je vládou schválené uznesenie č. 220/97, Program obnovy dediny na Slovensku (ďalej len POD). POD nesie charakteristické znaky regionálnej a štrukturálnej politiky EU (princípy partnerstva, programovania, koncentrácie, subsidiarity a transparentnosti) a jeho cieľom je, aby v rámci POD samospráva a obyvatelia dediny alebo mikroregiónu v spolupráci s odborníkmi a za finančnej pomoci z domácich a zahraničných zdrojov plánovali, projektovali a realizovali aktivity, ktoré prispievajú k zlepšeniu a skrášleniu životného prostredia s cieľom trvalého zvýšenia štandardu života na dedine so zachovaním jej špecifik.

Hlavným kritériom pre poskytnutie podpory je aktivita obce. Aktivitu posudzujú odborní poradcovia zo SAŽP a ARVI na základe žiadosti obce o podporu a dotazníka obce, ktorý je súčasťou žiadosti a na základe iných dostupných podkladov (napr. doterajšie aktivity obce v POD, jej spolupráca s okolitými obcami, počet MVO v obci a ich činnosť a pod.). Okrem aktivity odborníci posudzujú aj územné rozvojové potenciály obce v mikroregióne, potenciály ľudských zdrojov a ich limity. Všetky kritériá sú definované v každoročne aktualizovanej Metodike hodnotenia pre výber požiadaviek obcí a mikroregiónov.

Územné plánovanie

Územné plánovanie patrí k dôležitým nástrojom rozvoja sídiel. Územnoplánovacia dokumentácia komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, zosúladzuje záujmy a činnosti ovplyvňujúce územný rozvoj, životné prostredie a ekologickú stabilitu a ustanovuje regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia.

Obstarávanie územných plánov v súlade s novelami stavebného zákona č. 50/1976 Zb. patrí do kompetencie obcí. Územné plánovanie komplexne rieši funkčné využitie územia, jeho cieľom je vytvárať predpoklady k súladu výstavby a iných činností ovplyvňujúcich rozvoj obce.

Územný plán obce Iža je vypracovaný.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce

Zákon o podpore regionálneho rozvoja (č. 503/2001 Z.z.) s cieľom vytvárania komplexného systému podpory rozvoja regiónov ukladá obciam povinnosť vypracovať svoj strednodobý strategický program: Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce (ďalej len PHSR). PHSR má obsahovať najmä a) analýzu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, hlavné smery jej vývoja, ustanovenie cieľov a prvoradých potrieb, b) úlohy a prvoradé potreby v rozvoji technickej infraštruktúry, sociálnej infraštruktúry, v starostlivosti o životné prostredie, vo vzdelávaní, v kultúre a v ďalších oblastiach, c) návrh finančného a administratívneho zabezpečenia.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Iža je vypracovaný.

Združenia obcí

Podľa zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov, obec má právo združovať sa s inými obcami v záujme dosiahnutia spoločného prospechu. V praxi najčastejším predmetom činnosti združenia obcí sú oblasti: sociálne veci, starostlivosť o životné prostredie, miestna doprava, školstvo, kultúra a miestny cestovný ruch. Svojou činnosťou združenie obcí napomáha využiť svoj prirodzený potenciál na dosiahnutie hospodárskeho, kultúrneho a sociálneho rozvoja územia, spoločne vytvárať podmienky na plnenie úloh obcí.

Obec Iža aktívne spolupracuje aj s okolitými obcami z obvodu/obvodu Komárno, ale aj so vzdialenejšími obcami z iných obvodov/okresov SR. Obec Iža je členom mikroregionálneho združenia Združenie obcí Most priateľstva – Hídverő Társulás, ktorého cieľom je zvýšiť kvalitu života v záujmovom priestore a prehľbiť hospodársku, sociálnu a kultúrnu spoluprácu so susedným regiónom z Maďarska. Obec Iža je aj členom ďalšieho mikroregionálneho združenia, a to Podunajsko-Dolnovážskeho regionálneho združenia.

Obec má aj dobré dvojstranné medzinárodné vzťahy, užšie spolupracuje s 1 obcou z Maďarska: s obcou Almásfüzitő (Dohoda medzi samosprávami Iža – Almásfüzitő zo dňa 30.6.2003).

Obec Iža je aj členom Združenia miest a obcí Žitného ostrova, Združenia miest a obcí Slovenska a Združenia zborov pre občianske záležitosti - človek človeku.

Finančné zabezpečenie podpory regionálneho rozvoja

Zákon o podpore regionálneho rozvoja (č. 539/2008 Z.z.) o finančnom zabezpečení podpory regionálneho rozvoja stanoví, že na finančné zabezpečenie podpory regionálneho rozvoja možno použiť prostriedky štátneho rozpočtu, štátnych fondov, rozpočtu samosprávnych krajov, rozpočtu obcí, prostriedky fyzických osôb, prostriedky iných právnických osôb, úvery a príspevky medzinárodných organizácií. Doplnkovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja môžu byť prostriedky z fondov Európskej únie.

Príjemcovia prostriedkov z finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja môžu byť podnikateľské subjekty, obce a nimi založené právnické osoby alebo združenia obcí, samosprávne kraje a nimi zriadené právnické osoby, neziskové organizácie a iné právnické osoby, ktoré o ne požiadajú a predložia projekt, podľa ktorého sa majú uskutočniť opatrenia obsiahnuté v regionálnych operačných programoch, v sektorových operačných programoch, v programoch hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja a v programoch hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

Na hospodárenie s finančnými prostriedkami poskytnutými zo štátneho rozpočtu, zo štátnych fondov a z fondov Európskej únie sa vzťahujú ustanovenia osobitného predpisu (zákon č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov). Kontrolu finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja z prostriedkov štátneho rozpočtu, štátnych fondov a fondov Európskej únie upravuje osobitný predpis (zákon č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 440/2000 Z.z. o správach finančnej kontroly v znení zákona č. 182/2002 Z.z., zákon č. 502/2001 Z.z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

A12. Financovanie obce, majetková a rozpočtová situácia obce

Podľa zákona č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov, obec financuje svoje potreby predovšetkým z vlastných príjmov, dotácií zo štátneho rozpočtu a z ďalších zdrojov. Vlastné príjmy v rozsahu podľa osobitných predpisov sú a) príjmy z majetku obce a z majetku prenechaného obci do užívania (nájom), b) výnosy z miestnych daní a z miestnych poplatkov, c) podiely na daniach v správe štátu, d) výnosy z pokút uložených za priestupky, e) iné príjmy.

Obec môže na plnenie svojich úloh použiť návratné zdroje financovania a prostriedky mimorozpočtových peňažných fondov. Na plnenie rozvojového programu obce alebo na plnenie inej úlohy, na ktorej má štát záujem, možno obci poskytnúť štátnu dotáciu. Použitie štátnej dotácie je preskúmateľné štátnym orgánom podľa osobitných predpisov.

Obci, ktorej vlastné príjmy nepostačujú na plnenie úloh samosprávy, možno poskytnúť štátnu dotáciu podľa normatívu určeného vládou. Obec môže svoje úlohy financovať aj z prostriedkov združených s inými obcami, so samosprávnymi krajmi a s inými právnickými osobami alebo fyzickými osobami.

Obec si môže na plnenie svojich úloh zriadiť mimorozpočtové peňažné fondy. Na plnenie úloh spoločných pre viac obcí alebo z iného dôvodu môžu obce zriadiť spoločný fond; správu fondu vykonáva rada fondu ustanovená obcami, ktoré fond zriadili, a to podľa dohodnutých pravidiel.

Majetok obce

Majetkom obce sú veci vo vlastníctve obce a majetkové práva obce. Majetok obce slúži na plnenie úloh obce. Majetok obce sa má zveľaďovať a zhodnocovať a vo svojej celkovej hodnote zásadne nezmenšený zachovať. Darovanie nehnuteľného majetku obce je neprípustné, ak osobitný predpis neustanovuje inak. Majetok obce možno použiť najmä na verejné účely, na podnikateľskú činnosť a na výkon samosprávy obce. Majetok obce, ktorý slúži na verejné účely (najmä pre miestne komunikácie a iné verejné priestranstvá), je verejne prístupný a možno ho obvyklým spôsobom používať, ak jeho používanie obec neobmedzila. Majetok obce a nakladanie s ním upravuje zákon č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, v znení neskorších predpisov.

Rozpočet obce

Rozpočet obce, upravený zákonom č. 583/2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, je základným nástrojom finančného hospodárenia v príslušnom rozpočtovom roku, ktorým sa riadi financovanie úloh a funkcií obce v príslušnom rozpočtovom roku. Rozpočet obce je súčasťou rozpočtu sektora verejnej správy. Rozpočtový rok je zhodný s kalendárnym rokom.

Rozpočet obce vyjadruje samostatnosť hospodárenia obce. Obsahuje príjmy a výdavky, v ktorých sú vyjadrené finančné vzťahy k právnickým osobám a fyzickým osobám – podnikateľom pôsobiacim na území obce, ako aj k obyvateľom žijúcim na tomto území vyplývajúce pre ne zo zákonov a z iných všeobecne záväzných právnych predpisov, zo všeobecne záväzných nariadení obce, ako aj zo zmlúv. Rozpočet obce zahŕňa aj finančné vzťahy štátu k rozpočtom obcí [a) podiely na daniach v správe štátu, b) dotácie na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy, c) ďalšie dotácie v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok]. Rozpočet obce obsahuje príjmy a výdavky spojené s činnosťou samosprávy, finančné vzťahy k štátnemu rozpočtu, k rozpočtu samosprávneho kraja a finančné vzťahy k právnickým osobám a fyzickým osobám.

Príjmy rozpočtu obce

Príjmy rozpočtu obce sú:

- a) výnosy miestnych daní a poplatkov podľa osobitného predpisu (zákon č. 582/2004 Z.z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady),
- b) nedaňové príjmy z vlastníctva a z prevodu vlastníctva majetku obce a z činnosti obce a jej rozpočtových organizácií podľa tohto alebo osobitného zákona,
- c) výnosy z finančných prostriedkov obce,
- d) sankcie za porušenie finančnej disciplíny uložené obcou,
- e) dary a výnosy dobrovoľných zbierok v prospech obce,
- f) podiely na daniach v správe štátu podľa osobitného predpisu (zákon č. 564/2004 Z.z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov),
- g) dotácie zo štátneho rozpočtu na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok a dotácie zo štátnych fondov,
- h) ďalšie dotácie zo štátneho rozpočtu v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok,
- i) účelové dotácie z rozpočtu vyššieho územného celku alebo z rozpočtu inej obce na realizáciu zmlúv podľa osobitných predpisov (napríklad zákon č. 369/1990 Zb., v znení neskorších predpisov),
- j) prostriedky z Európskej únie a iné prostriedky zo zahraničia poskytnuté na konkrétny účel,
- k) iné príjmy ustanovené osobitnými predpismi.

Obec môže na plnenie svojich úloh použiť aj

- a) prostriedky mimorozpočtových peňažných fondov,
- b) zisk z podnikateľskej činnosti,
- c) návratné zdroje financovania,
- d) združené prostriedky.

Výdavky rozpočtu obce

Z rozpočtu obce sa uhrádzajú:

- a) záväzky obce vyplývajúce z plnenia povinností ustanovených osobitnými predpismi,
- b) výdavky na výkon samosprávnych pôsobností obce podľa osobitných predpisov a na činnosť rozpočtových organizácií a príspevkových organizácií zriadených obcou,
- c) výdavky na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy podľa osobitných predpisov,
- d) výdavky spojené so správou, údržbou a zhodnocovaním majetku obce a majetku iných osôb, ktorý obec užíva na plnenie úloh podľa osobitných predpisov,
- e) záväzky vzniknuté zo spolupráce s inou obcou alebo s vyšším územným celkom, prípadne s ďalšími osobami na zabezpečenie úloh vyplývajúcich z pôsobnosti obce vrátane záväzkov vzniknutých zo spoločnej činnosti,
- f) výdavky vyplývajúce z medzinárodnej spolupráce obce,
- g) úroky z prijatých úverov, pôžičiek a návratných finančných výpomocí,
- h) výdavky súvisiace s emisiou cenných papierov vydaných obcou a na výdavky na úhradu výnosov z nich,
- i) iné výdavky ustanovené osobitnými predpismi.

Viacročný rozpočet je strednodobý ekonomický nástroj finančnej politiky obce, v ktorom sú v rámci ich pôsobnosti vyjadrené zámery rozvoja územia a potrieb obyvateľov najmenej na tri rozpočtové roky.

Zostavovanie rozpočtu obce vychádza predovšetkým z viacročného rozpočtu, z určeného podielu na výnosoch daní v správe štátu ustanovených osobitným predpisom a zo schválených finančných vzťahov štátneho rozpočtu k rozpočtom územných samospráv. Obec je pri zostavovaní rozpočtu povinná prednostne zabezpečiť krytie všetkých záväzkov, ktoré pre ne vyplývajú z plnenia povinností ustanovených osobitnými predpismi. Po skončení rozpočtového roka obec údaje o rozpočtovom hospodárení súhrnne spracujú do záverečného účtu obce.

Obec vedie účtovníctvo podľa zákona č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve, v znení neskorších predpisov. Ročnú účtovnú závierku obce overuje audítor, ako aj overuje ďalšie skutočnosti ustanovené osobitným zákonom. Postavenie rozpočtu obce, jeho tvorbu a obsah, pravidlá rozpočtového hospodárenia, tvorbu a použitie mimorozpočtových zdrojov, spôsob finančného vyrovňovania medzi obcami, vzťahy k štátnemu rozpočtu a k rozpočtu samosprávneho kraja ustanovujú osobitné zákony (zákon č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 583/2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

B. SWOT analýza potenciálu rozvoja obce

Analýza rozvojového potenciálu obce Iža formou SWOT analýzy je spracovaná na základe auditu rozvojových zdrojov obce. Analýza sa dotýka 4 oblastí: 1. Poloha, prírodné pomery, životné prostredie 2. Bytový fond, technická infraštruktúra. 3. Ľudské zdroje, trh práce, školstvo, zdravotníctvo, sociálna oblasť, šport, kultúra 4. Hospodárstvo, ekonomický rozvoj.

B1. Poloha, prírodné pomery, životné prostredie

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">• dobrá geografická poloha vzhľadom k rozvojovým pólom Bratislava, Budapešť, Nitra, Nové Zámky, Komárno, Esztergom• dobrá geografická poloha vzhľadom k dopravnému koridoru Dunaj (európsky multimodálny koridor)• veľmi priaznivé prírodné podmienky pre rozvoj poľnohospodárstva a cestovného ruchu• prírodné lokality s významnými estetickými a biologickými hodnotami• absencia väčších zdrojov znečisťovania živ. prostredia - dobrá kvalita živ. Prostredia• novozriadená kompostáreň	<ul style="list-style-type: none">• vysoký podiel ornej pôdy na úkor lesných a trv. trávnych porastov - intenzívne využívaná poľnohospodárska pôda (veľké bloky parciel ornej pôdy)• absencia architektonicky jednotného a upraveného centra obce
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none">• zlepšenie komunikačného prepojenia obce smerom na Komárno, Štúrovo a Almásfüzitő• zintenzívnenie spolupráce s okolitými obcami, ako aj cezhraničnej spolupráce• využitie prírodného potenciálu cestovného ruchu• zvýšenie ekologickej stability územia – uplatnenie princípov trvalo udržateľného rozvoja v ďalšom rozvoji územia• realizovanie projektov zameraných na zlepšenie stavu životného prostredia vo všetkých jeho zložkách• rekonštrukcia centra obce	<ul style="list-style-type: none">• stagnácia už nadviazanej lokálnej, regionálnej, ako aj medzinárodnej spolupráce, resp. nenadviažu sa nové partnerské vzťahy• znižovanie ekologickej stability krajiny v dôsledku intenzívnenia sa stresových faktorov (vysoko intenzívna poľnohospodárska výroba, znečisťovanie prírody vplyvom rozvoja dopravy)

B2. Bytový fond, technická infraštruktúra

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">• dobrá kvalita bytového fondu• prítomnosť kanalizácie a ČOV• dobré pokrytie obce GSM signálom• dostupnosť širokopásmového internetu	<ul style="list-style-type: none">• nedostatok bytov pre záujemcov o bývanie v obci• zlý technický stav miestnych komunikácií a chodníkov• dopravná preťaženosť obce na št. ceste I/63• nízka úroveň kanalizácie• nevybudovaná Dunajská cyklistická cesta• nevyhovujúca dopravná prepojenosť s obcou Almásfüzitő (MR)• slabá úroveň elektrifikácie
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none">• podpora projektov rozvoja bývania v obci• výstavba nájomných bytov• vytvorenie podmienok pre rozvíjanie a skvalitnenie bytového fondu obce• rozšírenie kanalizácie• rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií a chodníkov• výstavba cyklistických chodníkov a cyklotrás• rekonštrukcia prístavu na Dunaji• modernizácia elektrifikácie• rekonštrukcia verejného osvetlenia	<ul style="list-style-type: none">• nedostatok finančných prostriedkov na ďalšie skvalitnenie technickej infraštruktúry• nerozšírenie kanalizácie• zhoršenie kvality miestnych komunikácií z dôvodu nedostatku financií na ich údržbu

B3. Ľudské zdroje, trh práce, školstvo, zdravotníctvo, sociálna oblasť, šport, kultúra

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • multikulturálny ráz obyvateľstva a dobré skúsenosti s multietnickým spoložitím • veľký záujem o bývanie v obci – vysoký migračný prírastok obyvateľstva • dobrá spolupráca obecného zastupiteľstva s aktérmi lokálneho života • vysoká angažovanosť obce o spoluprácu s ďalšími obcami v riešení spoločných problémov 	<ul style="list-style-type: none"> • nepriaznivá veková štruktúra obyvateľstva • vysoká mortalita obyvateľstva • nevyhovujúca vzdelanostná úroveň obyvateľstva - nízky podiel obyvateľstva s vysokoškolským vzdelaním • vysoká miera nezamestnanosti • nedostatok priestorov pre oddych v centre obce • nedostatok kvalitných športových zariadení • nedostatok priestorov relax detí • nevyhovujúci stav kultúrneho domu • nevyhovujúci stav domu smútku • nevyhovujúci stav rímskokatolíckeho kostola
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • rozvoj cestovného ruchu a multifunkčného poľnohospodárstva – kladný vplyv na tvorbu nových pracovných miest • obnovenie a rozvíjanie tradičných remesiel - tvorba nových pracovných miest • rozvoj celoživotného učenia ako záruky rozvoja adaptability pracovnej sily • modernizácia športového centra • zriadenie detského parku • zvýšenie starostlivosti o starých obyvateľov obce • rekonštrukcia kultúrneho domu • rekonštrukcia domu smútku • rekonštrukcia rímskokatolíckeho kostola 	<ul style="list-style-type: none"> • pretrvávajúca nepriaznivá veková štruktúra obyvateľstva a výraznejšie starnutie populácie • odchod mladých a vzdelaných ľudí z obce z dôvodu chýbajúcich perspektív v obci, ako aj v jej mikropriestore • apatia nezamestnaných - pasívne zotrvávanie v sociálnej sieti • rast marginalizácie, vytlačanie čoraz väčšieho počtu rizikových skupín účastníkov z trhu práce a prehĺbenie sociálnej exklúzie • nedostatok finančných prostriedkov na skvalitnenie kultúrno-spoločenskej infraštruktúry obce • nedostatok finančných prostriedkov na rozvoj sociálnej infraštruktúry

B4. Hospodárstvo, ekonomický rozvoj

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> vysoký potenciál pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu, vodnej turistiky, kultúrneho cestovného ruchu (v súvislosti s národnou kultúrnou pamiatkou Kelemantia) a cykloturistiky perspektíva vytvorenia archeologického-výskumného centra nepriamo podporujúceho cestovný ruch obce priaznivé podmienky pre multifunkčné poľnohospodárstvo – tradícia podnikania v poľnohospodárstve 	<ul style="list-style-type: none"> nízka efektívnosť poľnohospodárskej výroby zastaranosť technického vybavenia, strojov a zariadení v poľnohospodárskych podnikoch - nedostatočná kapitálová vybavenosť agropodnikov absencia priemyselnej zóny nízka úroveň materiálno-technickej základne cestovného ruchu absencia tradície cestovného ruchu
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> zvyšujúci záujem o vidiecky cestovný ruch, kultúrny cestovný ruch, vodnú turistiku a cykloturistiku zvyšujúci záujem o eko- a bioprodukty rozvoj nepotravinárskeho poľnohospodárstva - diverzifikácia tradičných činností poľnohospodárskych subjektov (napr. rozvoj agroturistiky, pestovanie liečivých rastlín, rozvíjanie ovocinárstva, poľovníctvo, oživenie remesiel) vytvorenie priemyselnej zóny vybudovanie, resp. skvalitnenie služieb vidieckej turistiky, kultúrneho cestovného ruchu, vodnej turistiky a cykloturistiky zriadenie archeologického-výskumného centra zriadenie rímskeho národopisného múzea rozvíjanie zariadení na športovo-telovýchovnú činnosť rozvoj spolupráce subjektov hospodárskeho života efektívne využitie podporných programov na rozvoj poľnohospodárstva a vidieka vytvorenie informačného systému o cestovnom ruchu obce 	<ul style="list-style-type: none"> znehodnocovanie prírodného agropotenciálu územia nerozvíjanie marketingu územia a úrovne poskytovaných služieb cestovného ruchu nezáujem o turistické produkty obce i regiónu implementácia investičných programov bez rešpektovania princípov trvalo udržateľného rozvoja neschopnosť subjektov písať kvalitné projekty a využívať podporné programy štátu a EU

C. Rozvojová stratégia obce

Pri spracovaní tohto dokumentu boli plno akceptované najvýznamnejšie rozvojové dokumenty týkajúce sa územia obce (Národný plán regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, Národný strategický referenčný rámec Slovenskej republiky 2007-2013, Národný strategický plán rozvoja vidieka na obdobie 2007 až 2013, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2008-2015, Územný plán veľkého územného celku Nitriansky kraj, Správa o stave životného prostredia Nitrianskeho kraja k roku 2002, sektorové operačné programy, Územný plán obce Iža), ako aj zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja.

Zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja definuje Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce nasledovne v § 8:

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce

(1) Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza, a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce.

(2) Vypracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce zabezpečuje obec pri uplatnení partnerstva.

(3) Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce pozostáva z analyticko-strategickej časti a programovej časti.

(4) Analyticko-strategická časť obsahuje najmä

a) súhrnnú geografickú, kultúrno-historickú a sociálno-ekonomickú charakteristiku obce a charakteristiku stavu vybavenosti a obsluhy územia obce,

b) hodnotenie a analýzu hospodárskej situácie, sociálnej situácie, environmentálnej situácie a situácie v oblasti kultúry a vybavenosti a obsluhy územia obce,

c) analýzu väzieb strategických dokumentov v oblasti regionálneho rozvoja s územím obce,

d) určenie rozvojového potenciálu a limitov rozvoja územia obce, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce,

e) stratégiu rozvoja obce, pri zohľadnení jej vnútorných špecifik, ktorá určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce,

f) analýzu finančných potrieb a možností financovania programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

(5) Programová časť obsahuje najmä

a) zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,

b) inštitucionálne zabezpečenie a organizačné zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,

c) finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie

programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,

d) systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov,

e) časový harmonogram realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

(6) Aktualizácia programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce sa vypracúva podľa potreby.

(7) Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce a jeho aktualizáciu schvaľuje obecné zastupiteľstvo.

(8) Schválenie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce a príslušnej územnoplánovacej dokumentácie, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis,⁸⁾ je podmienkou na predloženie žiadosti obce o poskytnutie finančného príspevku zo štátneho rozpočtu a z doplnkových zdrojov podľa § 4 ods. 2.

Pôsobnosť obcí pri podpore regionálneho rozvoja zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja definuje nasledovne v § 12:

Obec vo svojej pôsobnosti na účely podpory regionálneho rozvoja

- a) analyzuje a hodnotí úroveň rozvoja svojho územia a jeho častí, zabezpečuje jeho trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj a územný rozvoj,
- b) zabezpečuje a koordinuje vypracovanie a realizáciu programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, pravidelne ho monitoruje a každoročne vyhodnocuje jeho plnenie, zabezpečuje súlad programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce s územnoplánovacou dokumentáciou, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis,
- c) spolupracuje s vyšším územným celkom, na území ktorého sa obec nachádza, na príprave a realizácii programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku a na účely evidencie poskytuje vyššiemu územnému celku program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,
- d) podieľa sa na plnení úloh, ktoré súvisia so zameraním podpory regionálneho rozvoja podľa § 3, v spolupráci s ministerstvom a ostatnými sociálno-ekonomickými partnermi, ktorí sa nachádzajú na území obce,
- e) vytvára podmienky na vznik a rozvoj územnej spolupráce a partnerstiev,
- f) spolupracuje s ďalšími obcami, regiónmi a územnými celkami alebo s orgánmi iných štátov, ktoré plnia funkcie územnej samosprávy,
- g) podporuje rozvoj podnikateľských aktivít potrebných na rozvoj obce.

Stratégia, priority a ciele NSRR budú implementované prostredníctvom 11 operačných programov v rámci jednotlivých cieľov kohéznej politiky EÚ. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Iža zohľadňuje možnosti získavania zdrojov zo spomenutých operačných programov. Podľa cieľov kohéznej politiky Európskej únie obec Iža leží v NUTS 2 regióne, ktorý spadá pod *Cieľ Konvergencia*. Tento cieľ je zameraný na urýchlenie štrukturálnej konvergenie najmenej rozvinutých členských štátov a regiónov zlepšovaním podmienok rastu a zamestnanosti prostredníctvom zvyšovania a zlepšovania kvality investícií do hmotného a ľudského kapitálu, rozvoja inovácií a vedomostnej spoločnosti, prispôsobivosti na hospodárske a sociálne zmeny; ochrany, zlepšovania životného prostredia a administratívnej efektívnosti.

Tento programový dokument plne zohľadňuje horizontálne priority Národného strategického referenčného rámca Slovenskej republiky 2007-2013, ktoré sú svojím charakterom a vplyvmi prierezovými témami všetkých priorít a budú rešpektované pri každom projekte/skupine projektov operačných programov, bez ohľadu na podporovanú tému alebo územie.

Tab. 50: Finančné alokácie 2007 – 2013 na operačné programy pre cieľ Konvergencia podľa rokov (ŠF a KF) v EUR, bežné ceny

Cieľ Konvergencia		Príspevok ES							
Operačný program	Fond	Celkom	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ERDF a KF									
Regionálny OP	ERDF	1 445 000 000	205 515 550	199 983 511	192 452 432	177 546 535	191 179 553	210 935 525	267 386 894
OP Životné prostredie	ERDF+KF	1 800 000 000	117 019 128	170 272 572	231 927 776	314 350 930	337 649 329	348 947 545	279 832 720
	ERDF	230 756 935	32 819 473	31 936 043	30 733 380	28 353 006	30 530 109	33 685 007	42 699 917
	KF	1 569 243 065	84 199 655	138 336 529	201 194 396	285 997 924	307 119 220	315 262 538	237 132 803
OP Doprava	ERDF+KF	3 206 904 595	249 781 696	326 787 231	415 525 000	532 362 447	571 994 412	596 078 824	514 374 985
	ERDF	877 409 097	124 789 767	121 430 694	116 857 795	107 806 882	116 084 899	128 080 795	162 358 265
	KF	2 329 495 498	124 991 929	205 356 537	298 667 205	424 555 565	455 909 513	467 998 029	352 016 720
OP Informatizácia spoločnosti	ERDF	993 095 405	141 243 286	137 441 319	132 265 485	122 021 210	131 390 682	144 968 236	183 765 187
OP Výskum a vývoj	ERDF	883 000 000	125 584 935	122 204 457	117 602 420	108 493 834	116 824 599	128 896 933	163 392 822
OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast	ERDF	772 000 000	109 797 927	106 842 402	102 818 877	94 855 311	102 138 834	112 693 582	142 853 067
OP Zdravotníctvo	ERDF	250 000 000	35 556 323	34 599 224	33 296 268	30 717 394	33 076 047	36 494 036	46 260 708
OP Technická pomoc	ERDF	97 601 421	13 881 391	13 507 734	12 999 052	11 992 245	12 913 078	14 247 478	18 060 443
ESF									
OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia	ESF	864 000 000	122 882 654	119 574 916	115 071 904	106 159 312	114 310 819	126 123 387	159 877 008
OP Vzdelávanie	ESF	600 000 000	85 335 177	83 038 136	79 911 044	73 721 745	79 382 513	87 585 685	111 025 700
Spolu všetky fondy v rámci cieľa Konvergencia 2007 – 2013		10 911 601 421	1 206 598 067	1 314 251 502	1 433 870 258	1 572 220 963	1 690 859 866	1 806 971 231	1 886 829 534
Spolu ERDF		5 548 862 858	789 188 652	767 945 384	739 025 709	681 786 417	734 137 801	810 001 592	1 026 777 303
Spolu KF		3 898 738 563	209 191 584	343 693 066	499 861 601	710 553 489	763 028 733	783 260 567	589 149 523
Spolu ESF		1 464 000 000	208 217 831	202 613 052	194 982 948	179 881 057	193 693 332	213 709 072	270 902 708

Prameň: Národný strategický referenčný rámec Slovenskej republiky 2007-2013

Tab. 51: Prehľad horizontálnych priorít Národného strategického referenčného rámca Slovenskej republiky 2007-2013

Horizontálna priorita	Cieľ horizontálnej priority
A. marginalizované rómske komunity	Zvýšenie zamestnanosti a vzdelanostnej úrovne MRK a zlepšenie ich životných podmienok
B. rovnosť príležitostí	Zabezpečiť rovnosť príležitostí pre všetkých a predchádzanie všetkým formám diskriminácie
C. trvalo udržateľný rozvoj	Zabezpečenie environmentálnej, ekonomickej a sociálnej udržateľnosti ekonomického rastu
D. informačná spoločnosť	Rozvoj inkluzívnej informačnej spoločnosti

Prameň: Národný strategický referenčný rámec Slovenskej republiky 2007-2013

Pri rozvoji obce Iža ďalším dôležitým strategickým dokumentom je Národný strategický plán rozvoja vidieka SR na programovacie obdobie 2007-2013, ktorého ciele taktiež sú zakomponované do Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Okoličná na Ostrove – zo 4 rozvojových osí Národného strategického plánu rozvoja vidieka SR na programovacie obdobie 2007-2013 najväčší význam pre rozvoj obce majú Os 3 a Os 4.

Graf 4: Prehľad osí, cieľov a priorít Národného strategického plánu rozvoja vidieka SR na programovacie obdobie 2007-2013

Prameň: Národný strategický plán rozvoja vidieka SR na programovacie obdobie 2007-2013

Tab. 52: Prehľad rozdelenia finančných zdrojov Národného strategického plánu rozvoja vidieka SR na programovacie obdobie 2007-2013 na úrovni osí pre regióny cieľa Konvergencia na roky 2007-2013 (bežné ceny)

Os	Verejný príspevok		
	Celkom €	EAFRD €	SR €
Os 1	810 612 482	607 959 361	202 653 121
Os 2	1 206 268 574	965 014 859	241 253 715
Os 3	347 405 350	260 554 012	86 851 338
Os 4	72 376 115	57 900 892	14 475 223
Technická pomoc	52 517 816	39 388 362	13 129 454
Z toho: NSRV – prevádzkové	533 333	400 000	133 333
NSRV – akčný plán	2 133 333	1 600 000	533 333
Celkom	2 489 180 337	1 930 817 486	558 362 851

Poznámka: NSRV – národná sieť rozvoja vidieka

EAFRD – Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka

Prameň: Národný strategický plán rozvoja vidieka SR na programovacie obdobie 2007-2013

Tab. 53: Prehľad pravidiel štruktúry spolufinancovania projektov zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na programové obdobie 2007 – 2013 pre prijímateľa – obec (príp. rozpočtové organizácie a príspevkové organizácie zriadené obcou)

Obec, príp. RozO, PO zriadené obcou	Celkové oprávnené výdavky		
	Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	
	ERDF, ESF alebo Kohézny fond	Štátny rozpočet	Obec
	Spolu		
	85,0 %	10,0 %	5,0 %
			100,0 %

Poznámka: V prípade, ak je prijímateľom obec, príp. RozO, PO zriadená obce, uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených verejných výdavkov, pričom príspevok z ERDF, ESF a Kohézneho fondu sa stanovuje vo výške 85,0 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 10,0 % a príspevok obce vo výške 5,0 %.

Prameň: Návrh stratégie financovania štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na programové obdobie 2007– 2013, Ministerstvo financií SR, 2007

Na základe rozhodnutia Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR č. 3/2007 zo 6. júna 2007 pre účely NSRR SR na roky 2007-2013 riešené územie, t.j. obec Iža bola zaradená do kategórie „OBCE, KTORÉ NIE SÚ PÓLMI RASTU LEŽIACE V ZÁUJMOVOM ÚZEMÍ INOVAČNÝCH PÓLOV RASTU“.

NSRR neobsahuje cieľ Európska územná spolupráca, v rámci ktorej pre riešené územie veľký význam má cezhraničná spolupráca implementovaná prostredníctvom operačného programu Program cezhraničnej spolupráce Maďarská republika – Slovenská republika 2007-2013, ktorý na dosiahnutie svojho celkového strategického cieľa - *zvýšenie úrovne hospodárskej a sociálnej integrácie maďarsko – slovenskej prihraničnej oblasti* - ponúka širokú škálu oblastí podpory a opatrení. Rozvoj obce Iža môže posilniť aj cezhraničná spolupráca predovšetkým v nasledujúcich oblastiach:

- podpora podnikania, najmä rozvoj malých a stredných podnikov, cestovného ruchu, kultúry a cezhraničného obchodu,
- podpora a zlepšenia spoločnej ochrany a starostlivosti o prírodné prostredie a kultúrne dedičstvo, ako aj prevencia prírodných a technologických rizík
- podpora prepojenia mestských a vidieckych oblastí,
- zníženie izolovanosti zlepšením prístupu k dopravným, informačným a komunikačným sieťam a službám, ako aj cezhraničných vodných, odpadových a energetických systémov a zariadení,

- rozvoj spolupráce, kapacít a spoločného využívania infraštruktúry, najmä v zdravotníctve, kultúre, cestovnom ruchu a školstve.

Strategický program a akčný plán Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Iža sú v súlade s globálnym cieľom, strategickými cieľmi a prioritami Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2008-2015.

V rámci obdobia rokov 2008-2015 si Nitriansky samosprávny kraj zdefinoval 12 priorít, ktoré vytvárajú základnú štruktúru rozvojovej stratégie programu:

- Veda, výskum, inovácie
- Priemysel a služby
- Cestovný ruch
- Pôdohospodárstvo
- Ochrana zložiek životného prostredia
- Udržateľný rozvoj krajiny
- Vzdelávanie a trh práce
- Sociálna infraštruktúra
- Nadregionálna dopravná infraštruktúra
- Regionálna a miestna dopravná infraštruktúra
- Územná a medziregionálna spolupráca
- Moderné manažérske postupy v regionálnej samospráve

Zámerom tejto kapitoly je identifikácia prioritných rozvojových oblastí obce a zároveň stanovenie strategických cieľov, priorít a opatrení predstavujúcich rozvojovú stratégiu obce nadväzujúcu na výsledky komplexného auditu rozvojového potenciálu záujmového územia, na SWOT analýzu a na vyššie uvedené programové dokumenty.

Vychádzajúc z analýzy existujúceho stavu hospodárskych a sociálnych podmienok v obci boli identifikované nasledovné prioritné oblasti rozvoja obce: 1. Oblasť ľudských zdrojov, 2. Oblasť sociálnych služieb, 3. Oblasť zdravotníctva, 4. Oblasť školstva, 5. Oblasť športu, 6. Oblasť kultúry, histórie a tradícií, 7. Oblasť hospodárstva, 8. Oblasť rozvoja bývania a architektúry obce, 9. Oblasť dopravy a technickej infraštruktúry, 10. Oblasť životného prostredia.

C1. Strategická vízia obce Iža

Vízia obce Iža

**„Iža – obec zabezpečujúca kvalitné životné podmienky
pre miestnych obyvateľov a vyhľadávaná pre svoju
jedinečnú atmosféru a významnú archeologickú lokalitu
Kelemantia.“**

V roku 2016 obec Iža sa bude starať o marginalizované skupiny a zároveň bude podporovať rovnosť príležitostí. Občianska vybavenosť obce bude na vysokej úrovni (napr. kultúrny dom bude po rozsiahlej rekonštrukcii, základná škola bude mať novú kotolňu). Ľudia sa budú zaujímať o dianie v obci a venovať svoj čas aj skrášľovaniu svojho okolia a obce. V ekonomike obce narastá význam služieb a cestovného ruchu – vidieckeho cestovného ruchu, kultúrneho cestovného ruchu (hlavnou atraktivitou bude rímske a národopisné múzeum) a cykloturistiky (v obci budú vybudované kvalitné cyklocesty). Technická infraštruktúra obce bude na vysokej úrovni (napr. v obci bude vybudovaný verejný kanalizačný systém, zrekonštruovaný a rozšírený systém verejného osvetlenia). Kvalitné priame dopravné prepojenie obce Iža s obcou Almásfűzitő bude zabezpečené cez Dunaj pomocou lodnej dopravy. Kvalita životného prostredia bude vysoká, centrum obce bude po rozsiahlej rekonštrukcii, revitalizácii.

C2. Strategický program

1. Ľudské zdroje

Strategický cieľ: *Rast zamestnanosti založený na kvalifikovanej a flexibilnej pracovnej sile, rozvoj inkluzívneho trhu práce a rovnosti príležitostí, zvýšenie kvalifikačného potenciálu a adaptability pracovnej sily. Zvýšenie počtu obyvateľstva obce.*

Priorita 1: Zabezpečiť konkurencieschopnosť obyvateľov obce

Opatrenie 1.1. Zvýšenie kvalifikácie miestnych obyvateľov

Aktivita 1.1.1. Podpora rekvalifikačných kurzov pre obyvateľov obce

Aktivita 1.1.2. Podpora výcvikových a vzdelávacích programov poskytujúcich rôzne kvalifikácie s ohľadom na dynamiku trhu práce

Aktivity 1.1.3. Podpora vzdelávacích programov zameraných na integráciu marginalizovaných skupín obyvateľstva

Aktivity 1.1.4. Podpora vzdelávacích programov zameraných na zvýšenie konkurencieschopnosti obecnej samosprávy

Opatrenie 1.2. Spolupráca aktérov trhu práce

Aktivita 1.2.1. Podpora aktívnej komunikácie a spolupráce zamestnávateľov, Úradu práce sociálnych vecí a rodiny, vzdelávacích zariadení a ďalších aktérov trhu práce, dosiahnuť lepšiu prípravu a využitie pracovnej sily na trhu práce v regióne

Priorita 2: Zabezpečiť rovnosť príležitostí na pracovnom trhu obce

Opatrenie 2.1. Podpora zamestnávania osôb s dôrazom na dlhodobo nezamestnaných

Aktivita 2.1.1. Zdokonaľovanie zručností nezamestnaných v oblasti informačných a komunikačných technológií

Aktivita 2.1.2. Realizácia projektov a programov orientovaných na aktívnu politiku trhu práce

Opatrenie 2.2. Podpora zamestnatelnosti marginalizovaných skupín obyvateľstva

Aktivita 2.2.1. Podpora budovania chránených dielní pre zdravotne postihnutých občanov

Aktivita 2.2.2. Podpora rekvalifikačných programov pre starších ľudí

Aktivita 2.2.3. Podpora programov na elimináciu prejavov diskriminácie na trhu práce postavenej na akomkoľvek základe

Priorita 3: Zabezpečiť rast počtu obyvateľstva obce

Opatrenie 3.1. Vytvorenie príťažlivých podmienok bývania v obci

Aktivita 3.1.1. Podpora zvýšenia kvality bývania v obci

Aktivita 3.1.2. Podpora všeobecného spoločensko-ekonomického rozvoja obce

2. Sociálna oblasť

Strategický cieľ: *Zníženie percenta sociálne ohrozených a vylúčených obyvateľov obce. Zlepšenie sociálnej starostlivosti a služieb pre marginalizované skupiny a deti a podpora sociálneho zapojenia nezamestnaných. Zabezpečenie kvalitnej sociálnej infraštruktúry.*

Priorita 1: Starostlivosť o spoločenské skupiny, ktoré vyžadujú pomoc

Opatrenie 1.1. Starostlivosť o mládež

Aktivita 1.1.1. Podpora mládežníckych organizácií

Opatrenie 1.2. Starostlivosť o dôchodcov

Aktivita 1.2.1. Rozvoj opatrovateľskej služby

Aktivita 1.2.2. Podpora činnosti klubu dôchodcov

Opatrenie 1.3. Starostlivosť o zdravotne postihnutých

Aktivita 1.3.1. Odbúranie bariér verejných a kultúrnych inštitúcií, obchodov, hotelov a stravovacích zariadení v zmysle platnej legislatívy

Aktivita 1.3.2. Odbúranie bariér komunikačnej infraštruktúry a jej vybavenie špeciálnymi signálnymi zariadeniami pre zdravotne postihnutých v zmysle bežnej európskej úrovne

Opatrenie 1.4. Starostlivosť o marginalizované skupiny

Aktivita 1.4.1. Podpora reintegrácie marginalizovaných skupín

Priorita 2: Zabezpečenie kvalitnej sociálnej infraštruktúry

Opatrenie 2.1. Starostlivosť o objekty sociálnej infraštruktúry

Aktivita 2.1.1. Oprava, rekonštrukcia a výstavba sociálnych zariadení

3. Zdravotníctvo

Strategický cieľ: *Zvyšovať kvalitu poskytovanej zdravotnej starostlivosti, čím sa zvýši kvalita života a spokojnosť občanov. Zvýšiť zdravotné povedomie občanov.*

Priorita 1: Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva

Opatrenie 1.1. Podpora zdravotníckej osvetu a zdravý životný štýl

Aktivita 1.1.1. Spolupráca s organizáciami zabezpečujúcimi zdravotnícku osvetu a zdravý životný štýl

Aktivita 1.1.2. Podpora programov a organizácií podporujúcich prevenciu rôznych druhov závislostí

Priorita 2: Zlepšiť životné podmienky ovplyvňujúce zdravie

Opatrenie 2.1. Vytvoriť podmienky pre zdravé a bezpečné životné prostredie

Aktivita 2.1.1. Vytvoriť podmienky pre ochranu zdravia pred škodlivými biologickými, fyzikálnymi, chemickými a abiotickými faktormi v životnom i pracovnom prostredí

Priorita 3: Zvýšenie úrovne zdravotníckych služieb

Opatrenie 3.1. Zabezpečenie kvalitných zdravotníckych služieb

Aktivita 3.1.1. Podpora rozvoja zdravotníckych služieb v obci

Aktivita 3.1.2. Modernizácia a rekonštrukcia objektov zabezpečujúcich priestor pre zdravotnícke služby

4. Školstvo

Strategický cieľ: *Zvýšiť úroveň výchovy a vzdelávania v miestnych predškolských a školských inštitúciách, skvalitniť technickú vybavenosť objektov predškolskej a školskej výchovy a vzdelávania.*

Priorita 1: Kvalitný predškolský a školský výchovný systém

Opatrenie 1.1. Zvýšenie efektivity výchovného systému

Aktivita 1.1.1. Podpora záujmových aktivít s dôrazom na rozvoj kreativity, zručnosti a osobnosti mladej generácie

Aktivita 1.1.2. Podpora prevenčných aktivít so zameraním na propagáciu zdravého životného štýlu

Aktivita 1.1.3. Zapájanie sa do regionálnych, nadregionálnych a medzinárodných rozvojových projektov

Priorita 2: Kvalitná predškolská a školská infraštruktúra

Opatrenie 2.1. Zlepšenie podmienok slúžiacich na predškolskú a školskú výchovu

Aktivita 2.1.1. Zabezpečenie kvalitných podmienok výchovy a vyučovania v miestnych školských zariadeniach

Aktivita 2.1.2. Modernizácia a rekonštrukcia objektov zabezpečujúcich priestor pre predškolskú a školskú výchovu

5. Šport

Strategický cieľ: *Podpora športových aktivít občanov obce – podpora rozvoja telesnej kultúry. Zlepšenie možnosti voľno-časových športových aktivít detí, mládeže a dospelých podporujúcich zdravý životný štýl.*

Priorita 1: Rozvoj možností športovania

Opatrenie 1.1. Rozvoj masového športu a zabezpečenie kvalitných športových zariadení

Aktivita 1.1.1. Rekonštrukcia a výstavba ihrísk a športových zariadení

Aktivita 1.1.2. Podpora organizovania programov masového charakteru

Aktivita 1.1.3. Zvýšiť osvetu o pozitívnom vplyve športu na zdravie

Opatrenie 1.2. Zabezpečenie prezentácie obce na športových podujatiach

Aktivita 1.2.1. Podpora športových klubov obce

6. Kultúra, história, tradícia

Strategický cieľ: *Zachovanie kultúrno-historického potenciálu obce, rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít. Vytvoriť optimálne podmienky pre rozvoj kultúry.*

Priorita 1: Zvýšenie úrovne kultúrnej ponuky

Opatrenie 1.1. Investície do kultúrnej infraštruktúry

Aktivita 1.1.1. Modernizácia a rekonštrukcia priestorov a objektov slúžiacich na usporiadanie kultúrnych aktivít

Aktivita 1.1.2. Výstavba nových objektov na usporiadanie kultúrnych aktivít

Aktivita 1.1.3. Zriadenie archeologického a výskumného centra v obci

Aktivita 1.1.4. Rekonštrukcia kultúrnych pamiatok

Aktivita 1.1.5. Zriadenie verejného internetového centra

Aktivita 1.1.6. Zriadenie rímskeho a národopisného múzea v Iži

Opatrenie 1.2. Zvýšenie spokojnosti občanov s ponukou programov

Aktivita 1.2.1. Podpora kultúrnych podujatí

Aktivita 1.2.2. Podpora miestnych kultúrnych organizácií

Aktivita 1.2.3 Zvýšiť záujem obyvateľov a návštevníkov o aktivity v oblasti kultúry ako jedného zo základných atribútov rozvoja obce

7. Hospodárstvo

Strategický cieľ: *Vytvorenie kvalitných podmienok na podnikanie v rôznych odvetviach hospodárstva, rešpektujúcich kvalitné životné a prírodné prostredie. Podporiť cestovný ruch ako najperspektívnejšie hospodárske odvetvie obce.*

Priorita 1: Posilnenie a diverzifikácia hospodárstva obce

Opatrenie 1.1. Posilnenie malých a stredných podnikateľov

Aktivita 1.1.1. Podpora rozvoja malých a stredných podnikateľov využívajúcich lokálne zdroje

Aktivita 1.1.2. Podpora multifunkčného poľnohospodárstva

Aktivita 1.1.3. Vytvorenie priemyselnej zóny v k.ú. obce

Opatrenie 1.2. Rozvoj turistických produktov

Aktivita 1.2.1. Podpora vytvárania nových turistických produktov, skvalitnenie služieb cestovného ruchu

Aktivita 1.2.2. Zlepšenie spolupráce súkromného sektora a obce s cieľom vytvorenia nových produktov v cestovnom ruchu v celom spektre možných aktivít

Aktivita 1.2.4. Tvorba a distribúcia propagačných materiálov, vydávanie informačnej literatúry o primárnej a sekundárnej ponuke cestovného ruchu v tlačenej i elektronickej podobe

Aktivita 1.2.5. Vypracovanie predinvestičnej projektovej dokumentácie v súvislosti so zriadením Rímskeho a národopisného múzea v lokalite Kelemantia-Iža

Opatrenie 1.3. Spolupráca v záujme hospodárskeho rozvoja

Aktivita 1.3.1. Zintenzívnenie spolupráce s aktérmi hospodárskeho života doma i v zahraničí

Aktivita 1.3.2. Účasť obce na projektoch podporujúcich cestovný ruch v danom regióne

Aktivita 1.3.3. Tvorba cezhraničnej ponuky turistických a voľnočasových aktivít

Aktivita 1.3.4. Výstavba cezhraničnej turistickej infraštruktúry (napr. cyklotrás, zabezpečenie kvalitného dopravného prepojenia obce Iža so susednou obcou Almásfüzitő pomocou lodnej dopravy cez Dunaj)

Aktivita 1.3.5. Posilnenie spolupráce s obcami v rámci mikroregionálneho združenia Most priateľstva

8. Rozvoj bývania a architektúry obce

Strategický cieľ: *Vytvoriť podmienky pre kvalitné bývanie reagujúce na potreby a požiadavky občanov obce a potenciálnych budúcich obyvateľov obce.*

Priorita 1: Skvalitnenie bytovej situácie

Opatrenie 1.1. Rozvoj výstavby rodinných domov

Aktivita 1.1.1. Zabezpečiť stavebné pozemky s kompletnou infraštruktúrou na výstavbu rodinných domov

Opatrenie 1.2. Rozvoj výstavby nájomných bytov
Aktivita 1.2.1. Výstavba nájomných bytových domov

Priorita 2: Zvýšenie atraktivity obce

Opatrenie 2.1. Skrášlenie vzhľadu obce a zvýšenie kvality prostredia bývania
Aktivita 2.1.1. Rekonštrukcia centrálnej zóny obce

9. Doprava, technická infraštruktúra

Strategický cieľ: *Zvýšenie kvality, bezpečnosti a plynulosti dopravy v obci Iža a minimalizovať jej negatívny vplyv na obyvateľov a návštevníkov obce. Využiť dobrú polohu obce na medzinárodnej vodnej ceste Dunaj a výstavbou prístavu v obci prispievať k celkovému socio-ekonomickému rozvoju obce i jej mezopriestoru. Rozvoj vybavenosti obce s technickou infraštruktúrou, inžinierskymi sieťami.*

Priorita 1: Modernizácia cestnej dopravy

Opatrenie 1.1. Rozvoj dopravnej infraštruktúry
Aktivita 1.1.1. Rekonštrukcia a budovanie miestnych komunikácií a chodníkov
Aktivita 1.1.2. Rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia
Aktivita 1.1.3. Podpora aktivít na zmiernenie negatívnych vplyvov spôsobených št. cestou I/63 na životné prostredie

Priorita 2: Rozvoj vodnej dopravy

Opatrenie 2.1. Rozvoj infraštruktúry vodnej dopravy
Aktivita 2.1.1. Skvalitnenie infraštruktúry prístavu na Dunaji v obci

Priorita 3: Rozvoj cyklistickej dopravy

Opatrenie 3.1. Rozvoj infraštruktúry cyklistickej dopravy
Aktivita 3.1.1. Podpora výstavby Dunajskej cyklistickej cesty

Priorita 4: Rozvoj hromadnej dopravy

Opatrenie 4.1. Optimalizácia výkonu hromadnej dopravy
Aktivita 4.1.1. Podpora kvalitnej a spoľahlivej hromadnej dopravy

Priorita 5: Rozvoj inžinierskych sietí

Opatrenie 5.1. Rozšírenie a skvalitnenie inžinierskych sietí
Aktivita 5.1.1. Rozšírenie a modernizácia inžinierskych sietí

10. Životné prostredie

Strategický cieľ: *Zlepšenie starostlivosti o životné prostredie, zlepšenie ochrany pred povodňami, znížovanie zaťaženia životného prostredia, podpora environmentálnej výchovy detí predškolského a školského veku i širokej verejnosti.*

Priorita 1: Zlepšenie stavu životného prostredia

Opatrenie 1.1. Zníženie zaťaženia životného prostredia

Aktivita 1.1.1. Rozširovanie kanalizácie

Opatrenie 1.2. Zlepšenie stavu verejnej zelene a úprava verejných plôch

Aktivita 1.2.1. Úprava a budovanie plôch a zariadení verejnej zelene

Aktivita 1.2.2. Úprava verejných plôch

Priorita 2. Zníženie antropogénnych vplyvov na životné prostredie

Opatrenie 2.1. Riešenie problémov odpadového hospodárstva

Aktivita 2.1.1. Rekultivácia divokých skládok, sanácia starých environmentálnych záťaží

Aktivita 2.1.2. Zvýšenie angažovanosti občanov obce v procese zvyšovania objemu separovaného odpadu

Opatrenie 2.2. Zapojenie verejnosti do zlepšenia stavu životného prostredia

Aktivita 2.2.1. Environmentálna výchova detí, žiakov a širokej verejnosti

Priorita 3: Koordinovať rozvoj priestorového usporiadania a funkčného využitia pozemkov súčasne s riadeným socio-ekonomickým rozvojom

Opatrenie: 3.1. Zabezpečenie dokumentov usmerňujúcich koordinovaný priestorový a socio-ekonomický rozvoj

Aktivita 3.1.1. Vypracovanie Územného plánu a Programu hospodárskeho a socio-ekonomického rozvoja obce Iža

Priorita 4: Zvýšenie ochrany proti povodňam

Opatrenie: 4.1. Preventívne opatrenie na ochranu pred prítalovými vodami

Aktivita 4.1.1. Rozšírenie odvodňovacích sietí

D. Akčný plán obce Iža na obdobie 2010-2016

Akčný plán

Oblasť / poradové číslo projektu Viazanosť na strategický program (oblasť, priorita, opatrenie, aktivita) Názov projektu	Časový harmonogram	Koor- dinátor	Finančná náročnosť v EUR	Verejné výdavky spolu v EUR	Verejné výdavky v EUR				Súkromné výdavky v EUR	Poznámky
					miestne zdroje	regionálne (VUC) zdroje	národné zdroje/štátny rozpočet	zdroje EU		
4/1 Výmena kotlov v základnej škole	2010-2012	Obec Iža	27 000 €	27 000 €	1 500 €	-	25 500 €	-	-	
6/1 Rekonštrukcia kultúrneho domu – administratívna časť	2010-2011	Obec Iža	1 070 000 €	1 070 000 €	458 247,5 €	-	152 938,13 €	458 814,37 €	-	
6/2 Rekonštrukcia kultúrneho domu – spoločenská sála	2012-2015	Obec Iža	1 000 000 €	1 000 000 €	50 000 €	-	200 000 €	750 000 €	-	

6/3 Prepojenie na medzinárodnú turistickú trasu: Po stopách Rímanov na Dunaji”	2011- 2014	Obec Iža	899 600 €	899 600 €	44 980 €	-	179 920 €	674 700 €	-	
8/1 Centrum obce	2015- 2017	Obec Iža	1 200 000 €	1 200 000 €	60 000 €	-	240 000 €	900 000 €	-	
8/2 Bytový dom - nižší štandard – 8 b.j.	2011- 2012	Obec Iža	150 000 €	150 000 €	30 000 €	-	120 000 €	-	-	
9/1 Skvalitnenie verejného osvetlenia	2011- 2013	Obec Iža	260 000 €	260 000 €	13 000 €	-	52 000 €	195 000 €	-	

9/2 Cyklotrasa Komárno – Patince Kravany nad Dunajom	2011- 2015	Obec Iža	* <u>Bližšia</u> <u>finančná</u> <u>špecifikácia</u> <u>projektu bude</u> <u>urobená pri</u> <u>najbližšej</u> <u>aktualizácii</u> <u>PHSR obce Iža</u>							
10/1 Preventívne opatrenie na ochranu pred prívalovými vodami	2011- 2012	Obec Iža	40 503,36 €	40 503,36 €	2025,16 €	-	8 100,67 €	30 377,52 €		
10/2 Čistiareň odpadových vôd – II etapa	2011- 2012	Obec Iža	190 000 €	190 000 €	9 500 €	-	180 500 €	-	-	
10/3 Odkanalizovanie obcí východnej časti Komárňanské ho regiónu – stavba 1 – Iža kanalizácia	2013- 2017	Obec Iža	8 225 410,68 €	8 225 410,68 €	411 270,53 €	-	1 645 082,13 €	6 169 058,01 €	-	

10/4 Za čistejšie Podunajsko, Európu	2011- 2012	Obec Iža	45 593,20 €	45 593,20 €	2 284,66 €	-	9 138,64 €	34 269,90 €	-	
--	---------------	----------	-------------	-------------	------------	---	------------	-------------	---	--

Projektové zámery

Projektový zámer (oblasť / poradové číslo projektu): 4/1

<i>Názov projektu</i>		Výmena kotlov v základnej škole
<i>Cieľ projektu</i>		Cieľom projektu je výmenou kotlov v základnej škole znížiť energetickú spotrebu využívanú na vykurovanie objektov základnej školy.
<i>Termín</i>		2010-2012
<i>Garant</i>		Obec Iža
<i>Spolupráca (partneri)</i>		-
<i>Oprávnené náklady spolu</i>		27 000 €
<i>Verejné zdroje</i>	<i>miestne zdroje</i>	1 500 €
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	-
	<i>národné zdroje/štátny</i>	25 500 €
	<i>zdroje EU</i>	
	<i>verejné zdroje spolu</i>	27 000 €
<i>Súkromné zdroje</i>	<i>podnikatelia</i>	-
	<i>nadácie</i>	-
	<i>iné</i>	-
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	-
<i>Výstupy</i>		Moderný vykurovací systém v základnej škole.
<i>Užívatelia</i>		Deti, žiaci, pracovníci ZŠ
<i>Indikátory monitoringu</i>		Znížené náklady na prevádzku základnej školy

Projektový zámer: 6/1

<i>Názov projektu</i>		Rekonštrukcia kultúrneho domu – administratívna časť
<i>Cieľ projektu</i>		Zámerom projektu je rekonštrukciou kultúrneho domu vytvoriť kvalitné podmienky pre všeobecný kultúrny rozvoj obce i jej mikropriestoru.
<i>Termín</i>		2010-2011
<i>Garant</i>		Obec Iža
<i>Spolupráca (partneri)</i>		-
<i>Oprávnené náklady spolu</i>		1 070 000,00 €
<i>Verejné zdroje</i>	<i>miestne zdroje</i>	458 247,50 €
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	-
	<i>národné zdroje/štátny</i>	152 938,13 €
	<i>zdroje EU</i>	458 814,37 €
	<i>verejné zdroje spolu</i>	1 070 000,00 €
<i>Súkromné zdroje</i>	<i>podnikatelia</i>	-
	<i>nadácie</i>	-
	<i>iné</i>	-
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	-
<i>Výstupy</i>		Zrekonštruovaný kultúrny dom slúžiaci pre spoločenský život v obci i jej mikropriestore.
<i>Užívatelia</i>		Obyvatelia obce, turisti
<i>Indikátory monitoringu</i>		Zlepšené podmienky pre pestovanie kultúrneho života v obci i jej mikropriestore, zníženie prevádzkových nákladov budovy

Projektový zámer: 6/2

<i>Názov projektu</i>		Rekonštrukcia kultúrneho domu – spoločenská sála
<i>Cieľ projektu</i>		Zámerom projektu je rekonštrukciou kultúrneho domu vytvoriť kvalitné podmienky pre všeobecný kultúrny rozvoj obce i jej mikropriestoru.
<i>Termín</i>		2012-2015
<i>Garant</i>		Obec Iža
<i>Spolupráca (partneri)</i>		-
<i>Oprávnené náklady spolu</i>		1 000 000 €
<i>Verejné zdroje</i>	<i>miestne zdroje</i>	50 000 €
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	-
	<i>národné zdroje/štátny</i>	200 000 €
	<i>zdroje EU</i>	750 000 €
	<i>verejné zdroje spolu</i>	1 000 000 €
<i>Súkromné zdroje</i>	<i>podnikatelia</i>	-
	<i>nadácie</i>	-
	<i>iné</i>	-
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	-
<i>Výstupy</i>		Zrekonštruovaný kultúrny dom slúžiaci pre spoločenský život v obci i jej mikropriestore.
<i>Užívatelia</i>		Obyvatelia obce, turisti
<i>Indikátory monitoringu</i>		Zlepšené podmienky pre pestovanie kultúrneho života v obci i jej mikropriestore, zníženie prevádzkových nákladov budovy, počet kultúrnych podujatí organizovaných v kultúrnom dome

Projektový zámer: 6/3

<i>Názov projektu</i>		Prepojenie na medzinárodnú turistickú trasu: Po stopách Rimanov na Dunaji” (<i>Kapcsolódás a nemzetközi turisztikai útvonalra: „Rómaiak nyomában a Duna mentén</i>)
<i>Cieľ projektu</i>		Cieľom projektu je vybudovať rímske a národopisné múzeum a tak posilniť cezhraničnú spoluprácu pri definovaní spoločných investičných zámerov a marketingu v oblasti turizmu a vytvoriť tak podmienky pre dlhodobú spoluprácu, využitie existujúcich objektov na účely neziskových aktivít v oblasti rozvoja turizmu.
<i>Termín</i>		2011-2014
<i>Garant</i>		Obec Iža
<i>Spolupráca (partneri)</i>		Obec Almásfüzitő
<i>Oprávnené náklady spolu</i>		899 600 €
<i>Verejné zdroje</i>	<i>miestne zdroje</i>	44 980 €
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	-
	<i>národné zdroje/štátny</i>	179 920 €
	<i>zdroje EU</i>	674 700 €
	<i>verejné zdroje spolu</i>	899 600 €
<i>Súkromné zdroje</i>	<i>podnikatelia</i>	-
	<i>nadácie</i>	-
	<i>iné</i>	-
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	-
<i>Výstupy</i>		Rímske a národopisné múzeum v Iži
<i>Užívatelia</i>		Obecná samospráva, obyvatelia obce, turisti
<i>Indikátory monitoringu</i>		Rast predpokladu rozvoja cestovného ruchu v obci a koncentrovania finančných prostriedkov na spoločné investičné aktivity v oblasti cest. ruchu, rast príjmu z turizmu pre obec, vytvorenie nových pracovných miest v cest. ruchu

Projektový zámer: 8/1

<i>Názov projektu</i>		Centrum obce
<i>Cieľ projektu</i>		Cieľom projektu je vytvorenie námestia, kde vznikne spoločenské, kultúrne ale aj obchodné centrum obce, ktoré možno využívať na rôzne podujatia ako sú napríklad miestne hody, vianočné trhy, koncerty a pod.
<i>Termín</i>		2015-2017
<i>Garant</i>		Obec Iža
<i>Spolupráca (partneri)</i>		-
<i>Oprávnené náklady spolu</i>		1 200 000 €
Verejné zdroje	<i>miestne zdroje</i>	60 000 €
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	-
	<i>národné zdroje/štátny</i>	240 000 €
	<i>zdroje EU</i>	900 000 €
	<i>verejné zdroje spolu</i>	1 200 000 €
Súkromné zdroje	<i>podnikatelia</i>	-
	<i>nadácie</i>	-
	<i>iné</i>	-
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	-
<i>Výstupy</i>		Obnovené centrum obce Iža
<i>Užívatelia</i>		Obyvatelia, turisti
<i>Indikátory monitoringu</i>		Zvýšená kultúrna identita obyvateľov obce a zvýšená turistická atraktivita obce, zvýšenie návštevnosti obce

Projektový zámer: 8/2

<i>Názov projektu</i>		Bytový dom - nižší štandard – 8 b.j.
<i>Cieľ projektu</i>		Cieľom projektu vybudovanie bytového domu s 8 bytmi so všetkými potrebnými príslušenstvami na zabezpečenie bývania pre rodín s nižším príjmom.
<i>Termín</i>		2011-2012
<i>Garant</i>		Obec Iža
<i>Spolupráca (partneri)</i>		-
<i>Oprávnené náklady spolu</i>		150 000 €
Verejné zdroje	<i>miestne zdroje</i>	30 000 €
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	-
	<i>národné zdroje/štátny</i>	120 000 €
	<i>zdroje EU</i>	-
	<i>verejné zdroje spolu</i>	150 000 €
Súkromné zdroje	<i>podnikatelia</i>	-
	<i>nadácie</i>	-
	<i>iné</i>	-
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	-
<i>Výstupy</i>		8 nízkoštandardných bytov v bytovom dome
<i>Užívatelia</i>		Obyvatelia.
<i>Indikátory monitoringu</i>		Zvýšená kvalita bývania pre nízkopříjmové rodiny

Projektový zámer: 9/1

<i>Názov projektu</i>		Skvalitnenie verejného osvetlenia
<i>Cieľ projektu</i>		Cieľom projektu je modernizovať verejné osvetlenie v obci a tým znížiť energetickú náročnosť verejného osvetlenia, zlepšiť vzhľad obce a zvýšiť bezpečnosť ľudí, bezpečnosť v doprave.
<i>Termín</i>		2011-2013
<i>Garant</i>		Obec Iža
<i>Spolupráca (partneri)</i>		-
<i>Oprávnené náklady spolu</i>		260 000 €
<i>Verejné zdroje</i>	<i>miestne zdroje</i>	13 000 €
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	-
	<i>národné zdroje/štátny</i>	52 000 €
	<i>zdroje EU</i>	195 000 €
	<i>verejné zdroje spolu</i>	260 000 €
<i>Súkromné zdroje</i>	<i>podnikatelia</i>	-
	<i>nadácie</i>	-
	<i>iné</i>	-
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	-
<i>Výstupy</i>		Moderné verejné osvetlenie
<i>Užívatelia</i>		Obyvatelia, podnikatelia, návštevníci
<i>Indikátory monitoringu</i>		Nížšia spotreba energie pre verejné osvetlenie, menšia nehodovosť

Projektový zámer: 9/2

<i>Názov projektu</i>		Cyklotrasa Komárno – Patince Kravany nad Dunajom
<i>Cieľ projektu</i>		Projekt rieši vybudovanie cyklotrasy po protipovodňovej hrádzi v úseku od Komárna po Kravany nad Dunajom. Obec Iža znáša náklady za úsek v katastri obce Iža.
<i>Termín</i>		2011-2015
<i>Garant</i>		Obec Iža
<i>Spolupráca (partneri)</i>		-
<i>Oprávnené náklady spolu</i>		* Bližšia finančná špecifikácia projektu bude urobená pri najbližšej aktualizácii PHSR obce Iža
<i>Verejné zdroje</i>	<i>miestne zdroje</i>	
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	-
	<i>národné zdroje/štátny</i>	
	<i>zdroje EU</i>	
	<i>verejné zdroje spolu</i>	
<i>Súkromné zdroje</i>	<i>podnikatelia</i>	-
	<i>nadácie</i>	-
	<i>iné</i>	-
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	-
<i>Výstupy</i>		Vybudovaná asfaltová trasa pre cykloturistov
<i>Užívatelia</i>		Obyvatelia obce, turisti, rekreanti
<i>Indikátory monitoringu</i>		Nárast počtu turistov, ktorí zavítajú do regiónu

Projektový zámer: 10/1

<i>Názov projektu</i>		Preventívne opatrenie na ochranu pred privalovými vodami
<i>Cieľ projektu</i>		Cieľom projektu je rozšíriť odvodňovaciu sieť ako ochranu proti vnútorným vodám a privalovými dažďami.
<i>Termín</i>		2011-2012
<i>Garant</i>		Obec Iža
<i>Spolupráca (partneri)</i>		-
<i>Oprávnené náklady spolu</i>		40 503,36 €
<i>Verejné zdroje</i>	<i>miestne zdroje</i>	2 025,16 €
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	-
	<i>národné zdroje/štátny</i>	8 100,67 €
	<i>zdroje EU</i>	30 377,52 €
	<i>verejné zdroje spolu</i>	40 503,36 €
<i>Súkromné zdroje</i>	<i>podnikatelia</i>	-
	<i>nadácie</i>	-
	<i>iné</i>	-
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	-
<i>Výstupy</i>		Vybudovaná odvodňovacia sieť vnútorných vôd
<i>Užívatelia</i>		Obyvatelia
<i>Indikátory monitoringu</i>		Ochrana majetku obyvateľov

Projektový zámer: 10/2

<i>Názov projektu</i>		Čistiareň odpadových vôd – II etapa
<i>Cieľ projektu</i>		Zabezpečiť zvýšenie kapacity čistiarene odpadových vôd, aby bolo umožnené pokračovať v dobudovaní kanalizačnej sústavy obce.
<i>Termín</i>		2011-2012
<i>Garant</i>		Obec Iža
<i>Spolupráca (partneri)</i>		-
<i>Oprávnené náklady spolu</i>		190 000 €
<i>Verejné zdroje</i>	<i>miestne zdroje</i>	9 500 €
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	-
	<i>národné zdroje/štátny</i>	180 500 €
	<i>zdroje EU</i>	-
	<i>verejné zdroje spolu</i>	190 000 €
<i>Súkromné zdroje</i>	<i>podnikatelia</i>	-
	<i>nadácie</i>	-
	<i>iné</i>	-
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	-
<i>Výstupy</i>		Čistiareň odpadových vôd
<i>Užívatelia</i>		Obyvatelia a organizácie obce
<i>Indikátory monitoringu</i>		Znížená zaťaženosť životného prostredia – zvýšenie kvality životného prostredia Nárast množstva prečistenej odpadovej vody.

Projektový zámer: 10/3

<i>Názov projektu</i>		Odkanalizovanie obcí východnej časti Komárňanského regiónu – stavba 1 – Iža kanalizácia
<i>Cieľ projektu</i>		Projekt rieši kompletné vybudovanie tlakovej kanalizácie systémom domových čerpacích staníc.
<i>Termín</i>		2013-2017
<i>Garant</i>		Obec Iža
<i>Spolupráca (partneri)</i>		-
<i>Oprávnené náklady spolu</i>		8 225 410,68 €
<i>Verejné zdroje</i>	<i>miestne zdroje</i>	411 270,53 €
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	-
	<i>národné zdroje/štátny</i>	1 645 082,13 €
	<i>zdroje EU</i>	6 169 058,01 €
	<i>verejné zdroje spolu</i>	8 225 410,68 €
<i>Súkromné zdroje</i>	<i>podnikatelia</i>	-
	<i>nadácie</i>	-
	<i>iné</i>	-
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	-
<i>Výstupy</i>		Kompletný kanalizačný systém obce
<i>Užívatelia</i>		Obyvatelia a organizácie obce
<i>Indikátory monitoringu</i>		Znížená zaťaženosť životného prostredia – zvýšenie kvality životného prostredia Nárast množstva prečistenej odpadovej vody., počet obyvateľov, domácností a organizácií napojených na kanalizáciu.

Projektový zámer: 10/4

<i>Názov projektu</i>		Za čistejšie Podunajsko, Európu
<i>Cieľ projektu</i>		Projekt rieši vyčistenie brehu Dunaja v katastri obce Iža a vybudovanie mobilného zariadenia pre prijímanie návštevníkov pri Dunaji
<i>Termín</i>		2011-2012
<i>Garant</i>		Obec Iža
<i>Spolupráca (partneri)</i>		-
<i>Oprávnené náklady spolu</i>		45 593,20 €
<i>Verejné zdroje</i>	<i>miestne zdroje</i>	2 284,66 €
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	-
	<i>národné zdroje/štátny</i>	9 138,64 €
	<i>zdroje EU</i>	34 269,90 €
	<i>verejné zdroje spolu</i>	45 593,20 €
<i>Súkromné zdroje</i>	<i>podnikatelia</i>	-
	<i>nadácie</i>	-
	<i>iné</i>	-
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	-
<i>Výstupy</i>		Odstránenie divokých skládok odpadu a mobilné zariadenie pre prijímanie návštevníkov
<i>Užívatelia</i>		Obyvatelia obce, turisti, rekreanti
<i>Indikátory monitoringu</i>		Znížená zaťaženosť životného prostredia – zvýšenie kvality životného prostredia, Počet turistov vyhľadávajúcich obec

E. Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie

PHSR obce Iža je živým dokumentom. Realizácia programu bude dôsledne sledovaná a monitorovaná. Jednotlivé opatrenia a úlohy budú realizované obcou Iža, organizáciami zriadenými a založenými obcou, resp. v spolupráci s ďalšími organizáciami a inštitúciami.

Pre udržiavanie a realizáciu PHSR obce Iža bude zriadená Koordinačná komisia pre riadenie realizácie PHSR obce Iža, ktorej úlohou bude monitorovať celkový proces implementácie stratégie a navrhovať v prípade potreby zmeny v realizácii strategických plánov, ich doplnenie, prípadne prípravu nových dokumentov potrebných pre napĺňanie vízie obce. V Koordinačnej komisii pre riadenie realizácie PHSR obce Iža budú zastúpení hlavní predstavitelia samosprávy (starosta, predsedovia komisií pri obecnom zastupiteľstve) s dôrazom na zastúpenie všetkých sektorov a priradenie odborníkov k jednotlivým prioritám.

Proces realizácie PHSR obce Iža sa začne po jeho schválení Obecným zastupiteľstvom.

Úlohou Koordinačnej komisie pre riadenie realizácie PHSR obce Iža bude:

- schádzať na prehodnocovanie plnenia PHSR obce Iža podľa potreby, najmenej jedenkrát polročne,
- jedenkrát ročne podať správu Obecnému zastupiteľstvu o stave realizácie cieľov PHSR obce Iža tak, aby bolo zabezpečené, že všetky ciele budú splnené včas,
- prideliť zodpovednosť (hlavnú garanciu) za monitorovanie jednotlivých cieľov akčných plánov svojim jednotlivým členom,
- vzájomne sa informovať o plánoch prípravy a realizovaní projektov za účelom koordinácie aktivít v obci,
- aktualizovať PHSR obce Iža (minimálne každý druhý rok) – je to živý, otvorený dokument,
- pravidelne komunikovať s občanmi, podnikateľmi a inštitúciami v obci s cieľom zabezpečiť informovanosť o PHSR obce Iža – so stratégiou rozvoja obce bude oboznámená verejnosť prostredníctvom miestnych médií.

Jednotlivé úlohy programu budú realizované pomocou bežných postupov a procedúr obecného úradu a ďalších zúčastnených inštitúcií, pričom rozhodujúcim pre úspech bude monitorovanie a koordinácia týchto úloh uskutočnená určeným odborom (oddelením) obecného úradu alebo príslušnými zodpovednými osobami.

PHSR obce Iža je otvorený dokument, ktorý bude reagovať na zmeny v okolí, zmeny potrieb obyvateľov obce Iža a legislatívne zmeny. PHSR obce Iža bude podliehať priebežným aktualizáciám a hodnoteniam. Vychádza z princípu, že proces plánovania bude úspešný len vtedy, ak sa k nemu bude pristupovať ako k dlhodobému procesu, bude sa orientovať na vyžitie silných stránok a možností územia, na potláčanie slabých stránok a možných ohrození územia a bude sa neustále adaptovať, aktualizovať a prispôsobovať v súlade so zmenami a potrebami sociálno-ekonomického života obce. Otvorenosťou dokumentu sa zabezpečí flexibilita pri určovaní priorít obce, ktoré musia reagovať na vzniknuté zmeny v danom prostredí a preferenciách obyvateľov.

Aktualizácia PHSR obce Iža bude založená na princípe výberu priorít, opatrení, aktivít a projektov, pomocou ktorých je možné dosiahnuť najefektívnejší rozvoj prioritných oblastí obce. Postup bude nasledovný:

1. Koordinačná komisia pre riadenie realizácie PHSR obce Iža odporučí zmeny v PHSR obce Iža,
2. Obecné zastupiteľstvo schváli PHSR obce Iža na ďalšie obdobie.

F. Záver

Dokument PHSR obce Iža je rozvojový dokument obce – vyjadruje víziu rozvoja obce založenú na výsledkoch strategického plánovania.

PHSR obce Iža je strednodobý programovací dokument s časovým horizontom 7 rokov. Tento programovací dokument bol spracovaný ako podporný dokument pre stanovenie prioritných rozvojových oblastí, strategických cieľov, priorít, opatrení a aktivít rozvoja obce Iža.

Z hľadiska štruktúry PHSR obce Iža je rozčlenený na štyri základné časti:

- v prvej časti je podrobne analyzovaný reálny stav jednotlivých oblastí územia obce Iža,
- v druhej časti je podaná SWOT analýza obce,
- v tretej časti je zostavená rozvojová stratégia, v ktorej sú zadefinované hlavné priority a opatrenia rozvoja obce Iža – navrhované konkrétne aktivity vychádzajú z miestnych podmienok a potrieb a smerujú k zlepšeniu kvality života v obci Iža – na toto programovacie obdobie,
- štvrtá časť programového dokumentu obsahuje akčný plán rozvoja obce Iža na obdobie 2010-2016.

Vykonateľnosť jednotlivých opatrení a tým dosiahnutie stanovených cieľov bude závisieť od mnohých faktorov. Najkritickejším prvkom je finančná náročnosť jednotlivých priorít. Taktiež dôležitým faktorom sú komplikované vlastnícke vzťahy.

Schválený PHSR obce Iža je otvorený dokument, ktorý sa môže dopĺňať o nové priority, opatrenia a aktivity, resp. môžu sa niektoré opatrenia a aktivity rušiť. PHSR obce Iža schvaľuje Obecné zastupiteľstvo v Iži. Aktualizáciu, monitorovanie a hodnotenie PHSR obce Iža realizuje Obecné zastupiteľstvo v Iži.

G. Prílohy

G1. Vybrané rozvojové aktivity obce Iža v období 2006-2010

Oblasť / poradové číslo projektu Viazanosť na strategický program (oblasť, priorita, opatrenie, aktivita) Názov projektu	Časový harmonogram	Koor- dinátor	Finančná náročnosť v EUR (SKK)	Verejné výdavky spolu v EUR (SKK)	Verejné výdavky v EUR (SKK)				Súkromné výdavky v EUR (SKK)	Poznámky
					miestne zdroje	regionálne (VUC) zdroje	národné zdroje/štátny rozpočet	zdroje EU		
3/1 3.3.1.2. Rekonštrukcia strechy a vykurovacieho systému Zdravotného strediska	2006-2010	Obec Iža	3 000 000 SKK 99 581 €	3 000 000 SKK 99 581 €	150 000 SKK 4 979 €	-	600 000 SKK 19 916 €	2 250 000 SKK 74 686 €		
6/3 6.1.1.5. Vytvorenie verejného internetového centra cieľom zlepšenia prístupu k informáciám pre miestnych obyvateľov	2007	Obec Iža	300 000 SKK 9 958 €	300 000 SKK 9 958 €	-	-	75 000 SKK 2 489 €	225 000 SKK 7 468 €		

7/1 7.1.2.5. Vypracovanie predinvestičnej projektovej dokumentácie v súvislosti so zriadením Rímskeho a národopisného múzea v lokalite Kelemantia-Iža	2006- 2007	Obec Iža	4 254 309 SKK 141 217 €	4 254 309 SKK 141 217 €	212 715 SKK 7 060 €	-	850 861 SKK 28 243 €	3 190 733 SKK 105 912 €		
10/1 10.2.1.1. Zriadenie kompostárne	2009	Obec Iža	5 000 000 SKK 165 969 €	5 000 000 SKK 165 969 €	500 000 SKK 16 596 €	-	500 000 SKK 16 596 €	4 000 000 SKK 132 775 €		
10/3 10.3.1.1. Vypracovanie Územného plánu a Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Iža	2006 - 2007	Obec Iža	316 000 SKK 10 489 €	316 000 SKK 10 489 €	15 800 SKK 524 €	-	63 200 SKK 2097 €	237 000 SKK 7866 €		

G2. Vybrané rozvojové aktivity obce Iža v období 1990-2005

Aktivita	Časový harmonogram	Koordinátor	Finančná náročnosť (v tis. SKK)	Verejné výdavky spolu (v tis. SKK)
Nájomný byt 10 b.j.	2001-2003	Obec Iža	8.416,-	8.416,-
Nájomný byt 10 b.j. II etapa	2004-2005	Obec Iža	9.660,-	9.660,-
Obecný rozvod TKR	1992	Obec Iža	1.051,-	1.051,-
Južná stena - rekonštrukcia	1993	Obec Iža	633,-	633,-
Južná brána – rímska pevnosť	1996	Obec Iža	156,-	156,-
Juhozápadná medziveža – rímska pevnosť	1998	Obec Iža	202,-	202,-
Infraštruktúra k 2x10 b.j.	2002	Obec Iža	2.448,-	2.448,-
Iža – kanalizácia 1.etapa	2002	Obec Iža	1.412,-	1.412,-
Iža – kanalizácia 2.etapa	2004	Obec Iža	2.258,-	2.258,-
Vodovod III. etapa 1. stavba	1995	Obec Iža	1.207,-	1.207,-
Rozšírenie vodovodu Ďatelinová	1995	Obec Iža	233,-	233,-
Rozšírenie vodovodu II. etapa 2. stavba	1995	Obec Iža	1.142,-	1.142,-
Čistička odpadových vôd	2001-2004	Obec Iža	8.071,-	8.071,-
Prístavba materskej školy	2005	Obec Iža	6.829,-	6.829,-
Rekonštrukcia strechy základnej školy	2004-2006	Obec Iža	3.149,-	3.149,-
Vedenie NN prípojky na brehu Dunaja	1994	Obec Iža	121,-	121,-
Prívod vody z Komárna	1996	Obec Iža	2.550,-	2.550,-

G3. Monitorovanie rozvoja obce – vybrané ukazovatele kvality dobrého riadenia rozvoja územia

Pomocou uvedených ukazovateľov je možné hodnotiť pozitívne alebo negatívne zmeny v rozvoji územia. V prípade negatívneho vývoja v niektorej z uvedených oblastí môže Koordinačná komisia pre riadenie realizácie PHSR obce Iža, ako aj ostatné zodpovedné orgány obce iniciovať zavedenie nových, účinnejších opatrení a aktivít. Navrhované ukazovatele sú akceptované na medzinárodnej úrovni a rešpektujú všetky tri základné dimenzie trvalo udržateľného rozvoja obce: sociálnu dimenziu, ekonomickú dimenziu a environmentálnu dimenziu. Uvedené ukazovatele sa odporúčajú vyhodnocovať každý rok, toto hodnotenie predložiť na rokovanie obecného zastupiteľstva a zároveň s ním oboznámiť občanov obce.

Ukazovateľ	Merná jednotka	Zdroj údajov
Miera nezamestnanosti	Počet	Obec, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, Štatistický úrad SR
	podiel v %	
Sociálne odkázaní obyvatelia – pod hranicou chudoby	Počet	Obec, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
	podiel v %	
Prirodzený prírastok obyvateľov	Ročný prírastok v %	Obec, Štatistický úrad SR
Migrácia obyvateľov (pristťahovaní – odstťahovaní)	Ročný prírastok v %	Obec, Štatistický úrad SR
Spokojnosť obyvateľov so sociálnymi službami v obci	% obyvateľov	Dotazníkový prieskum
Zdravie – chorobnosť, úmrtnosť	Počet ochorení a úmrtí na 100 obyv.	Obec, Štatistický úrad SR, Ústav zdravotníckych informácií a štatistiky
Vzdelanosť obyvateľov – VŠ, SŠ	Počet	Obec, Štatistický úrad SR
	Podiel v %	
Objem investícií do skvalitnenia občianskej infraštruktúry obce	SKK, EUR	Obec
Spokojnosť obyvateľov s úrovňou materskej školy v obci	% obyvateľov	Dotazníkový prieskum
Spokojnosť obyvateľov s možnosťami športovania v obci	% obyvateľov	Dotazníkový prieskum
Kultúrne podujatia v obci	Počet	Obec
Spokojnosť obyvateľov s kultúrnym životom v obci	% obyvateľov	Dotazníkový prieskum
Význam neziskového sektora vo verejnom živote	Počet aktívnych mimovládnych organizácií v obci	Ministerstvo vnútra SR, Štatistický úrad SR
Ekonomická výkonnosť obce	Čelkový obrat podnikov	Štatistický úrad SR, podnikateľské subjekty
	obrat / obyvateľ	
Odvetvová štruktúra pracovných príležitostí	Podiel pracujúcich v terciárnom a sekundárnom sektore	Obec, podnikateľské subjekty, Štatistický úrad SR
Vytvorené pracovné miesta	Počet vytvorených pracovných miest za jeden rok	Obec, Štatistický úrad SR
Odchádzka za prácou	Počet obyvateľov odchádzajúcich za prácou	Obec, Štatistický úrad SR
	% z ekonomicky aktívnych	
Predpoklady na cestovný ruch a rekreáciu	Počet lôžok	Obec
	Počet stoličiek	Podnikateľské subjekty
	Počet atrakcií	Obec, Podnikateľské subjekty
	Počet prenocovaní v ubytovacích zariadeniach	Obec, Podnikateľské subjekty
	Počet návštevníkov obce	Obec, Podnikateľské subjekty

Propagácia obce ako turisticky významné regionálne centrum	Počet a forma propagácií	Obec
Spokojnosť obyvateľov s úrovňou služieb v obci	% obyvateľov	Dotazníkový prieskum
Spokojnosť obyvateľov s obcou ako miestom pre prácu	% obyvateľov	Dotazníkový prieskum
Výška investícií do skvalitnenia technickej infraštruktúry obce	SKK, EUR	Obec
Spokojnosť obyvateľov s dopravnou infraštruktúrou obce	% obyvateľov	Dotazníkový prieskum
Zníženie nehodovosti	Počet nehôd	Polícia SR
Úbytok poľnohospodárskej pôdy v katastri	Zmena plochy v ha	Výskumný ústav geodézie a kartografie v Bratislave, Správa katastra, obec
Verejný vodovod a kanalizácia	Podiel napojených domácností v %	Obec, Štatistický úrad SR
Kvalita bývania - veľkosť obytnej plochy	m ² na 1 obyvateľa	Obec, Štatistický úrad SR
Kvalita bývania - intenzita výstavby bytov	Počet postavených kolaudovaných bytov	Obec
Bezpečnosť obyvateľov – zaznamenané trestné činy	Počet	Polícia SR, obec
	Podiel na 1000 obyvateľov	
Spokojnosť obyvateľov s obcou ako miestom pre život	% obyvateľov	Dotazníkový prieskum
Náročnosť na zdroje – spotreba elektriky, vody, plynu	Merná jednotka	Energetické podniky
	Merná jednotka/obyv.	
Využívanie obnoviteľných zdrojov energie	% celkovej spotreby	Energetické podniky
Produkcia odpadov podľa kategórií	Produkcia v t na obyv.	Obec
Recyklácia a druhotné využívanie odpadu	Podiel zhodnotenia v %	Obec
Emisie hlavných znečisťujúcich látok	kg, t podľa druhu	Úrad životného prostredia, obec
	Prepočet na obyvateľa	
Kvantita sídelnej zelene – plochy verejnej zelene a inej významnej zelene v intraviláne obce	ha	Obec
	Prepočet na obyvateľa	
Výskyt rizikových faktorov životného prostredia v území – skládky odpadov, devastované a poškodené plochy	ha, % plochy k.ú.	Obec
Spokojnosť obyvateľov so životným prostredím obce	% obyvateľov	Dotazníkový prieskum
Existencia VZN pre ekonomickú, sociálnu a environmentálnu oblasť	Počet, popis	Obec
Podiel finančných prostriedkov na rozvoj obce	SKK, % rozpočtu	Obec
Environmentálna výchova na materskej škole a osвета	Počet hodín vyučovania, prednášok	Obec, materská škola
Príspevok občanov k práci miestnej samosprávy a verejnoprospešným aktivitám	Zoznam akcií	Obec
Záujem občanov o rozvoj obce a verejnoprospešné aktivity	% obyvateľov	Dotazníkový prieskum
Informovanosť občanov o práci miestnej samosprávy a problémoch obce	% obyvateľov	Dotazníkový prieskum
Spokojnosť obyvateľov s prácou miestnej samosprávy	% obyvateľov	Dotazníkový prieskum
Spokojnosť návštevníkov s obcou	% návštevníkov	Dotazníkový prieskum

G4. Fotodokumentácia

Foto 1: Občianska infraštruktúra obce – budova pošty

Foto 2: Občianska infraštruktúra obce – budova základnej školy

Foto 3: Transformujúca tvár obce – novostavané nájomné bytové domy

Foto 4: Medzinárodná vodná cesta Dunaj – miesto pre budúci prístav

Foto 5: Panoráma dvoch kostolov obce – evanjelický kostol a rímskokatolícky kostol

Foto 6: Panoráma reformovaného kostola

Foto 7: Pomník na povodeň z roku 1965 zničujúcu veľkú časť obce

Foto 8: Panoráma medzinárodnej Dunajskej cyklistickej cesty

Foto 9: Panoráma lokality s významnou archeologickou hodnotou – Dievčí hrad – rímske opevnenie Celemantia

G5. Použité materiály pre spracovanie programového dokumentu

- VZN č.1/2008, ktorým sa vyhlasuje "Závazná časť Územného plánu Veľkého územného celku Nitrianskeho kraja - Zmeny a doplnky č.2"
- Nitriansky samosprávny kraj (2008): Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2008 – 2015, 2008
- Nitriansky samosprávny kraj (2007): ZMENY A DOPLNKY ÚZEMNÉHO PLÁNU VEĽKÉHO ÚZEMNÉHO CELKU NITRIANSKEHO KRAJA Č.2.
- Korec P. a kolektív (1997): Kraje a okresy Slovenska, Q111, Bratislava
- Lukniš a kol. (1972): Slovensko – Príroda, Obzor, Bratislava
- Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR (2003): Národný plán regionálneho rozvoja SR, Bratislava
- Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR (2007): Národný strategický referenčný rámec Slovenskej republiky 2007-2013, Bratislava
- Národný strategický plán rozvoja vidieka pre obdobie 2007 – 2013, Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky, Bratislava, 2006
- SAV Veda (1978): Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, Bratislava
- Slovenská akadémia vied, Slovenský úrad geodézie a kartografie (1980): Atlas SSR
- Štatistický úrad SR (2003): Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001
- Štatistický úrad SR – Krajská správa Nitra (2004): Bulletin 2005/1Q, Bulletin 2005/2Q, Bulletin 2004/1Q, Bulletin 2004/2Q, Bulletin 2005/3Q, Bulletin 2005/4Q
- Ministerstvo pôdohospodárstva SR (2003): Plán rozvoja vidieka Slovenskej republiky 2004-2006, Bratislava
- Správa o stave životného prostredia Nitrianskeho kraja k roku 2002, SAŽP, Nitra, 2003
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja, Nitra, 2003
- Územný plán veľkého územného celku Nitrianskeho kraja, Bratislava, 1997
- Územný plán veľkého územného celku Nitriansky kraj – zmeny a doplnky r. 2003, Bratislava, 2004
- Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v regióne Nitrianskeho samosprávneho kraja (*potreby a perspektívy v období 2004 – 2010*), Nitra, 2004
- Zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja
- Územný plán obce Iža
- Stratégia rozvoja cestovného ruchu Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2006 – 2013, Nitra 2005
- Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR (2003) Operačný program Základná infraštruktúra, Bratislava
- Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR (2003): SOP – Ľudské zdroje, Bratislava
- Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR (2003): SOP – Priemysel a služby, Bratislava
- Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR (2003): SOP – Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka, Bratislava
- Mapa okresov SR – okres Komárno, mierka 1 : 50 000, vydal Úrad geodézie a kartografie a katastra SR, 1999
- Štatistický úrad SR (2003): Štatistický lexikón obcí SR 2002, Bratislava
- Štatistický úrad SR (1994): Štatistický lexikón obcí SR 1992, Bratislava
- VKÚ (2002): Podrobný autoatlas - Slovenská republika, 1:100 000, Harmanec
- VKÚ (2004): Rybárska mapa SR 1:250 000, Harmanec
- Ministerstvo životného prostredia SR (2001): Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001, Bratislava
- Ministerstvo životného prostredia SR (2002): Atlas krajiny SR, Bratislava
- Štatistický úrad SR (2002): Štatistická ročenka regiónov SR, Bratislava
- Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR (2004): Metodická príručka pre vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, Bratislava
- Ústav zdravotníckych informácií a štatistiky (2003): Health Statistics Yearbook of the Slovak Republic 2002, Bratislava
- Vyhláška Ministerstva životného prostredia SR č. 440/2008 Z.z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Dunajské luhy
- Ústav informatiky a prognóz školstva (2005): Štatistická ročenka školstva 2005, Bratislava
- Okresný úrad v Komárne (2002): Program odpadového hospodárstva okresu Komárno do roku 2005, Komárno
- Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Komárne (2010): Nezamestnanosť v obci Iža
- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (2007): Prognóza vývoja zamestnanosti do roku 2015
- Program cezhraničnej spolupráce Maďarská republika-Slovenská republika 2007-2013
- Operačný program [Životné prostredie](#) na roky 2007-2013, Bratislava
- Operačný program [Doprava](#) na roky 2007-2013, Bratislava
- Operačný program [Informatizácia spoločnosti](#) na roky 2007-2013, Bratislava

Operačný program [Výskum a vývoj](#) na roky 2007-2013, Bratislava
Operačný program [Konkurencieschopnosť a hospodársky rast](#) na roky 2007-2013, Bratislava
Operačný program [Zdravotníctvo](#) na roky 2007-2013, Bratislava
Operačný program [Vzdelávanie](#) na roky 2007-2013, Bratislava
Operačný program [Zamestnanosť a sociálna inklúzia](#) na roky 2007-2013, Bratislava
Štatistický úrad Slovenskej republiky - pracovisko ŠÚ SR v Nitre (2010): INFORMATÍVNA SPRÁVA O
EKONOMICKOM VÝVOJI V NITRIANSKOM KRAJI ZA 1. POLROK 2010

www.upsvar.sk
www.statistics.sk
www.sazp.sk
www.sopssr.sk
www.uzis.sk
www.build.gov.sk
www.land.gov.sk
www.economy.gov.sk
www.employment.gov.sk
www.unsk.sk